

**Regionální operační program
NUTS II JIHOZÁPAD
na období 2007 - 2013**

VERZE k 2.11.2006

OBSAH:

SEZNAM ZKRATEK	5
KAPITOLA 1 – ÚVOD.....	7
1.1 KONTEXT ROP NUTSII JIHOZÁPAD.....	7
1.2 PROCES ZPRACOVÁNÍ ROP NUTS II JIHOZÁPAD.....	7
1.3 ZHODNOCENÍ VÝCHOZÍCH DOKUMENTŮ.....	9
1.4 LEGISLATIVNÍ RÁMEC PŘÍPRAVY ROP	14
KAPITOLA 2 – SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE REGIONU.....	16
2.1 ANALÝZA ZKUŠENOSTÍ S REALIZACÍ PŘEDCHOZÍCH PROGRAMŮ	16
2.2 SITUAČNÍ ANALÝZA REGIONU	22
2.2.1 POLOHA A OSÍDLENÍ	22
2.2.2 REGIONÁLNÍ INFRASTRUKTURA A DOSTUPNOST.....	27
2.2.3 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	32
2.2.4 ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	35
2.2.5 EKONOMICKÝ ROZVOJ	43
2.2.6 ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ	48
2.3 SWOT ANALÝZA ROP NUTS II JIHOZÁPAD	54
2.3.1 SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA REGIONU.....	54
2.3.2 DÍLČÍ SWOT ANALÝZA - DOSTUPNOST.....	56
2.3.3 DÍLČÍ SWOT ANALÝZA – ÚZEMNÍ A EKONOMICKÝ ROZVOJ	57
2.3.4 DÍLČÍ SWOT ANALÝZA – LIDSKÉ ZDROJE A VZDĚLÁVÁNÍ.....	58
2.3.5 DÍLČÍ SWOT ANALÝZA – CESTOVNÍ RUCH	59
KAPITOLA 3 – POPIS ZVOLENÉ STRATEGIE	60
3.1 PRINCIPY STRATEGIE ROP NUTS II JIHOZÁPAD.....	60
3.1.1 VÝCHODISKA STRATEGIE ROP NUTS II JIHOZÁPAD	60
3.1.2 GLOBÁLNÍ CÍL	61
3.1.3 SPECIFICKÉ CÍLE A PRIORITNÍ OSY PROGRAMU	63
3.1.4 OBSAH PRIORITNÍCH OS	63
3.1.5 HORIZONTÁLNÍ PRINCIPY STRATEGIE ROP NUTS II JIHOZÁPAD.....	65
3.2 NÁVAZNOST STRATEGIE ROP NUTS II JIHOZÁPAD NA ZASTŘEŠUJÍCÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY.....	68
3.2.1 VAZBA PRIORITNÍCH OS ROP NA STRATEGICKÉ OBECNÉ ZÁSADY SPOLEČENSTVÍ.....	68
3.2.2 VAZBA PRIORITNÍCH OS ROP NA NÁRODNÍ STRATEGICKÝ REFERENČNÍ RÁMEC	70
3.2.3 VAZBA PRIORITNÍCH OS ROP NA NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM.....	71
KAPITOLA 4 – PRIORITNÍ OSY A INDIKÁTORY	73
4.1 PRIORITNÍ OSA 1: DOSTUPNOST CENTER	73
4.1.1 VÝCHOZÍ STAV.....	73
4.1.2 HLAVNÍ CÍL	73
4.1.3 SPECIFICKÉ CÍLE.....	74
4.1.4 HLAVNÍ INDIKÁTORY DOPADU:	74

4.1.5 STRATEGIE PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ.....	74
4.1.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY	75
4.1.6.1 OBLAST PODPORY 1.1 – MODERNIZACE REGIONÁLNÍ SILNIČNÍ SÍTĚ.....	75
4.1.6.2 OBLAST PODPORY 1.2 – ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO VEŘEJNOU DOPRAVU	75
4.1.6.3 OBLAST PODPORY 1.3 – MODERNIZACE VOZOVÉHO PARKU VEŘEJNÉ DOPRAVY.....	75
4.1.6.4 OBLAST PODPORY 1.4 – ROZVOJ REGIONÁLNÍCH LETIŠŤ.....	75
4.1.6.5 OBLAST PODPORY 1.5 – ROZVOJ MÍSTNÍCH KOMUNIKACÍ.....	75
4.1.7 KATEGORIE OBLASTÍ PODPORY	75
4.1.8 PŘÍJEMCI POMOCI.....	76
4.1.9 FORMA A VÝŠE PODPORY, TYP PODPORY	76
4.1.10 FLEXIBILITA.....	76
4.1.11 KOORDINACE S INTERVENCEMI DALŠÍCH PROGRAMŮ.....	76
4.1.12 PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSLEDKY A DOPADY.....	77
4.2 PRIORITNÍ OSA 2: STABILIZACE A ROZVOJ MĚST A OBCÍ.....	78
4.2.1 VÝCHOZÍ STAV	78
4.2.2 HLAVNÍ CÍLE.....	78
4.2.3 SPECIFICKÉ CÍLE	78
4.2.4 HLAVNÍ INDIKÁTOR DOPADU	79
4.2.5 STRATEGIE PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ.....	79
4.2.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY	80
4.2.6.1 OBLAST PODPORY 2.1 – INTEGROVANÉ PROJEKTY ROZVOJOVÝCH CENTER	80
4.2.6.2 OBLAST PODPORY 2.2 - REVITALIZACE ČÁSTÍ MĚST A OBCÍ	80
4.2.6.3 OBLAST PODPORY 2.3 - ROZVOJ INFRASTRUKTURY ZÁKLADNÍHO, STŘEDNÍHO A VYŠŠÍHO ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ.....	80
4.2.6.4 OBLAST PODPORY 2.4 - ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO SOCIÁLNÍ INTEGRACI.....	80
4.2.6.5 OBLAST PODPORY 2.5 - ROZVOJ ZDRAVOTNICKÉ PÉČE.....	80
4.2.7 KATEGORIE OBLASTÍ PODPORY	81
4.2.8 PŘÍJEMCI POMOCI.....	81
4.2.9 FORMA A VÝŠE PODPORY, TYP PODPORY	81
4.2.10 FLEXIBILITA.....	81
4.2.11 KOORDINACE S INTERVENCEMI DALŠÍCH PROGRAMŮ.....	82
4.2.12 PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSLEDKY A DOPADY.....	83
4.3 PRIORITNÍ OSA 3: ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	84
4.3.1 VÝCHOZÍ STAV	84
4.3.2 HLAVNÍ CÍL	84
4.3.3 SPECIFICKÉ CÍLE	84
4.3.4 HLAVNÍ INDIKÁTOR DOPADU	85
4.3.5 STRATEGIE PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ.....	85
4.3.6 HLAVNÍ OBLASTI PODPORY	86
4.3.6.1 OBLAST PODPORY 3.1 – ROZVOJ INFRASTRUKTURY CESTOVNÍHO RUCHU	86

4.3.6.2 OBLAST PODPORY 3.2 - REVITALIZACE PAMÁTEK A VYUŽITÍ KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V ROZVOJI CESTOVNÍHO RUCHU	86
4.3.6.3 OBLAST PODPORY 3.3 – ROZVOJ SLUŽEB CESTOVNÍHO RUCHU, MARKETINGU A PRODUKTŮ CESTOVNÍHO RUCHU	87
4.3.7 KATEGORIE OBLASTÍ PODPORY	87
4.3.8 PŘÍJEMCI POMOCI	87
4.3.9 FORMA A VÝŠE PODPORY	87
4.3.10 FLEXIBILITA.....	88
4.3.11 KOORDINACE S INTERVENCEMI DALŠÍCH PROGRAMŮ.....	88
4.3.12 PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSLEDKY A DOPADY.....	89
4.4 PRIORITNÍ OSA 4: TECHNICKÁ POMOC	90
4.4.1 VÝCHOZÍ STAV	90
4.4.2 HLAVNÍ CÍL	90
4.4.3 SPECIFICKÉ CÍLE	90
4.4.4 HLAVNÍ INDIKÁTOR DOPADU	90
4.4.5 STRATEGIE PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ.....	90
4.4.6 HLAVNÍ OBLASTÍ PODPORY	91
4.4.6.1 OBLAST PODPORY 4.1 - PODPORA ŘÍDÍCÍCH, IMPLEMENTAČNÍCH A KONTROLNÍCH ÚKOLŮ ŘÍDÍCÍHO ORGÁNU	91
4.4.6.2 OBLAST PODPORY 4.2 - PODPORA ZVYŠOVÁNÍ ABSORPČNÍ KAPACITY REGIONU	91
4.4.7 KATEGORIE OBLASTÍ PODPORY	91
4.4.8 PŘÍJEMCI POMOCI	91
4.4.9 FORMA A VÝŠE PODPORY, TYP PODPORY	91
4.4.10 FLEXIBILITA.....	91
4.4.10 PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSLEDKY A DOPADY.....	92
KAPITOLA 5 – REALIZAČNÍ ČÁST OP	93
5.1 IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURA.....	93
5.2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ.....	99
5.3 VEŘEJNÁ PODPORA.....	101
5.4 KONTROLNÍ SYSTÉM.....	102
5.5 MONITOROVÁNÍ	106
5.6 HODNOCENÍ PROGRAMU	109
5.7 PROPAGACE A PUBLICITA.....	110
KAPITOLA 6 – FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ OP	111
PŘÍLOHY	113

Seznam zkratek

AO	Auditní orgán
AFCOS	Anti-Fraud Coordinating Structure
CF	Fond soudržnosti
CHJ MF	Centrální harmonizační jednotka Ministerstva financí
CNG	Stlačený zemní plyn
CR	Cestovní ruch
CRR	Centrum pro regionální rozvoj
CSG	Strategické obecné zásady Společenství
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVUT	České vysoké učení technické
ČZU	Česká zemědělská univerzita
EK	Evropská komise
EO	Ekvivalentní obyvatel
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FDI	Přímé zahraniční investice
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
IC	Informační centrum
ICT, IKT	Informační a telekomunikační technologie
IDS	Integrovaný dopravní systém
IOP	Integrovaný operační program
ISPA	Předvstupní program Evropské unie pro životní prostředí a dopravu
IZS	Integrovaný záchranný systém
JČK	Jihočeský kraj
JV	Jihovýchod
JZ	Jihozápad
KÚ	Krajský úřad
LPG	Tekutý propan butan
MAS	Místní akční skupina
MF, MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MS	Moravskoslezsko
MSP	Malé a střední podniky
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů
NNO	Nestátní neziskové organizace
NPR	Národní program reforem
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec

NUTS	Územní statistická jednotka Evropské unie
OKEČ	Oborová klasifikace ekonomických činností
okr.	Okres
OP	Operační program
OP PI	Operační program Průmysl a inovace
OZE	Obnovitelné zdroje energie
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
P+R	Služba odstavných parkovišť (park and ride)
PCO	Platební a certifikační orgán
Phare CBC	Předvstupní program Evropské unie pro přeshraniční spolupráci
PJ	Platební jednotka
PK	Plzeňský kraj
PPS	V současných cenách
PRV	Program rozvoje venkova
ŘKV	Řídící a koordinační výbor
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rada
ŘO	Řídící orgán
SAPARD	Předvstupní program Evropské unie pro zemědělství a rozvoj venkova
SEA	Strategické posouzení vlivů na životní prostředí
SČ	Střední Čechy
SF	Strukturální fondy
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SM	Střední Morava
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SR	Státní rozpočet
SRN	Spolková republika Německo
SROP	Společný regionální operační program
SÚS	Správa a údržba silnic
SV	Severovýchod
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení
SZ	Severozápad
THFK	Tvorba hrubého fixního kapitálu
TOP	Tématický operační gram
UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
UV	Usnesení vlády
VaV	Výzkum a vývoj
VOC	Těkavé organické látky
VŠ	Vysoká škola
VŠE	Vysoká škola ekonomická
VTP	Vědecko-technický park
Wi-Fi	Bezdrátová technologie připojení k internetu
ZČU	Západočeská univerzita

KAPITOLA 1 – ÚVOD

1.1 Kontext ROP NUTSII Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad (dále ROP NUTS II JZ) je jedním z regionálních operačních programů, které budou realizovány pro Cíl Konvergence dle nařízení Evropských společenství (dále ES) o Evropském fondu regionálního rozvoje (dále ERDF). Hlavní programový dokument určuje priority pro čerpání strukturálních fondů v programovém období 2007 - 2013 pro uvedený region soudržnosti Jihozápad tvořený Jihočeským a Plzeňským krajem.

Východiskem pro tvorbu ROP NUTS II JZ se staly koncepční a strategické dokumenty na úrovni krajů, regionu NUTS II, České republiky (dále ČR) a Evropské unie (dále EU), které jsou podrobněji popsány v kapitole 1.3 Zhodnocení výchozích dokumentů.

ROP NUTS II JZ je prostřednictvím vybraných prioritních os a oblastí podpory zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivitu regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel. Vzhledem k větší tématické pestrosti je komplementární k řadě připravovaných tématických operačních programů.

ROP NUTS II Jihozápad je programem koncentrovaných intervencí regionálního rozměru směřujících do oblastí, které mají v rámci kompetencí ROP vymezených v Národním rozvojovém plánu nejvyšší potenciál přispět k vyváženému a dlouhodobě udržitelnému rozvoji regionu. Tyto intervence přispívají ke zlepšování dostupnosti center, podporují urbánní rozvoj měst a obcí, rozvoj školství, dostupnost sociálních služeb, zdravotnické péče a rozvoj cestovního ruchu a kultury.

Ve svých záměrech, cílech a prioritách navazuje ROP NUTS II Jihozápad na Strategické obecné zásady společenství (dále SOZS), Národní rozvojový plán (dále NRP), Národní strategický referenční rámec (dále NSRR) a Národní plán reforem (dále NPR). Tato návaznost je podrobněji popsána v rámci kapitoly 2.2 Návaznost strategie ROP NUTS II Jihozápad na zastřešující strategické dokumenty.

Úkolem koordinací přípravy NRP a NSRR pro období 2007 – 2013 včetně všech operačních programů bylo pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj (dále MMR). To dle § 18 zákona č. 248/2000 Sb. zřídilo pro potřeby koordinace pomoci poskytované v období 007 – 2013 Řídící a koordinační výbor (dále ŘKV).

1.2 Proces zpracování ROP NUTS II Jihozápad

Zpracování samostatných regionálních operačních programů bylo zahájeno na základě usnesení Rady Asociace krajů ČR z února roku 2005. Prostřednictvím těchto strategických dokumentů budou moci regiony soudržnosti řídit v následujícím sedmiletém období čerpání finančních prostředků z EU.

Celý proces přípravy je na národní úrovni zaštitěn Řídícím a koordinačním výborem (ŘKV), který koordinuje věcné zaměření a obsah všech operačních programů s cílem vyvážené podpory jednotlivých regionů a tématických oblastí podpor spadajících do kompetence jednotlivých řídicích orgánů operačních programů. ŘKV vytvořil jako svůj pracovní nástroj 7 pracovních skupin, z nichž jednou z nejdůležitějších je Pracovní skupina horizontální pro programování, která je zaměřena především na odstraňování překryvů ve spektru

operačních programů a zajištění synergie mezi operační a národní úrovni programových dokumentů.

Koordinace a partnerství při zpracování ROP

Proces tvorby Regionálního operačního programu Jihozápad byl na úrovni regionu soudržnosti od samého počátku řízen Koordinační skupinou pro přípravu ROP NUTS II Jihozápad, ustavenou na základě usnesení RRJSJ č. 20/2005 z května roku 2005. Hlavní činností této šesti-členné skupiny, složené z politických představitelů Jihočeského a Plzeňského kraje a pověřených pracovníků obou krajských úřadů, je především zajištění souladu při zpracování ROPu Jihozápad s Metodikou pro přípravu programových dokumentů pro období 2007-2013 s dalšími strategickými dokumenty, ať už se jedná na národní úrovni o NRP ČR a NSRR nebo na regionální úrovni o krajské rozvojové strategie.

Zpracování ROP NUTS II Jihozápad od počátku přípravy respektovalo princip partnerství vycházející z článku 11, nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a Fondu soudržnosti

Společně s výše uvedenou koordinační skupinou se na přípravě Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad podílelo 5 tématicky zaměřených pracovních skupin složených ze zástupců krajských i obecních samospráv. Ty na základě analytické části tohoto dokumentu přispívaly k formování jednotlivých oblastí podpory. Pracovní skupiny působily v následujících oblastech podpory :

- Regionální infrastruktura a dostupnost
- Ekonomický rozvoj
- Rozvoj cestovního ruchu
- Rozvoj lidských zdrojů
- Financování.

Ke spolupráci na přípravě dokumentu byly dále osloveny veřejné subjekty zahrnující nestátní neziskové organizace, podnikatele, Svaz měst a obcí ČR, Spolek pro obnovu venkova, Regionální agrární komoru a další subjekty. Pro zástupce těchto subjektů byly pořádány pravidelné workshopy, jejichž účelem bylo seznámení se s dokumentem v různém stupni rozpracovanosti a diskuse nad rozporupnými tématy. Partneři měli možnost každou verzi připomínkovat, přičemž tyto připomínky byly vždy řádně vypořádány a vedly k úpravám dokumentu.

Svémi podněty a připomínkami ve velké míře přispěli i zástupci MMR a MF ČR a v rámci meziresortního připomínkového řízení i další resorty. Možnost připomínkovat návrh

dokumentu měla i široká veřejnost a to především díky zveřejnění dokumentu na webových stránkách obou krajů a na oficiálních stránkách Regionu soudržnosti Jihozápad.

V průběhu zpracování Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad probíhaly současně konzultace i se zpracovateli Ex-ante evaluace a SEA evaluace.

1.3 Zhodnocení výchozích dokumentů

Základním východiskem pro tvorbu programového dokumentu byly Strategické obecné zásady Společenství na období 2007 – 2013 (Brusel, 05-07-2005) KOM (2005) 0299), zásadním národním dokumentem pro koncipování ROP byl Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 (dále jen NSRR) určující prioritní osy a specifické cíle. Dále se při zpracování dokumentu vycházelo z Národního programu reformy ČR (dále jen NPR), Národního rozvojového plánu 2007-13 (dále jen NRP) a ROP rovněž navazuje na obecné principy a priority definované v rámci Strategie udržitelného rozvoje (UV ČR č. 1242/08-12-2004), zejména při respektování tří pilířů udržitelného rozvoje a rovněž v dalších oblastech (výzkum a vývoj, vzdělávání; evropský a mezinárodní kontext, správa věcí veřejných). Obdobně ROP NUTS II JZ vychází i ze Strategie hospodářského růstu (UV ČR č. 984/ 20-07-2005). Podrobněji je vazba na zastřešující dokumenty popsána v rámci kapitoly 3.2 tohoto dokumentu.

Regionální operační program NUTS II Jihozápad byl vytvořen v souladu se základními koncepčními a analytickými dokumenty Jihočeského a Plzeňského kraje a s jejich využitím. V následujícím textu je shrnut způsob využití těchto dokumentů při zpracování ROP NUTS II Jihozápad. Kromě komplexně zaměřených dokumentů byly použity také vybrané oborové koncepce a analýzy, které měly bezprostřední vztah k řešeným tématům.

Úzký vztah k ROP a obecně ke strategii rozvoje regionu mají i územní plány, které musí některá navrhovaná opatření prověřit také z územního hlediska. V současné době oba kraje připravují nové územní plány pro celá území krajů v souladu s novou legislativou (zásady územního rozvoje). Z toho důvodu nejsou územní plány krajů v přehledu zmíněny, i když i v aktuální podobě obsahují cenné analytické i koncepční poznatky.

Programy rozvoje územního obvodu krajů

Programy rozvoje územního obvodu krajů jsou základním strategickým dokumentem na úrovni kraje, které kraje zpracovávají v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb. a které schvaluje zastupitelstvo kraje. Tyto programy vytvářejí základní rámec regionální politiky krajů, neboť na základě analýzy hospodářského a sociálního rozvoje formulují rozvojové priority.

Program rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje (RERA, a.s. & kolektiv, 2001)

Program rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje je základním dokumentem pro formování regionální politiky kraje s ohledem na regionální politiku Evropské unie. To umožňuje skloubení zájmů a potřeb jednotlivých mikroregionů s naplňováním konvergenčních kritérií EU a také účinnou kombinaci aktivovatelných zdrojů regionu, státu a fondů EU s vnitřními i zahraničními zdroji soukromých investorů.

Program rozvoje Plzeňského kraje (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s., 2002)

Globálním cílem Programu rozvoje Plzeňského kraje je „růst kvality života obyvatel“. Naplňování tohoto cíle se soustředí na rozvoj ekonomiky, rozvoj lidských zdrojů a na územní aspekty rozvoje (sídla, doprava). Dále je zvláštní pozornost věnována stabilizaci a rozvoji venkova a zlepšování životního prostředí. V tomto rámci je definováno 12 úžeji pojatých priorit.

Koncepce ROP NUTS II Jihozápad odpovídá pojetí programů rozvoje obou krajů na úrovni globálních cílů. Rozdíl na nižší strategické úrovni mezi programy rozvoje krajů a ROP vyplývá z principu komplementarity, neboť ROP se důsledně soustředí na regionální aspekty rozvoje. Podstatnou část sociální oblasti, ekonomického rozvoje nebo životního prostředí je účelné řešit na celostátní úrovni (TOP).

Komplexní analýzy

Analytická část programů rozvoje obou krajů je již v současné době dosti zastaralá, neboť orgány Jihočeského i Plzeňského kraje po svém vzniku zpracovaly nebo nechaly zpracovat řadu analytických a koncepčních podkladů. V obou krajích vznikla potřeba komplexněji pojatého dokumentu, který vyváženým způsobem shrne tyto dosavadní poznatky oborových koncepcí.

Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje (RERA, a.s. & KP projekt, s.r.o., 2005)

Vzniklá analýza v maximální míře zohledňuje koncepční podklady, které již Jihočeský kraj nechal v posledním období zpracovat, porovnává vývoj kraje oproti stavu zachycenému ve starších dokumentech a snaží se o popis těchto posunů. Dále vychází z maxima dostupných statistických dat a dalších relevantních podkladů, studií a koncepcí. Pokud je to možné, jsou pro získání globálnějšího pohledu sebraná data porovnána s daty za ostatní kraje, se situací v celé ČR a z části i se stavem v Evropské unii nebo v sousedních regionech za státní hranicí.

Podklady Regionálního plánu (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s., 2005)

V Plzeňském kraji byly v letech 2004 a 2005 zpracovány tzv. Podklady Regionálního plánu za oblasti, které byly v té době již koncepčně rozpracovány. Celkem bylo takto zpracováno 9 témat.

Oba tyto dokumenty se staly základem pro zpracování především analytické části ROP NUTS II Jihozápad.

Oborové koncepce

Dále uvádíme stručný přehled oborových koncepčních a analytických dokumentů za oba kraje, které byly použity pro doplnění hodnocení a analýz podle témat ROP NUTS II Jihozápad.

Obyvatelstvo a osídlení

Generel osídlení Plzeňského kraje (Ateliér T-plan spol. s r.o., Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s., 2003)

Jedná se o koncepční dokument, který se systematicky věnuje vývoji, stavu a trendům osídlení v celém Plzeňském kraji po roce 1990. Využit byl především v analytické části ROP a při návrhu celkové strategie.

Analýza potenciálu lidských zdrojů pro strategické služby v Plzeňském kraji (Bartušek Ondřej, 2005)

Cílem analýzy byla definice postavení Plzeňského kraje a jeho částí v oblasti lidských zdrojů v rámci ČR a zhodnocení možností kraje v této oblasti. Za tímto účelem bylo provedeno shrnutí a vyhodnocení poznatků o obyvatelstvu od počátku 90. let do současnosti a vypracován nástin očekávaných trendů. Dokument byl využit při zpracování analytické i strategické části ROP.

Vyjíždka a dojíždka za prací a do škol na území Plzeňského kraje (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s., 2005)

Studie je zaměřena na průmět zjištěných skutečností o pohybu obyvatel kraje do zaměstnání do širšího kontextu. Postupuje od hodnocení pracovních vztahů v regionu až k sídelní struktuře Plzeňského kraje. Hodnocení sídelní struktury je kromě nových poznatků o významu center a jejich vztazích založeno také na analýze dojíždky za vybranými službami. Zpracovaná data bylo možno využít nejen v tématice osídlení, ale i v části věnované ekonomickému rozvoji.

Šetření potřeb trhu práce a školské soustavy v Jihočeském kraji (Jihočeská společnost pro rozvoj lidských zdrojů, o.p.s., 2005)

Projekt Šetření potřeb trhu práce a školské soustavy v Jihočeském kraji v roce 2005 je zaměřen na zjištění situace na trhu práce ve střednědobém horizontu s cílem vytipování a zjištění konkrétních profesí a oborů, které budou trhem práce požadovány a které naopak požadovány nebudou. Dílčí trendy a výstupy studie se staly součástí analytické části v oblasti rozvoje lidských zdrojů ROP (kapitola 2.2.6).

Doprava

Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Jihočeského kraje (UDIMO, spol. s r.o., 2003)

Předmětem Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Jihočeského kraje jsou zejména dopravní cesty a dopravní zařízení silniční, železniční, cyklistické, vodní a letecké dopravy. V samostatných kapitolách je charakterizován cílový stav dopravní infrastruktury v rámci návrhového období s časovým horizontem do roku 2030 a hlavní trendy vyplývající ze studie postupují analytickou i strategickou částí ROP.

Koncepce dopravy Plzeňského kraje – návrh (SUDOP Praha a.s., Ateliér T-plan spol. s r.o., BOHEMIAPLAN s.r.o., IKP Consulting Engineers spol. s r.o., 2006)

Návrh koncepce řeší komplexně problematiku dopravy v Plzeňském kraji. V ROP byly kromě hlavních analytických poznatků a hodnocení využity i některé informace o očekávaných trendech. Předběžné závěry byly promítnuty i do strategické části ROP.

Technická infrastruktura

Územní energetická koncepce Jihočeského kraje (City Plan, spol. s r.o., 2003)

Koncepce navrhuje způsoby lepšího hospodaření s energiemi zejména pro velké budovy, např. školy, nemocnice, obytné domy. Rovněž řeší využití nových možností dodávek tepla, např. využíváním slunečních kolektorů, biomasy, bioplynu. V ROP byly využity především informace o současném využití a možnostech obnovitelných zdrojů energie (OZE).

Studie ochrany vod Plzeňského kraje (AQUATEST a.s., Praha, 2005)

Cílem studie bylo shromáždění a utřídění dostupných vodohospodářských informací, jejich zhodnocení a předložení návrhů řešení při ochraně a využívání vod. Využito bylo především hodnocení vodohospodářské infrastruktury a stavu vod.

Územní energetická koncepce Plzeňského kraje (Tebodin Czech Republic s.r.o., 2004)

Koncepce vychází ze státní energetické koncepce a obsahuje cíle a principy řešení energetického hospodářství na úrovni kraje. Jako v případě energetické koncepce Jihočeského kraje byly využity především informace o současném využití a možnostech OZE.

Ekonomický rozvoj**Projekt A3/4/5 Brownfields (RERA, a.s., 2003)**

Koncepce revitalizace nevyužívaných průmyslových objektů a areálů (tzv. brownfields) ukazuje možné způsoby řešení revitalizace, včetně metodiky postupu při realizaci a financování. Dílčí části studie byly využity především při tvorbě analytické části ROP.

Projekt A3/4/8 Vytvoření systému péče o investory v Jihočeském kraji – Aftercare (RERA, a.s., 2003)

Dokument se zabývá následnou péčí o investory, která je nezbytným nástrojem pro uchování a zejména pak do budoucna pro rozšíření investic na území Jihočeského kraje. Studie objasňuje a sjednocuje poznatky o zahraničních a domácích investorech působících na území Jihočeského kraje. Výsledky studie byly využity při koncipování analytické části ROP.

Projekt A3/4/2 Koncepce podpory a marketingu Jihočeského kraje pro oblast přílivu a udržení investic (RERA, a.s., 2003)

Koncepce je podpůrným prvkem pro rozhodování na celokrajské úrovni o způsobu prezentace kraje jako celku např. na tuzemských i zahraničních veletrzích a výstavách. Cílem je zvýšit efektivitu prezentačních a propagačních akcí krajského úřadu i jednotlivých obcí. Studie byla využita především při koncipování analytické části ROP.

Analýza potenciálu aplikovaného výzkumu a vývoje v kontextu Plzeňského kraje a České republiky (Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s., 2005)

Studie promítá obecné poznatky o využití výsledků vědy a výzkumu v praxi do realit Plzeňského kraje. S využitím výsledků průzkumu formuluje také potřeby zvýšení kapacit v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje. Studie byla využita v analytické části ROP.

Regionální inovační strategie - region Plzeň (BIC Plzeň, Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s., 2004)

Základní strategický dokument v oblasti inovací, výzkumu a vývoje definuje na základě průzkumů a dalších analýz pilotní projekty v této oblasti. Rovněž byl získán přehled aktivit nutných k posílení inovačního potenciálu Plzeňského kraje a základní rámec systému podpory inovací. Dokument byl využit v analytické části ROP.

Cestovní ruch**Strategie rozvoje cestovního ruchu v Jihočeském kraji (RERA, a.s. & kolektiv, 2002)**

Hlavním tématem studie je vyhodnocení situace v sektoru cestovního ruchu v kraji včetně zpracování profilu kraje, SWOT analýzy, návrhu cílů a opatření. Jedná se strategický dokument sloužící k efektivnější koordinaci podpory dalšího rozvoje cestovního ruchu v kraji

s návazností na možnost podpory sektoru prostřednictvím státních fondů i fondů EU. Výstupy studie se staly součástí analytické části ROP a podkladem pro definování vlastní oblasti podpory v rámci prioritní osy 3.

Program rozvoje cestovního ruchu v plzeňském regionu (Institut rozvoje podnikání, s.r.o., Enterprise plc a Respond & Co, s. r. o., 2002)

Cílem dokumentu je návrh kroků pro rozvoj cestovního ruchu v podmínkách Plzeňského kraje. V analytické i návrhové části ROP byla využita především základní faktografie a hodnocení stavu cestovního ruchu v kraji.

Občanská vybavenost

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji na období 2006-2009 (Krajský úřad Jihočeského kraje, 2005)

Dokument obsahuje analýzu vzdělávací soustavy v kraji a na základě předpokládaného demografického vývoje, vývoje na trhu práce a záměrů dalšího rozvoje kraje stanoví zejména cíle a úkoly pro jednotlivé oblasti vzdělávání, strukturu vzdělávací nabídky, především strukturu oborů vzdělávání, druhy, popřípadě typy škol a školských zařízení a jejich kapacitu a návrh na financování vzdělávání a školských služeb v kraji. Analýza stavu a dílčí trendy byly využity především v analytické části ROP.

Strategie podpory práce s dětmi a mládeží v Jihočeském kraji na období 2005-2008 (Krajský úřad Jihočeského kraje, 2005)

Strategie podpory práce s dětmi a mládeží v Jihočeském kraji na čtyřleté období vychází ze schválené „Koncepce státní politiky v oblasti dětí a mládeže do roku 2007“. Výstupy studie byly promítnuty do analytické části ROP.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje, 2006)

Dokument vyhodnocuje plnění úkolů vyplývajících z Dlouhodobého záměru z roku 2003 a stanoví další koncepci vzdělávání s ohledem na specifické podmínky Plzeňského kraje. Využito bylo především hodnocení stavu a perspektiv vzdělávání v kraji.

Životní prostředí

Koncepce ochrany přírody a krajiny Plzeňského kraje (Sklenička Petr – LARECO, 2003)

Koncepce byla zdrojem informací o ochraně přírody a krajiny i o dalších souvisejících problémech využívání krajiny.

Program snižování emisí znečišťujících látek v Plzeňském kraji (CITYPLAN spol. s r.o. Praha, 2004)

Cílem dokumentu je návrh opatření ke zlepšení kvality ovzduší v kraji, zejména dosažením imisních limitů jednotlivých znečišťujících látek a dosažením krajských emisních stropů do roku 2010. Souhrn poznatků byl využit v analytické části ROP.

Plán odpadového hospodářství Jihočeského kraje (ECO trend s.r.o., 2004)

Plán odpadového hospodářství je zpracován za účelem předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností a nakládání s nimi podle zákona o odpadech, zákona o obalech a dalších souvisejících předpisů, v souladu s principy udržitelného rozvoje a za účelem plnění mezinárodních a vlastních závazků ČR a kraje. Cílem tohoto dokumentu je vytvořit funkční systém hospodaření s odpady v kraji a zajistit dynamický, vnitřně provázaný rozvoj celého systému odpadového hospodářství, určit směry a cíle pro budoucí nakládání s odpady a stanovit zásady, opatření, postupy a nástroje k jejich dosažení.

Plán odpadového hospodářství Plzeňského kraje (BOHEMIAPLAN s.r.o., 2004)

Cílem plánu bylo navrhnout optimální způsoby nakládání s odpady, vč. potřebných kapacit zařízení pro nakládání s odpady. Dokument byl cenným zdrojem informací o odpadech v kraji.

1.4 Legislativní rámec přípravy ROP

Programový dokument kromě výše zmíněných analýz a koncepčních dokumentů respektuje legislativní východiska pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů:

- nařízení Rady (ES) 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999;

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999
- Nařízení Evropské komise stanovující implementační pravidla k nařízení Rady (ES) 1083/2006;
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
- zákon.č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole;
- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků.

KAPITOLA 2 – SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE REGIONU

2.1 Analýza zkušeností s realizací předchozích programů

V České republice, a tudíž i v regionu NUTS II Jihozápad, jsou realizovány rozvojové programy již zhruba od roku 1990. Výhodná poloha regionu, který z jihu sousedí s Rakouskem a Německem, umožnila žadatelům získat již v druhé polovině 90tých let značné zkušenosti s přípravou žádostí a realizací projektů financovaných nejen z prostředků EU. Od roku 2004 se okruh zkušeností rozšířil i na využití prostředků strukturálních fondů a to jak v rámci implementace jednotlivých sektorových operačních programů, tak v rámci implementace Společného regionálního operačního programu, na níž se jednotlivé regiony NUTS II, potažmo kraje aktivně podíleli.

Význam těchto zkušeností a schopnost regionu přizpůsobit se podmínkám čerpání prostředků strukturálních fondů dokladuje mimo jiné skutečnost, že se region NUTS II Jihozápad stal co do počtu předkládaných žádostí do SROP jedním z nejúspěšnějších regionů v ČR.

Předvstupní programy Evropské unie

Mezi první programy Evropské komise, které byly na území regionu realizovány patřil zejména program PHARE a SAPARD, později pak i program ISPA.

Program PHARE byl na území regionu realizován od roku 1994 na základě nařízení Evropské komise č.1528/94. Na základě tohoto nařízení byl nejprve zahájen pouze pro česko-německé příhraničí, od roku 1995 pak pro území při česko-rakouské hranici.

Hlavním cílem programu bylo podpořit rozvoj příhraničních oblastí a zlepšit možnosti využití potenciálu přeshraniční spolupráce pro rozvoj příhraničních oblastí. V tomto kontextu se program zaměřil jak na podporu budování infrastruktury umožňující rozvoj přeshraniční spolupráce, tak na podporu tzv. měkkých aktivit prohlubujících a zlepšujících vzájemné lidské vztahy, předávání zkušeností a nastartování partnerství, která jsou pro další rozvoj celého příhraničí důležitá.

Program PHARE byl do značné míry prvním impulsem, který jak na úrovni obcí, tak na úrovni podnikatelů v oblasti zvýšil povědomí nejen o přípravě a realizaci projektů ale de facto i o celkovém principu rozvoje území prostřednictvím koncepčních a strategických programů implementovaných formou jednotlivých projektů.

Fakt, že region disponoval při zahájení programovacího období 2004 – 2006 zkušenostmi z programu PHARE zcela jistě přispěl k znatelně vyššímu počtu připravených projektů a podaných žádostí do jednotlivých operačních programů.

Na straně druhé je potřeba konstatovat, že velmi rozdílné pojetí programu PHARE a strukturálních fondů v regionu působí i určité problémy, neboť na projekty ze strukturálních fondů jsou kladeny jiné, mnohdy zcela odlišné požadavky. Typickým příkladem je zpracování studie proveditelnosti, která byla postupem času u programu PHARE používána spíše jako orientační příloha, kdežto u strukturálních fondů se jedná o zásadní podklad pro obsahové a zejména ekonomické hodnocení projektu.

Přetrvávající nepochopení role studie proveditelnosti v celém procesu přípravy a hodnocení projektu je stále patrná a je potřeba se na tento problém zaměřit i v připravovaném programovém období.

Dalším významným předvstupním programem, který byl v ČR realizován od roku 2002, se stal program **SAPARD**, jehož cílem bylo iniciovat v kandidátských zemích změny a procesy umožňující přípravu a realizaci projektů zaměřených na zlepšení podmínek pro trvale udržitelné zemědělství a rozvoj venkova a připravit tak kandidátské nové členské státy na odlišný přístup k podpoře rozvoje zemědělství a venkova v EU.

Zkušenost z realizace programu SAPARD ukazuje, že na využití disponibilních prostředků byly více připravené obce, o čemž svědčil přibližně dvojnásobný počet žádostí přijatých od mikroregionů a obcí než od podnikatelů (i když původní předpoklad byl opačný).

Hlavním prvkem a důležitým faktorem, který s realizací programu SAPARD souvisí je příprava integrovaných strategií rozvoje. Přesto, že stále platí potřeba realizovat zejména opatření rozvoje venkova v návaznosti na zpracovanou komplexní strategii/ program rozvoje příslušného mikroregionu/ území, je potřeba upozornit, že stejně jako tomu bylo u programu PHARE i zde měl program SAPARD určitý negativní dopad, neboť tato strategie byla v rámci programu SAPARD vnímána zejména jako „nutné zlo“, které je potřeba zejména pro formální kontrolu zda projekt z nějaké koncepční strategie vychází či nikoliv. Tento efekt zapříčinil zejména na úrovni menších obcí a mikroregionů nepochopení potřeby integrovaného přístupu k rozvoji venkovských území. Tento problém je pro zdárnou realizaci intervencí v období 2007 - 2013 potřeba adresně řešit. Jako vhodný nástroj se přitom jeví zejména rozvoj lidských zdrojů na úrovni malých obcí, ale též nastavením nikoliv eliminačních ale motivačních podmínek v nově připravovaných intervencích.

Prostřednictvím dalšího předvstupního programu, jenž byl zaměřen na financování velkých infrastrukturních projektů v oblastech životního prostředí a dopravy - programu **ISPA** - se v rámci NUTS II Jihozápad podařilo získat z evropských zdrojů přes 4,5 mil. EUR např. na realizaci projektu „Zajištění standardů EU ve vodárenské soustavě Jižní Čechy“, předkládaného Jihočeským vodárenským svazem. Dále pak byly realizovány projekty související s obnovou území po povodních v r. 2002. Pomoc z Evropské unie v rámci programu Phare a Fondu solidarity EU byla využita také v souvislosti s ničivými povodněmi v České republice v roce 2002, které významně zasáhly region NUTS II Jihozápad.

Programy strukturálních fondů

Region soudržnosti NUTS II Jihozápad stejně jako ostatní regiony kromě Prahy může od roku 2004 využívat podporu určenou pro Cíl 1, zaměřenou na zaostávající regiony. Tato podpora je v ČR realizována prostřednictvím operačních programů Průmysl a podnikání, Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, Rozvoj lidských zdrojů, Infrastruktura a prostřednictvím Společného regionálního operačního programu. Neméně významným nástrojem čerpání finančních prostředků EU je pak Iniciativa Společenství **Interreg**, která je zaměřena na meziregionální spolupráci a jejíž jedna část v podstatě navázala na předvstupní program Phare CBC.

Operační programy jsou zaměřeny odvětvově a realizují jednotlivé věcné prioritní osy Národního rozvojového plánu. Ačkoliv řada aktivit jednotlivých operačních programů probíhá na území regionů soudržnosti, rozhodovací pravomoci v rámci těchto programů jsou téměř výhradně na úrovni příslušných rezortů. Účast krajů (regionů soudržnosti) na přípravách tematických operačních programů a i na jejich administraci byla a je minimální.

Společný regionální operační program (SROP) podporuje především aktivity, jejichž realizace podle platné legislativy spadá do působnosti obcí nebo krajů. Tento program se stal prvním finančním nástrojem, ve kterém jsou rozhodovací kompetence i administrace

částečně svěřeny regionům soudržnosti. Administrací tohoto programu na úrovni NUTS II jsou pověřeny Sekretariáty regionálních rad, o výběru projektů pak rozhodují na základě předem stanovených pravidel regionální rady regionů soudržnosti. Konečnou odpovědnost za realizaci SROP má Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které je jako jediné v rámci SROP oprávněno vydávat rozhodnutí o podpoře projektů z prostředků strukturálních fondů.

V rámci přípravy SROP bylo umožněno regionům soudržnosti aktivně se účastnit veškerých přípravných a vyjednávacích procesů. Tyto zkušenosti byly pro regiony NUTS II cenné zejména z hlediska jejich využití při přípravě strategických dokumentů pro programovací období 2007 – 2013. Především o zkušenosti z přípravy a realizace SROP se opírají i další části analýzy zkušeností Regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad s využíváním předchozích programů.

Nastavení opatření a aktivit versus skutečné potřeby regionu

S ohledem na fakt, že mezi hlavní programy, které byly tématicky zaměřeny na rozvoj regionů a jsou tedy nejbližší k současnému ROP patří zejména SROP, je následující souhrnné vyhodnocení založeno zejména na zkušenostech z realizace tohoto programu.

Již z definice globálního cíle SROP, kterým je „dosáhnout trvalý a vyvážený rozvoj regionů ČR i růst kvality života všech skupin obyvatel regionů na základě povzbuzování nových ekonomických aktivit s důrazem na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury, na rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace“, je zřejmé, že se jedná o program, který byl bez užšího zaměření zacílen na obecný rozvoj regionu bez snahy řešit adresně specifické problémy jednotlivých krajů.

Tento fakt se promítnul do nastavení opatření a aktivit Společného regionálního programu, která se vzhledem k unifikaci pro všechny regiony a zejména pak shodnému rozložení finančních prostředků však v tomto kontextu nemohly dostatečně reflektovat meziregionální disparity, neboť situace jednotlivých regionů ČR se v jednotlivých oblastech značně liší.

Obecně tak docházelo k častým situacím kdy vybrané regiony disponovaly znatelně vyšší absorpcí v určité oblasti zatímco v jiných oblastech nebyla poptávka ze strany žadatelů téměř žádná. Tento problém se přitom týkal i jednotlivých krajů v rámci regionů NUTS II. Typickým příkladem v regionu Jihozápad je znatelný převis poptávky v oblasti cestovního ruchu, který v Jihočeském kraji představuje jedno z klíčových rozvojových odvětví a naopak nedostatek projektů v oblasti podpory podnikání. V Plzeňském kraji je situace přesně opačná, region je charakteristický bezproblémovým čerpáním prostředků v oblasti podpory podnikání a relativně malým množstvím projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu.

Tento fakt by se měl zohlednit zejména při nastavování intervencí pro období 2007 – 2013. Výhodou regionálních operačních programů v tomto ohledu je možnost tento fakt dostatečně zohlednit a podobným situacím předejít.

Určitou zkušeností ze současného programového období je rovněž znatelně nižší poptávka v oblasti rozvoje lidských zdrojů, kde disponibilní prostředky značně převyšovaly počet připravených projektů. Při hlubším vyhodnocení se ukázalo, že problém není jen v komplikované přípravě žádosti a jejích příloh, ale ve faktické nízké rozvinutosti zejména neziskového sektoru, který by měl být hlavní hybnou silou celé oblasti.

Při zohlednění charakteristik regionu Jihozápad je zřejmé, že v budoucím období je potřeba více zohlednit právě rozvoj cestovního ruchu, případně rozvoj potřebné technické a dopravní infrastruktury, která je klíčovým předpokladem pro rozvoj zejména venkovských oblastí.

V obou případech by přitom měla být dáována přednost větším uceleným projektům, které budou řešit vždy rozvoj určité destinace, území, případně zajišťovat modernizaci komunikace v celé její délce, neboť malé izolované stavby přinášejí prokazatelně nižší rozvojový efekt.

Finanční alokace na jednotlivá opatření SROP, absorpční kapacita

Jak již bylo zmíněno výše, neadekvátní nastavení opatření se přímo úměrně promítlo rovněž do neadekvátního rozložení finančních prostředků mezi jednotlivá opatření SROP, které ne zcela koresponduje s reálnými rozvojovými potřebami NUTS II Jihozápad.

Navíc již při přípravě tohoto programu bylo zřejmé, že celkové finanční prostředky alokované pro SROP při „rozdrobenosti“ tohoto programu do poměrně značného počtu opatření a podopatření mohou regionům soudržnosti přinést spíše jakýsi „rozjezdový“ potenciál. Vzhledem k celkové výši finančních prostředků pro NUTS II Jihozápad a značné absorpční kapacitě tohoto regionu, (která dle uskutečněných průzkumů několikanásobně převyšuje možnosti programu) bylo možné k dubnu roku 2006 konstatovat, že čerpání probíhá úspěšně. Přesto však např. s využitím velkých objemů finančních prostředků ESF, určených na realizaci programů rozvoje lidských zdrojů a sociální integrace, byly zaznamenány v regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad stejně jako v celé ČR určité obtíže.. Ty byly částečně způsobeny nesnadným přístupem subjektů oprávněných k realizaci příslušných neinvestičních aktivit k prostředkům na zajištění předfinancování a kofinancování svých projektů (jednalo se převážně o NNO), částečně pak již zmíněnou celkovou nerozvinutostí neziskového sektoru v ČR.

Implementační struktura

Zapojení regionů soudržnosti do implementačních struktur jednotlivých operačních programů bylo v období let 2004 – 2006 značně omezeno. O reálné účasti zástupců regionů soudržnosti na implementaci programu, a tudíž o využitelných zkušenostech se dá hovořit hlavně v souvislosti s realizací SROP (rovněž Interreg IIIA) kde byl na **regionální rady** (celkem 7 orgánů podle jednotlivých regionů NUTS II) Ministerstvem pro místní rozvoj ČR delegován výkon některých řídicích funkcí, které se týkaly výběru projektů a realizace SROP v rámci jednotlivých regionů NUTS II; regionální rady rovněž plnily prostřednictvím svých sekretariátů úlohu tzv. zprostředkujícího subjektu.

Jelikož ve stávajícím programovacím období byla legislativně nevyřešena právní subjektivita regionálních rad, bylo nezbytné akceptovat poměrně složitou strukturu implementace SROP, která zahrnovala orgány od úrovně MMR, přes CRR, CzechInvest, Sekretariáty regionálních rad a oddělení grantových schémat jednotlivých krajských úřadů. Nová struktura implementace byla náročná pro orientaci žadatelů a značně komplikovala a prodlužovala i proces administrace žádostí a finanční toky při realizaci jednotlivých projektů. Již nyní je zřejmé, že těchto zkušeností bude využito při přípravě implementační struktury nových programovacích dokumentů, přičemž nezbytné legislativní změny na úrovni ČR, které zajišťují regionálním radám kompetence řídicích orgánů připravovaných Regionálních operačních programů, proběhly již koncem roku 2005 (novela zákona č. 248/2000 Sb.).

Nastavení indikátorů a monitoring programu

Úroveň indikátorů je potřeba hodnotit ze dvou hlavních hledisek. První hledisko je nastavení indikátorů ve vztahu k celkovému monitorování programu, druhé hledisko pak představuje roli indikátorů vůči jednotlivým projektům a jejich přínosu pro program.

Přestože spolu obě oblasti velmi úzce souvisí, jejich dopad na přípravu nových programů je poněkud odlišný.

Zkušenost získaná z hodnocení indikátorových soustav v plánovacím období 2004 – 2006¹ především ukazuje na **potřebu racionalizace** systému ukazatelů v novém programovacím období. Touto racionalizací by mělo být dosaženo v první řadě snížení komplikovanosti ukazatelů navrhovaných pro hodnocení programových aktivit, a tím zvýšení transparentnosti a přehlednosti kontrolních mechanismů monitoringu a hodnocení úspěšnosti operačních programů. Druhý závěr získaný z tohoto hodnocení poukazuje na potřebu vyšší kvality zvolených indikátorů z hlediska jejich relevantnosti ve vztahu k pokrytí programových cílů a jejich použitelnosti v etapě hodnocení efektivnosti intervencí realizovaných operačními programy. V komplexu příčin, které ovlivňují kvalitu řešení indikátorových soustav, lze rozeznat dva typy nedostatků: jednak metodicko-technické nedostatky zvolených ukazatelů (nepřesné vymezení obsahu a konstrukce ukazatelů, nesprávná terminologie a zdroje zjišťování) a jednak jejich nevhodné funkční vlastnosti z hlediska vazby na deklarované programové cíle.

V detailu operačního programu lze tato doporučení specifikovat jako potřebu důkladného vyhodnocení možnosti/ reálnosti nejen naplnění indikátorů v rámci řešeného programového období, ale též jejich použitelnost pro a) průběžné hodnocení úspěšnosti programu, b) pro průřezové hodnocení přispění programu k naplnění cílů NSRR a c) pro objektivní hodnocení každého potenciálního projektu a jeho přínosu pro naplnění cílů programu. Tímto postupem by se mělo předejít situacím kdy ve stávajícím období byl plošně monitorován CORE indikátor „počet vytvořených pracovních míst“ bez zohlednění specifik možných typů projektů, což v podstatě eliminovalo projekty jako je výstavba cyklostezek, případně situaci kdy monitorovací indikátor sledovaný na úrovni programu neodpovídá typově a metodicky indikátorům sledovaným na národní úrovni (NRP a NSRR).

V rámci stávajícího návrhu programu tak byly tyto zkušenosti zohledněny a indikátory upraveny tak, aby umožňovaly jak hodnocení jednotlivých specifických typů projektů, tak průběžné hodnocení úspěšnosti programu a jeho příspěvku pro naplňování globálních cílů NSRR.

Větší část připomínek týkající se indikátorů jako takových se promítá i do celkové situace v oblasti nastavení monitorovacího a hodnotícího systému jako celku.

Kromě uvedených nedostatků na úrovni indikátorů lze jako příklad navazujících problémů informačního systému MSSF jako celku uvést lze uvést komplikovaný proces zpracování a distribuce dat mezi jednotlivými složkami implementační struktury či velmi obtížná filtrace přehledů a tiskových sestav.

Systém hodnocení projektů

Systém hodnocení projektů je nastaven u jednotlivých operačních programů odlišně, a to v závislosti na charakteru jejich implementace. V rámci SROP byly hodnoceny pouze ty

¹ Projekt evaluačního plánu, 6/04 Hodnocení indikátorů/ukazatelů a vhodnosti jejich nastavení, institut Jana Pernera, 2005

projekty, které splňovaly kritéria formálních náležitostí a podmínky programu (přijatelnost). Vlastní hodnocení bylo prováděno bodováním, jehož cílem bylo postihnout všechny důležité aspekty předložených projektů, zejména pak:

- schopnost a zkušenost žadatele předložený projekt financovat, realizovat a udržet výsledky;
- zasazení projektu do kontextu, relevance projektu vzhledem potřebám a požadavkům v místě, na trhu, u cílové skupiny a také jeho provázanost s ostatními aktivitami v místě;
- vlastní kvalita projektu jak z hlediska finančního a ekonomického, tak z hlediska požadovaných výstupů a výsledků, jejich udržitelnost, hodnocen je také celkový plán, harmonogram a rozpočet projektu;
- vztah a dopady projektu do vnějšího okolí, na životní prostředí, rovné příležitosti, sociální integraci, vyvážený rozvoj regionů v souladu s horizontálními prioritami EU.

Paušální nastavení hodnocení vztahu všech projektů k horizontálním kritériím působilo při bodování značné problémy, neboť zaměření některých projektů neumožňovalo vyhovět současně všem kritériím.

Jako významný problém se rovněž jeví paušální hodnocení zpracovaných podkladů např. se zaměřením na obsah ve smyslu předepsané osnovy namísto hodnocení faktické kvality projektu a zpracovaných podkladů (např. studie proveditelnosti). Tento fakt byl do značné míry dán celovým nastavením hodnotícího procesu. Určitým příkladem může být systém hodnocení projektů v oblasti podnikání a inovací nastavený agenturou CzechInvest, případně systém hodnocení projektů nadregionálního významu v SROP, kde byl pro hodnocení podkladů pro ekonomické hodnocení smluvně zajištěn externí expertní tým, který nezávislé hodnocení prováděl. Tento postup by bylo vhodné aplikovat zejména u projektů většího rozsahu, kde by měl být důraz na ekonomické hodnocení projektů hlavním bodem celového hodnocení projektu.

Žadatel měl rovněž ve vztahu k hodnocenému projektu minimální zpětnou vazbu, která a) značně eliminovala možnost provedení korekcí v projektu pro jeho budoucí znovupředložení a případnou realizaci b) zvyšovala u žadatelů a uchazečů pocit netransparentnosti celého systému, což mělo negativní dopad na počet aktivních uchazečů a tím i absorpční schopnost v některých oblastech.

Všechny uvedené zkušenosti je potřeba pro programy příštího programovacího období adekvátně zohlednit.

2.2 Situační analýza regionu

2.2.1 Poloha a osídlení

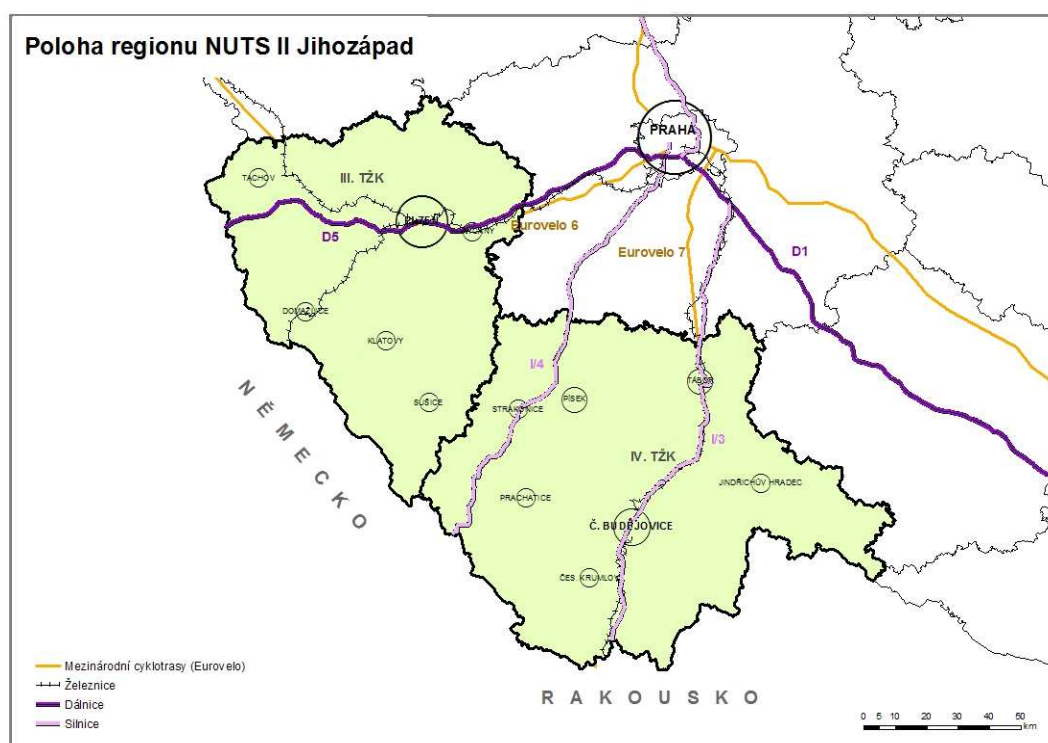
Poloha a správní členění

Region NUTS II Jihozápad tvoří Jihočeský a Plzeňský kraj, které jsou rozděleny do 72 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (37 v Jihočeském kraji a 35 v Plzeňském kraji) a spolu s 1 vojenským újezdem zároveň do 32 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (17 v Jihočeském kraji a 15 v Plzeňském kraji). Celková rozloha regionu činí 17 618 km².

Region se nachází při jižní a jihozápadní hranici České republiky. Na západě sousedí se Spolkovou republikou Německo, na jihu s Rakouskou republikou. Ostatní hranice jsou vnitrozemské. Na severu je to hranice s Karlovarským a Ústeckým krajem (NUTS II Severozápad) a se Středočeským krajem (NUTS II Střední Čechy). Na východě sousedí region s krajem Vysočina a Jihomoravským krajem (NUTS II Jihovýchod).

Reliéf regionu se vyznačuje pásem pohoří při státní hranici a kotlinami ve vnitrozemí. Také při hranicích s ostatními kraji se vyskytují vrchoviny a pahorkatiny. V jihočeské kotlině se rozkládají dvě pánve – Českobudějovická a Třeboňská – se soustavami rybníků. Z naprosté většiny území regionu spadá do povodí řeky Vltavy.

Obrázek 1 - Poloha regionu NUTS II Jihozápad

Zdroj: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., 2006

Region má výhodnou dopravní polohu (viz obrázek č. 1). Spojení ve směru sever-jih (Rostock-Berlín-Praha-České Budějovice-Líncec-Rijeka) tvoří na území Jihočeského kraje

silnice E55 a IV. tranzitní železniční koridor. Dopravní spojení ve směru západ-východ (Paříž-Norimberk-Praha) tvoří na území Plzeňského kraje dálnice D5 a III. tranzitní železniční koridor. Strategická poloha regionu se dosud pozitivně projevuje především v přílivu kapitálu.

Obyvatelstvo a osídlení

Obyvatelstvo

Na území NUTS II Jihozápad žije 1 175 tis. obyvatel, což je 11,5 % obyvatel republiky. Regionu patří podle počtu obyvatel 5. místo z 8 NUTS II v ČR.

Tabulka 1 – Srovnání vývoje počtu obyvatel (bude doplněno o aktuální data za rok 05)

Region, kraj	Počet obyvatel		Změna počtu obyvatel	
	1991	2005	absolutně	Relativně
Jihočeský kraj	624 111	627 766	3 655	0,59
Plzeňský kraj	557 444	551 528	-5 916	-1,06
Jihozápad	1 181 555	1 179 294	-2 261	-0,19
Střední Čechy	1 111 244	1 158 108	46 864	4,22
Severozápad	1 127 613	1 127 447	-166	-0,01
Severovýchod	1 488 681	1 483 423	-5 258	-0,35
Jihovýchod	1 659 514	1 641 125	-18 389	-1,11
Střední Morava	1 246 021	1 229 303	-16 718	-1,34
Moravskoslezsko	1 281 031	1 250 769	-30 262	-2,36
Praha	1 216 889	1 181 610	-35 279	-2,90
Česká republika	10 312 548	10 251 079	-61 469	-0,60

Zdroj: ČSÚ (SLDB 1991, Stav a pohyb obyvatelstva v roce 2005)

V období 1991 až 2005 došlo v regionu k relativnímu úbytku počtu obyvatel o 0,19 %. Tento úbytek jde na vrub Plzeňského kraje, kde se snížil počet obyvatel o 1,06 %. V Jihočeském kraji došlo k mírnému nárůstu populace (viz tabulka č. 1). Rozdílný populační vývoj v obou krajích souvisí s odlišnou věkovou strukturou populace.

Jako celek se sice region NUTS II Jihozápad řadí k průměru ČR z hlediska věkového složení i jeho vývoje (např. podle indexu stárí), ale charakteristiky krajů jsou odlišné (podrobněji viz tabulka č. 44 v příloze). Populace Jihočeského kraje má podstatně příznivější věkovou strukturu. V roce 2005 zde bylo téměř o 20 % více obyvatel v předproduktivním než v poproduktivním věku. V Plzeňském kraji je tato převaha pouze 8 %, což je nejméně ze všech krajů ČR (vyjma Prahy).

Nepříznivá je prognóza populačního vývoje regionu NUTS II Jihozápad. Podle projekce ČSÚ má do roku 2015 dojít ke snížení počtu obyvatelstva v regionu na 1,142 mil. obyvatel, tj. pokles téměř o 3 %.

Tabulka 2 – Mezuregionální srovnání pohybu obyvatel

region, kraj	Průměrný relativní pohyb v období 2000 – 2005 (%)		
	přirozený	migrační	Celkový
Jihočeský kraj	-1,43	2,32	0,89
Plzeňský kraj	-2,69	2,75	0,06
Jihozápad	-2,02	2,52	0,50
Střední Čechy	-2,61	11,53	8,92
Severozápad	-1,07	1,53	0,46
Severovýchod	-1,48	0,65	-0,83
Jihovýchod	-2,00	0,70	-1,30
Střední Morava	-1,95	-0,29	-2,23
Moravskoslezsko	-1,74	-1,83	-3,56
Praha	-3,65	4,80	1,16
Česká republika	-2,04	2,22	0,18

Zdroj: ČSÚ

Výsledky populačního vývoje v posledních letech jsou však oproti projekci ČSÚ pro oba kraje příznivější. V období 2000 až 2005 dosahují oba kraje celkového přírůstku obyvatel. Negativní přirozený přírůstek kompenzován migrací obyvatel (viz tabulka č. 2).

Celkový vývoj i vývoj přirozenou měnou je opět příznivější v Jihočeském kraji. Vyšší relativní migrace je v Plzeňském kraji. Podrobněji rozdíl v migraci na úrovni okresů v posledních letech dokládají obrázky (kartogramy) č. 4, 5 v příloze dokumentu.

Relativní migrace v okresech Plzeňského kraje se v období 2000 až 2005 pohybuje v poměrně širokém rozpětí. V Jihočeském kraji vykazuje tento indikátor mnohem nižší dynamiku s tendencí k diferencovanému růstu s výjimkou vnitrozemských okresů Písek a Tábor.

Příznivý vývoj populace v posledních letech je ovlivněn zapojením nejmladších silných ročníků z první poloviny 70. let do reprodukčního procesu. Celkově se však reprodukční chování populace příliš nemění. Věkové složení obyvatelstva a demografický vývoj v NUTS II Jihozápad tedy zřejmě povedou k poklesu počtu obyvatel regionu a k jejich postupnému stárnutí.

Osídlení

NUTS II Jihozápad má nejnižší hustotu osídlení ze všech regionů ČR (67 obyv./km²), což je téměř o 50 % obyvatel méně ve srovnání s průměrem ČR a o 16 % méně ve srovnání s průměrem EU.

Na území regionu NUTS II Jihozápad se nachází 1 124 obcí (623 v Jihočeském kraji a 501 v Plzeňském kraji) a 3 518 částí obcí, což je nejvíce ze všech regionů NUTS II. Pouze v regionech NUTS II Jihozápad a Severozápad je průměrný počet částí obcí na jednu obec větší než 3 (viz tabulka č. 24 v příloze).

Z tabulky č. 22 uvedené v příloze je dále patrné, že z hlediska velikostní struktury obcí se region NUTS II Jihozápad vyznačuje nejvyšším podílem malých obcí (do 200 obyvatel) i venkovských obcí (do 2 000 obyvatel). Roztříštěný charakter sídelní struktury v podrobnějším členění podle velikostních skupin obcí dokládá obrázek č. 5 v příloze.

Základní rysy sídelní struktury obou krajů, které region tvoří, jsou shodné. V Jihočeském i Plzeňském kraji představují obce do 2 000 obyvatel více než 90 % obcí. V obou krajích žije

v těchto obcích méně než 1/3 obyvatel a takto vymezené venkovské oblasti pokrývají téměř 80 % rozlohy obou krajů.

Centra a rozvojové osy

Určité odlišnosti mezi krajem Jihočeským a Plzeňským jsou na úrovni center osídlení (viz tabulka č. 22 v příloze). Plzeňský kraj se vyznačuje velkým rozdílem mezi významem krajského města a dalšími vyššími centry. V Plzni žije více než 30 % obyvatel kraje a včetně zázemí je to téměř polovina obyvatel kraje. Výsledkem je zřetelně monocentrická sídelní struktura kraje.

V Jihočeském kraji není rozdíl mezi krajským městem a ostatními velkými městy tak propastný, přesto i zde jsou České Budějovice dominantním centrem. Většina ostatních okresních měst plní pro své okolí i vyšší funkce. Mezi výrazná regionální centra na republikové úrovni tak patří i tábořská aglomerace a dále okresní města Písek, Strakonice, Český Krumlov, Prachatice a Jindřichův Hradec.

Obě krajská města představují nejvýznamnější póly rozvoje regionu NUTS II Jihozápad. Také některá další vyšší centra mají významný rozvojový potenciál. Pro lepší naplnění této funkce však musí tato centra eliminovat své specifické problémy, např. zaostávání kapacity a kvality dopravní infrastruktury, rostoucí negativní vliv dopravy na životní prostředí, změny ve využití území a s tím spojená existence brownfieldů, problémy panelových sídlišť či ohrožení center měst vysídlováním.

Některé z těchto jevů souvisejí s procesem suburbanizace. Z vývoje počtu obyvatel v období 1991 až 2001 (viz obrázek č. 7 v příloze) lze vyvozovat, že v Plzeňském kraji již proces suburbanizace započal i v bývalých okresních městech. Z nejnovějších dat vyplývá, že k procesu suburbanizace dochází i v Jihočeském kraji. Z krajského města České Budějovice se v posledních 5 letech ročně stěhuje do menších obcí (především v okolí města) 800 až 1000 osob. Za posledních 10 let to bylo více než 8 000 osob. V ostatních bývalých okresních městech Jihočeského kraje není proces suburbanizace tak patrný, ale v posledních letech ztrácejí stěhováním ročně 100 – 200 obyvatel také města Český Krumlov, Strakonice a Tábor.

Urbanistickou strukturou, která má zpravidla významný rozvojový potenciál, jsou urbanizační osy (dále rozvojové osy). Rozvojové osy propojují urbanizační oblasti nebo urbanizační centra a slouží jako směry šíření pozitivních ekonomických trendů (ICT, inovace, VaV apod.). Rozložení těchto os v regionu dobře indikuje obrázek hustoty osídlení č. 8 v příloze. Rozdíly ve struktuře center se promítají také do struktury a uspořádání rozvojových os.

V Jihočeském kraji má největší rozvojový potenciál „trojúhelník“ spojující 3 nejvýznamnější urbanizované prostory kraje, a sice České Budějovice – Tábor, Sezimovo Ústí – Písek, Strakonice. V Plzeňském kraji je zřetelné radiální uspořádání rozvojových os z Plzně podél většiny hlavních dopravních tras (viz obrázek č. 9 v příloze). Některé z nich jsou tvořeny jen velmi blízkými malými centry do 5 000 obyvatel (kolem silnice I/26 nebo silnice I/27 severně od Plzně).

Regionem procházejí 2 mezinárodně významné rozvojové osy. Ve směru sever-jih je to osa Praha - České Budějovice - Linec, jejíž plné fungování je podmíněno výstavbou dálnice a rychlostní komunikace D3/R3 a modernizací IV. tranzitního železničního koridoru. Podobné je to také ve směru východ-západ na ose Praha - Plzeň - Norimberk vázané na dálnici D5 a na III. tranzitní železniční koridor.

Na regionální úrovni se uplatňují i další rozvojové osy, některé z nich také s mezinárodním dosahem. V Jihočeském kraji je to např. rozvojová osa kolem silnice R4-I/4 Praha - Strakonice - Vimperk - Pasov a v Plzeňském kraji kolem silnice I/26 Plzeň - Domažlice - Mnichov.

Další rolí center (kromě rozvojových pólů a os) je stabilizace sídelní struktury, především venkovských oblastí. V tom hrají významnou úlohu také centra nižšího řádu, která plní do značné míry funkce pracovní a obslužné pro své blízké okolí. Základní podmínkou plnění stabilizující funkce center ve venkovských oblastech je kvalitní dopravní napojení obcí na města a další centra.

Společenská a hospodářská transformace na konci minulého tisíciletí urychlila změny ve fungování sídel. Centra osídlení ve vazbě na pokračující koncentrační procesy řeší například otázky postupného ekonomického oživení center, úbytek bytového fondu v centrech, tlak na změny využití funkčně nevhodných území a ploch (brownfields), doplnění infrastruktury pro funkce veřejných služeb. Taková opatření jsou většinou z ekonomických důvodů neproveditelná bez širšího koncepčního přístupu a bez využití veřejných prostředků.

Venkovské oblasti

Venkovské oblasti tvoří naprostou většinu území regionu NUTS II Jihozápad. Roztříštěná sídelní struktura v těchto oblastech s sebou nese vysoké náklady při budování infrastruktury a údržbě silniční sítě. Rovněž udržení standardní úrovně dopravní obslužnosti a občanské vybavenosti je nákladné. Dochází proto k selektivnímu vysídlování venkova a ke stárnutí jeho obyvatelstva.

Významným indikátorem tohoto vývoje je pokles počtu obyvatel. Nejrozsáhlejší takto postižené oblasti se nacházejí v severní části Jihočeského kraje a v sousední jihovýchodní části Plzeňského kraje (viz obrázek č. 7 v příloze).

Zaměstnanost a sociální stabilitu venkova lze zlepšit výrazným způsobem zajištěním kvalitního napojení venkovských obcí na města a další centra osídlení. Kromě zlepšení vlastní dopravní infrastruktury je rovněž nutné zajistit odpovídající dopravní obslužnost hromadnou dopravou.

V současné době dochází na venkově k postupné nápravě škod, které zde vznikly v průběhu posledních desetiletí v důsledku nevhodného způsobu hospodaření a existence „železné opony“. Značným problémem zůstává využití zemědělských areálů a objektů opuštěných vlivem transformace, které mají charakter brownfieldů. Vztah venkova a zemědělství se přesouvá z výhradně produkční funkce zemědělství k multifunkčnímu zemědělství, údržbě krajiny, rozvoji aktivit cestovního ruchu apod.

Dle nové Strategie regionálního rozvoje České republiky (2006) nepatří žádný z regionů NUTS II Jihozápad mezi regiony se soustředěnou podporou státu tj. strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností. V regionu NUTS II Jihozápad byly ovšem na úrovni krajů vymezeny menší územní jednotky jako hospodářsky slabé regiony. V Jihočeském kraji je to 13 a v Plzeňském kraji 12 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. V obou případech se jedná cca o 16 % obyvatel kraje.

2.2.2 Regionální infrastruktura a dostupnost

Doprava

Oblast dopravy představuje jednu z priorit regionální samosprávy a tvoří značnou část rozpočtů krajů v rámci NUTS II Jihozápad. Kromě údržby a rozvoje dopravní infrastruktury je značná finanční náročnost spojena se zajištěním základní dopravní obslužnosti.

Region NUTS II Jihozápad disponuje k 1.1.2005 110 km dálnic a 11 137 km silnic. Z toho je 1 075 km silnic I. třídy, 3 149 km silnic II. třídy a 6 913 km silnic III. třídy. Hustota silniční sítě je pod průměrem ČR a řadí region NUTS II Jihozápad na 5. místo mezi 7 srovnatelnými NUTS II v ČR. Provozní délka železničních tratí činí 1 680 km a podle hustoty železniční sítě je region v rámci ČR na posledním 7. místě (Ročenka dopravy 2004).

Z hlediska hustoty je dopravní infrastruktura srovnatelná se zeměmi EU, ale v kvalitativních parametrech podstatně zaostává. Největší význam má na území regionu silniční doprava, která během devadesátých let postupně převzala vedoucí postavení oproti dopravě železniční. Tento vývoj vedl ke zvýšení negativního vlivu dopravy na obyvatelstvo (emise, hluk). Region NUTS II Jihozápad je přitom výrazně tranzitním územím. Po vstupu ČR do EU se podstatně zvýšila intenzita silniční dopravy na vybraných hraničních přechodech, zejména v Rozvadově, a to v souvislosti s novým dálničním hraničním přechodem a dokončováním dálnice D5. K omezování růstu podílu silniční dopravy je nutná podpora jiných druhů dopravy a přizpůsobení podmínek tranzitní dopravy v ČR stavu obvyklému v EU.

Širší dopravní vazby

Z pohledu širších dopravních vazeb (viz obrázek č. 9 v příloze) je pro Jihočeský kraj velmi důležitá osa mezinárodního významu sever - jih (Rostock - Berlín - Praha - České Budějovice - Linec - Rijeka), tvořená silnicí evropské sítě E55 a trasou plánované dálnice D3, IV. tranzitním železničním koridorem (železniční trať č. 220), vltavskou vodní cestou a cyklistickou trasou EuroVelo 7.

Zásadní pro další rozvoj regionu a napojení Jihočeského kraje na mezinárodní dopravní síť je výstavba rychlostních komunikací R3 a R4. Práce na výstavbě těchto komunikací ale postupují velmi pomalým tempem.

Pro Plzeňský kraj je rozhodující spojení východ-západ reprezentované IV. A větví IV. transevropského multimodálního koridoru Norimberk - Praha. Tento koridor tvoří dálnice D5 Praha - Plzeň – Rozvadov, která bude dokončena v roce 2006 a III. tranzitní železniční koridor Praha - Plzeň - Cheb (železniční trať č. 170).

Pro mezinárodní dopravní napojení regionu jsou významné další silnice evropské sítě (E49, E53, E55, E551). V Plzeňském kraji neustále roste význam silnice I/26 Plzeň - Folmava, která je společně s železniční tratí č. 180 součástí dopravního spojení Praha - Plzeň - Regensburg - Mnichov (odbočná větev multimodálního koridoru).

Silniční infrastruktura

Pátevní propojení center regionu NUTS II Jihozápad, tj. Českých Budějovic a Plzně, je postaveno na silnici I/20 (E49), která nemá klíčový mezinárodní význam. Podobné je to i u silnice I/22, která propojuje příhraniční části regionu.

Hlavním problémem silniční sítě v regionu je špatný stavebně-technický stav dopravní infrastruktury a velké množství bodových závad. Jen málo silnic splňuje normové parametry.

Nepříznivá situace je ještě dále zhoršována rostoucím dopravním zatížením na pozemních komunikacích. Region NUTS II Jihozápad společně se středními Čechami (kromě Prahy) dosahuje nejvyššího počtu osobních automobilů na 1 000 obyvatel (více než 400) – viz tabulka č. 25 v příloze. Také meziokresní srovnání podílu dojíždějících do zaměstnání v rámci ČR ukazuje na velký význam automobilové dopravy v regionu (viz obrázek č. 10 v příloze). Přitom Koncepce dopravy Plzeňského kraje předpokládá na republikové úrovni do 10 let nárůst na 500 osobních automobilů / 1000 obyvatel a ve velkých městech na hodnotu ještě vyšší.

Nedaří se v potřebné míře omezovat negativní vlivy dopravy na obyvatelstvo (dopravní nehody, emise, hluk, vibrace apod.). Chybějí obchvaty sídel, přičemž tímto nedostatkem trpí i velká města regionu včetně obou krajských měst. Zavedení mytného na dálnicích může tuto situaci ještě zhoršit, neboť pravděpodobně povede k nárůstu **těžké nákladní dopravy na paralelních silnicích, které jsou zpravidla II. třídy a často vedou uvnitř sídel.**

Další nedostatek silniční sítě spočívá v problematickém napojení center na nadřazenou síť. Některá regionálně významná centra neleží na silnicích I. třídy a jejich dopravní obsluhu zajišťují jen silnice II. třídy. Patří mezi ně i dvě bývalá okresní města Tachov a Prachatice a z dalších měst s více než 10 tis. obyvateli Sušice (viz obrázek č. 9 v příloze). Také se projevuje špatná dostupnost některých potenciálních regionálně významných rozvojových ploch na nadřazenou silniční síť (Stříbro, Líně).

Řešení výše uvedených dopravních problémů vyžaduje dlouhodobou koncepční, projektovou a majetkovou přípravu dopravních staveb, neboť investice do dopravní infrastruktury se vyznačují vysokou náročností přípravy. V rámci Akčního plánu Programu rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje byla zpracována Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury, která stanoví základní priority rozvoje v této oblasti. Také v Plzeňském kraji se v současné době zpracovává Koncepce dopravy Plzeňského kraje, která bude dokončena v roce 2006.

Z meziregionálního srovnání podílu silnic ve vlastnictví krajů na celkové délce pozemních komunikací vyplývá, že NUTS II Jihozápad je na 2. místě ze sedmi NUTS II ČR (vyjma Prahy) v podílu silnic II. a III. třídy. Stejně místo patří regionu Jihozápad i při hodnocení podílu silnic II. třídy (viz tabulka č. 23 v příloze). Přitom silnice II. třídy jsou náročnější z hlediska nákladů na údržbu i rozvoj. Rozsah sítě silnic II. i III. třídy vyžaduje dílčí optimalizaci.

Silnice II. a III. třídy byly předány z vlastnictví státu do vlastnictví krajů ve špatném stavu. Například v Plzeňském kraji je 37 % silnic II. třídy nevyhovujících nebo dokonce v havarijním stavu. U silnic III. třídy je situace ještě horší. V Jihočeském kraji je situace obdobná, jak dokládá mimo jiné tabulka stavu silničních mostů č. 52 v příloze). Jedním z problémů, s nímž je nutné se při přípravě investičních akcí vypořádat, jsou nevyřešené majetkoprávní vztahy k pozemkům pod silnicemi.

Dlouholetým problémem je stavebně-technický stav většiny místních komunikací, které jsou v majetku obcí. Trasy místních komunikací jsou morálně zastaralé a jejich stav nesplňuje

požadavky na zajištění dostatečné bezpečnosti provozu. Většina mostů na místních komunikacích je na hranici životnosti. Spolu s nevyhovujícími křižovatkami, úzkými profily (zejména ve stávající zástavbě obcí) a strmými úseky komunikací tvoří nejčastější bodové závady na místních komunikacích. Častou liniovou závadou ve většině malých obcí je neexistence chodníků.

Pouhá údržba místních komunikací klade pro jejich značný rozsah nepřiměřeně velké nároky na rozpočty obcí. Za těchto okolností je budování místních komunikací, které by napojily atraktivní rozvojové lokality na silniční síť, takřka nemyslitelné a to se stává tak brzdou ekonomického rozvoje.

Jejich značný rozsah klade nepřiměřeně velké nároky na rozpočty obcí. Nedostatečný rozvoj místních komunikací brání využití rozvojových lokalit různého určení.

Železnice

Na území regionu NUTS II Jihozápad se nachází 14 celostátních a 19 regionálních tratí ve vlastnictví státu. Systém je doplněn dvěma privátními úzkokolejnými drahami. Železniční síť, jejíž základ byl vybudován ve II. polovině 19. století, neodpovídá současným potřebám regionů. Páteří této sítě jsou trasy III. a IV. tranzitního železničního koridoru ČR směřující do SRN a Rakouska, které jsou součástí prioritního projektu dopravní infrastruktury EU č.22. Propojení obou krajských měst zajišťuje železniční trať č. 190. Propojení s evropskou železniční sítí zajišťují čtyři železniční přechody, z toho dva do Bavorska a po jednom do Horního a Dolního Rakouska.

Železniční síť je převážně jednokolejná, dvoukolejné jsou pouze kratší úseky, což neumožňuje zvýšení provozní spolehlivosti a omezuje propustnou výkonnost železniční dopravy. V současné době nesplňují ani hlavní tratě požadavky kladené na mezinárodní provoz jak z hlediska cestovní rychlosti, tak interoperability. Některé regionální tratě ztrácejí na přepravním významu v konkurenci se silniční dopravou.

K největším problémům železnice patří zanedbaný stavebně-technický stav tratí i budov, zastaralost sdělovací a zabezpečovací techniky i systémů řízení provozu. Atraktivitu železnice snižuje i technický stav hnacích a tažených vozidel pro osobní dopravu, neexistence lehkých elektrických a motorových jednotek pro regionální osobní dopravu, nedostatek přestupních terminálů vlak – bus a parkovišť pro zákazníky typu Park & Ride.

Oba kraje podporují urychlenou výstavbu železničních koridorů, modernizaci navazujících regionálních tratí, optimalizaci hustoty a délky sítě na svém území a mají vlastní rozvojové záměry, které by měly přispět k revitalizaci železniční sítě v rámci regionu. Ke zvýšení atraktivity železničního provozu by mělo napomoci budování a postupné rozšiřování integrovaných dopravních systémů (Integrovaná doprava Plzeňska, IDS České Budějovice, IDS Tábor) společně se zaváděním taktové dopravy a ve vazbě na dálkovou železniční dopravu.

Ostatní dopravní infrastruktura

V regionu NUTS II Jihozápad se letecká doprava uplatňuje jen minimálně. Nacházejí se zde sice 2 veřejná mezinárodní letiště (Hosín u Českých Budějovic a Klatovy) a 8 veřejných vnitrostátních letišť, ta jsou však využívána ke sportovním letům, ke smluvní nepravidelné dopravě osob, ke cvičným letům, letům v rámci IZS a ostatním leteckým činnostem (vyhlídkové a propagační lety, letecké snímkování, výsadkové lety, lety pro zemědělství). Negativně se projevuje absence významných veřejných regionálních letišť s mezinárodním

provozem. Nejlepší předpoklady pro zavedení mezinárodního leteckého provozu většího rozsahu mají bývalá vojenská letiště Planá v Jihočeském kraji a Líně v Plzeňském kraji.

Na území Jihočeského kraje se nachází zákonem uznaná vodní cesta Vltava (E20-06 mezinárodní klasifikace). Jejím využití brání nedokončené technické úpravy na vodních dílech v úseku Třeбенice - České Budějovice, které neumožňují splavnost. Jihočeský kraj připravuje projekt vltavské vodní cesty pro plavbu v kategorii 300 t, což by umožnilo kromě plavby sportovní i plavbu rekreační. To by přineslo zvýšení rekreačního potenciálu Jihočeského kraje.

V posledních letech byl zaznamenán rozvoj cyklodopravy, vč. vytváření sítě cyklotrasy, méně již cyklostezek. V naprosté většině se tak jedná o souběh cyklistické a automobilové dopravy, což při nárůstu automobilové dopravy nevytváří dobré podmínky pro další rozvoj. Řešením je budování systému cyklostezek oddělených alespoň v exponovaných místech od silniční sítě.

Veřejná doprava a dostupnost

Významným aspektem kvality života obyvatel regionu NUTS II Jihozápad je dopravní obslužnost, která je z velké části v kompetenci krajů. Vzhledem k nízké hustotě osídlení a velké rozloze regionu je zajištění dopravní obslužnosti velmi nákladné.

Cílem systému veřejné dopravy je dosažení alespoň základní dopravní obslužnosti na celém území regionu. Na zajištění základní dostupnosti se podílejí zejména osobní a spěšné vlaky a veřejná autobusová doprava. Již v současné době je podíl přepravních výkonů veřejné autobusové dopravy o polovinu vyšší než osobní železniční dopravy. Tento poměr by měl zůstat zachován i při dalším zvyšování podílu individuální automobilové dopravy (viz Koncepce dopravy Plzeňského kraje a Optimalizace dopravní obslužnosti Jihočeského kraje).

Jedním z významných směrů zatraktivnění a zefektivnění veřejné dopravy je vytváření integrovaných dopravních systémů ve veřejné dopravě (IDS). Cílem je zastavit nepříznivý trend růstu podílu individuální dopravy na úkor dopravy hromadné. Dalším problémem je pomalá obnova vozového parku veřejné dopravy a s tím související nízké využívání alternativních paliv.

Z důvodu optimalizace systému dopravní obslužnosti a nákladů na provoz systému byl v Jihočeském kraji zpracován stěžejní projekt Optimalizace dopravní obslužnosti Jihočeského kraje, který rovněž řeší fungování integrovaného dopravního systému. V Plzeňském kraji byla zavedena tzv. Integrovaná doprava Plzeňska, která zahrnuje více než 40 měst a obcí na Plzeňsku ve 2 zónách. S rozvojem IDS souvisí také modernizace informačních a odbavovacích systémů (Plzeňská karta). Připravuje se IDS Šumava jako společný projekt obou krajů regionu NUTS II Jihozápad a Bavorska.

Technická infrastruktura

Dostupnost technické infrastruktury patří mezi rozhodující limity využití území. Budování této infrastruktury z velké části závisí na aktivitě místních samospráv. Zásadním omezením jsou nedostatečné investiční prostředky na straně veřejných rozpočtů. Důležité je také zvládnutí delimitace majetku a agend, vytvoření odvětvových koncepcí, finančních plánů a aktualizace územně plánovací dokumentace.

Vodní hospodářství

Ve vodním hospodářství nabývá na významu naplňování směrnice EU o čištění městských odpadních vod, pro kterou bylo České republice schváleno tzv. přechodné období, tj. odklad jejího plnění.

Postup výstavby a modernizace čistíren odpadních vod vytvořil dobré předpoklady pro splnění směrnice v aglomeracích nad 10 000 ekvivalentních obyvatel (EO) do roku 2006. Naopak problematické je její splnění v aglomeracích s 2 000 - 9 999 EO do roku 2010. Poměrně vysoký podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci a naopak nižší objem čistěných odpadních vod především v Jihočeském kraji naznačuje zaostávající výstavbu čistíren odpadních vod za výstavbou kanalizací.

Tabulka 3 - Srovnání úrovně čištění odpadních vod

region, kraj	Počet obyvatel	Obyvatelé bydlící v domech napojených na veř. kanalizaci		Odpadní vody vypouštěné do veř. kanalizace (tis.m3)	Čištěné odpadní vody (bez srážkových) (tis.m ³)		Podíl obyvatel zásobovaných vodou (%)
		osoby	(%)		(tis.m ³)	(%)	
Jihočeský kraj	625 541	545 879	87,3	38 837	33 653	86,7	
Plzeňský kraj	550 113	412 466	75,1	31 768	28 926	91,1	
Jihozápad	1175654	958345	81,5	70605	62579	88,6	86,5
Střední Čechy	1135795	694332	61,1	47535	46704	98,3	82,0
Severozápad	1125117	941883	83,7	58834	55085	93,6	96,6
Severovýchod	1480771	1029158	69,5	70433	67130	95,3	92,0
Jihovýchod	1640081	1310190	79,9	73465	67144	91,4	92,1
Střední Morava	1228179	925287	75,3	61245	58441	95,4	87,4
Moravskoslezsko	1260277	927633	73,6	72630	67629	93,1	95,6

Zdroj: ČSÚ

V podmínkách regionu NUTS II Jihozápad je nutno věnovat pozornost čištění odpadních vod i v obcích s 500 - 1 999 EO v blízkosti vodohospodářsky významných toků, resp. území. Z předchozí tabulky vyplývá, že region je sice druhý v podílu obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci, ale je na posledním místě v podílu čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace. Přitom se jedná o území vodohospodářský velmi významné (viz kap. Životní prostředí).

Příkladem komplexního řešení čištění odpadních vod v povodí je zahájení integrovaného projektu čištění odpadních vod s podporou EU v povodí řeky Radbuzy v Plzeňském kraji, který řeší čištění odpadních vod ve městech a obcích do 10 000 ekvivalentních obyvatel.

Nezanedbatelným problémem zůstává také zásobování obyvatelstva kvalitní pitnou vodou. Region je v tomto ukazateli druhý nejhorší. Problém zásobování kvalitní pitnou vodou se týká zejména menších sídel, kde žije většina obyvatel, kteří nejsou napojeni na vodovody pro veřejnou potřebu. Přitom stále platí, že voda z individuálních zdrojů nemá často potřebnou kvalitu.

Energetika

Z hlediska energetiky a požadavků EU se region NUTS II Jihozápad vyznačuje nízkým využíváním obnovitelných energetických zdrojů. Z obnovitelných zdrojů může mít v podmínkách regionu největší význam biomasa. V současné době převažuje spalování odpadového dřeva.

Jen málo je biomasa využívána pro centrální zásobování teplem. Výjimkou jsou např. Trhové Sviny, Kardašova Řečice, Nová Pec nebo Hartmanice. Dalším dosud málo využívaným, ale perspektivním směrem energetického využití biomasy je spalování rychlerostoucích dřevin.

V regionu NUTS II Jihozápad je v provozu více než 400 malých vodních elektráren. V Plzeňském kraji je takto využita pouze 1/3 potenciálu. Větší možnosti zůstávají ve energetickém využití bioplynu při čistírnách odpadních vod, na skládkách odpadů nebo v zemědělských velkochovech. Využití dalších obnovitelných zdrojů (sluneční nebo geotermální energie) zůstává spíše výjimkou.

Existují záměry na výstavbu větrných elektráren, které však narážejí na zájmy ochrany přírody, neboť vhodné lokality se často nacházejí ve zvláště chráněných částech přírody (národní parky, chráněné krajinné oblasti).

Využití informačních a komunikačních technologií

Telekomunikační infrastruktura prošla v minulých letech prudkým rozvojem a přes negativní vliv monopolu v oblasti poskytování telekomunikačních služeb je stávající vybavenost na srovnatelné úrovni v rámci Evropy. Liberalizace telekomunikací umožňuje nové využití současných i budovaných sítí. Byla rozšířena a zkvalitněna veřejná pevná telefonní síť, další sítě budují mobilní operátoři. Prudce se rozvíjí mobilní telekomunikace.

Z výsledků výběrového šetření k této problematice je zřejmé, že v roce 2003 patřily oba kraje regionu NUTS II Jihozápad ve vybavenosti domácností osobním počítačem i připojením na internet k podprůměrným (viz tabulka č. 26 v příloze). Během let 2004 a 2005, došlo v Jihočeském kraji k podstatnému zlepšení v obou ukazatelích. Plzeňský kraj však zůstal pod průměrem ČR.

V rozvoji využívání informačních technologií je zásadní potřeba zvýšení rychlosti a bezpečnosti přenosu dat ve venkovských oblastech. Netýká se to pouze nezbytného připojení úřadů na internet a rozvoje on-line dostupných veřejných služeb. Dostupnost internetu může přispět také ke zvýšení konkurenceschopnosti privátního sektoru či ke zkvalitňování lidských zdrojů. Oba kraje ve spolupráci se studijními a vědeckými knihovnami zahájily projekty internetizace veřejných knihoven.

Soukromé aktivity jednotlivců rozšiřují dostupnost internetu i ve venkovských oblastech prostřednictvím bezdrátové technologie (Wi-Fi).

2.2.3 Životní prostředí

Životní prostředí je na většině území regionu NUTS II Jihozápad hodnoceno jako méně poškozené. Území se vyznačuje převážně pestrá a zachovalou krajinou. Nachází se zde Národní park Šumava a 6 chráněných krajinných oblastí.

Hlavním cílem regionu v oblasti životního prostředí je splnění požadavků EU pro různé složky životního prostředí. Na úseku ochrany vod je to směrnice o čištění městských odpadních vod (viz kap. Technická infrastruktura, Vodní hospodářství), v nakládání s odpady směrnice o obalech a obalových odpadech. V ochraně přírody se jedná o implementaci významných evropských lokalit (NATURA). V ochraně ovzduší byly stanoveny emisní stropy hlavních znečišťujících látek. Také nová evropská legislativa týkající se hluku si vyžádá některá opatření.

Voda

Voda je v regionu NUTS II Jihozápad významným krajinným fenoménem. Zejména v Jihočeském kraji je vysoký podíl vodních ploch (4 % rozlohy). Kromě rozsáhlých rybníkářských oblastí s největšími rybníky v Čechách jsou zde i velká vícefunkční vodní díla na Vltavě (Lipno, Orlík).

V Jihočeském kraji se nachází republikově významné chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). Jedná se o CHOPAV Novohradské hory a CHOPAV Třeboňská pánev. Na území obou krajů regionu leží CHOPAV Šumava a do Plzeňského kraje zasahuje i CHOPAV Brdy a CHOPAV Slavkovský les.

V uplynulém desetiletí došlo ke zlepšení kvality tekoucích vod ve většině sledovaných ukazatelů. Přetrvávají však problémy s kvalitou vod ve vodních nádržích vlivem eutrofizace.

V oblasti vod představují velké riziko v podmínkách regionu NUTS II Jihozápad povodně. I v následujícím období je nutné pokračovat v realizaci protipovodňových opatření technického i krajinářského charakteru. Přitom opět sílí tlak na umisťování staveb v záplavových územích, což výrazně mění odtokové poměry v krajině.

Snížování následků povodní a případně dalších krizových situací vyžaduje vyšší bezpečnost systémů zásobování pitnou vodou (náhradní zdroje, propojení systémů).

Odpady

V souladu s globálním trendem dochází také v regionu NUTS II Jihozápad k nárůstu produkce odpadů. Dosud je naprostá většina odpadů zneškodňována skládkováním. Jedním z hlavních důvodů je nízká ekonomická náročnost této formy odstraňování odpadů.

Na většině území existují ještě dostatečné kapacity skládek. Nová národní legislativa vycházející z požadavků EU však vyžaduje realizaci účinných opatření, která povedou k omezování ukládání odpadů na skládky. Zvláštní pozornost je přitom nutno věnovat obalovým odpadům.

Předpokladem splnění legislativy je zvyšování podílu odděleného sběru a využití složek komunálních odpadů. Jednotlivé fáze nakládání s odpady nelze řešit odděleně, ale je nezbytné zavádět integrované systémy nakládání s odpady. Ty se ve fázi sběru zaměřují kromě zvyšování počtu nádob pro oddělený sběr a míst jejich lokalizace především na výstavbu dalších sběrných dvorů, které zpravidla přijímají širokou škálu odpadů, včetně nebezpečných. Tímto způsobem lze při využití ekologické výchovy a osvěty výrazně omezit vznik černých skládek.

Sběrné dvory mohou být využity v rámci spolupráce obcí a privátní sféry také pro zpětný odběr odpadů z různých výrobků, který ukládá prodejci a dovozcům nová legislativa. Takovým příkladem mohou být úspěšné krajské projekty likvidace vyřazených výrobků domácího chlazení.

Problémem zatím zůstávají kapacity pro materiálové využití některých druhů odpadů.

Ovzduší

Od počátku devadesátých let došlo v regionu NUTS II Jihozápad k podstatnému snížení hlavních emitujících látek. Hodnoty měrných emisí v regionu dosahují nižších hodnot, než je průměr ČR (viz tabulka č. 27 v příloze).

Na většině území je kvalita ovzduší dobrá. Výjimku tvoří dopravně exponovaná území, tj. některá centra a sídla na hlavních dopravních tazích. Doprava má dominantní vliv na kvalitu ovzduší. Tento fakt je zesilován výrazně tranzitním charakterem dopravy v regionu.

Důsledkem je v posledních letech růst některých znečišťujících látek souvisejících s dopravou. Jedná se např. o VOC (těkavé organické látky) nebo CO. Největším problémem jsou však emise NO_x. Očekávaný vývoj automobilové dopravy nedává předpoklady pro dosažení doporučených emisních stropů pro NO_x.

Nad úrovní doporučené hodnoty krajského emisního stropu se v Jihočeském kraji pohybují i celkové emise NH₃, což souvisí s vysokým podílem zemědělství na hospodářství kraje.

Další environmentální rizika

S dopravou souvisí také ochrana obyvatelstva před hlukem. Rostoucí hluková zátěž se též projevuje převážně v sídlech na hlavních dopravních tazích. Koncepčním řešením je odklon tranzitní dopravy mimo sídla, tj. především budování obchvatů (viz kap. Doprava). Nová legislativa vyžaduje realizaci dalších protihlukových opatření v sídlech - např. při modernizaci dopravní infrastruktury.

V regionu NUTS II Jihozápad je registrováno cca 300 starých ekologických zátěží odpadového typu. Některé z nich jsou i značného rozsahu, např. MAPE Mydlovary v Jihočeském kraji. Postupně jsou tyto staré zátěže sanovány. Sanace je ukončena u 1/10 registrovaných starých ekologických zátěží, přičemž rychlost sanace není možno považovat za dostatečnou. Zásadní je aktivita vlastníků dotčených pozemků, která je však poznamenána velkou finanční náročností sanačních prací a nedostatečnými zdroji možné veřejné finanční podpory.

Přetrvávají rizika především vodní eroze spojená s vysokým stupněm zornění. Postup zatravňování orné půdy ohrožené erozí je i přes finanční podporu z veřejných zdrojů zatím nedostatečný. Kromě iniciativy vlastníků zemědělské půdy hraje významnou roli v tomto procesu realizace komplexních pozemkových úprav, která však dosud probíhá velmi pomalu.

Aktuální a lokálně významná je potřeba sanace skalních masivů ohrožujících provoz na dopravních cestách, popř. dalších objektů.

Roste tlak na umisťování staveb ve volné krajině (stožáry sítě mobilních operátorů, větrné elektrárny, obchodní centra nebo bytová a rekreační výstavba).

2.2.4 Rozvoj cestovního ruchu

Potenciál cestovního ruchu

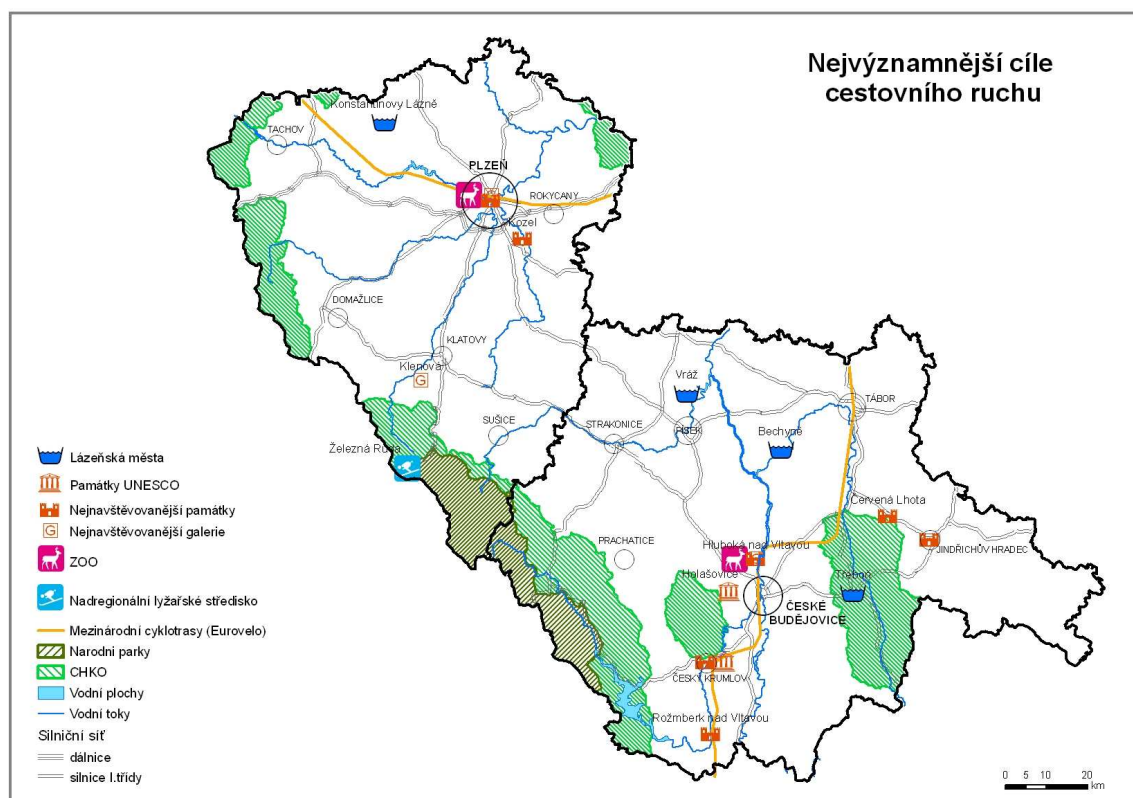
Poloha regionu

Výhodná poloha regionu NUTS II Jihozápad v sousedství Bavorska a Horních a Dolních Rakous představuje významnou konkurenční výhodu regionu v oblasti rozvoje cestovního ruchu.

Napojení regionu NUTS II Jihozápad na evropskou páteřní dopravní infrastrukturu je však nedostatečné, zejména v případě Jihočeského kraje. Region postrádá především vyhovující dálniční, železniční i letecké napojení. V nevyhovujícím stavu je i místní dopravní infrastruktura pro zpřístupnění a propojení turistických cílů.

Region disponuje v rámci České republiky jedním z největších potenciálů pro rozvoj cestovního ruchu zejména jako prostředku pro rozvoj venkovských ale i vybraných městských oblastí. Hlavní potenciál regionu je přitom tvořen zejména přírodním bohatstvím, kulturním a historickým dědictvím, vynikajícími podmínkami v regionu pro rozvoj lázeňství a dalšími unikátními prvky, které z regionu činí jednu z nejnavštěvovanějších destinací v rámci celé ČR.

Obrázek 2 – Nejvýznamnější cíle cestovního ruchu v NUTS II Jihozápad

Zdroj: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., 2006

Přírodní potenciál

Pomyslnou „páteří“ a hlavním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu je centrální část Šumavy, která ve spojení s navazujícími oblastmi a s bavorskou a hornorakouskou stranou

vytváří nejdůležitější komplex přírodních atraktivit v rámci celé ČR, které významně ovlivňují návštěvnost regionu.

Návštěvník nejčastěji volí pobyty v letním i zimním období, které jsou převážně zaměřeny na aktivní formy cestovního ruchu (lyžování, pěší turistika, cykloturistika, vodáctví, lov a rybolov). Jak centrální část Šumavy tak i ostatní části šumavské podsoustavy prochází v posledních letech intenzivním rozvojem zejména infrastruktury cestovního ruchu s perspektivou dalšího pokračování - např. Novohradské hory, Český les, Blanský les, podhůří Šumavy. Významný přírodní potenciál rozvoje cestovního ruchu má rovněž CHKO Třeboňsko a oblast Orlicka. Řada vodních ploch na území regionu má dobré předpoklady pro rozvoj vodních sportů a rekreace. To vše vytváří z regionu destinaci, která je velmi častým cílem právě návštěvníků preferujících pobyt v neponičené přírodě a zachovalé krajině.

Kulturní bohatství

Bohaté kulturně historické dědictví představují četné památkově chráněné objekty, movité kulturní památky, městské památkové rezervace (26% podíl v rámci celé ČR), vesnické památkové rezervace a památkové zóny. Významnou roli ve vztahu k rozvoji cestovního ruchu hrají také historická města, církevní stavby (často ve špatném technickém stavu) a hrady a zámky reprezentující historický vývoj společnosti, kulturní krajiny a architektonických slohů. Specifickým potenciálem regionu jsou lidové zvyky, tradice, řemesla, lidová architektura, tradiční kuchyně a tradiční výroba piva. O významu primárního potenciálu cestovního ruchu svědčí mimo jiné fakt, že městská památková rezervace Český Krumlov a vesnická památková rezervace Holašovice jsou zapsány na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Lázeňství

Mezi významné segmenty cestovního ruchu na území regionu Jihozápad patří i lázeňství, které především v Jihočeském kraji významným způsobem ovlivňuje celkovou návštěvnost regionu. Celé odvětví lázeňství však v současné době prochází procesem transformace s cílem zvýšeného zaměření zejména na segment tzv. samoplátců lázeňských procedur. Hlavním problémem v tomto ohledu je přitom zejména stávající kvalita lázeňské infrastruktury, která byla původně budována pro „léčebná zařízení“ a poptávce ze strany samoplátců, tedy převážně movité, často zahraniční klientely v mnoha případech ani v základu neodpovídá. NUTS II Jihozápad má vzhledem k lázeňské tradici, vhodným přírodním podmínkám a celkové atraktivitě regionu dobrý potenciál dalšího rozvoje tohoto odvětví, a to nejen prostřednictvím modernizace stávajících zařízení, ale též rozšiřováním jejich služeb především ve sféře wellness pobytů.

Jak s ohledem na přírodní, kulturní tak i další potenciály regionu je značná část území velmi atraktivní pro všechny typy aktivního cestovního ruchu, ať již se jedná o cykloturistiku, pěší turistiku či hipoturistiku, případně jakoukoliv formy moderních trendových sportů jako jsou in-line brusle, horolezectví apod.

Kromě uvedených plošných potenciálů vyniká region v několika světových unikátech, prezentovaných např. potenciálem divoké vody pod Lipenskou hrází, která představuje díky své přístupnosti a možnosti využití pro rozvoj raftingu a kajakingu unikátní příležitost v rámci celé střední Evropy, která by mohla sloužit jako „marketingový magnet“ pro celkové zviditelnění regionu.

Na území regionu se rovněž nachází významné vodácké trasy (Vltava, Otava, Berounka, Lužnice). Ve vazbě na potenciál využití vodáckých tras je jednou z priorit dalšího rozvoje využití potenciálu splavnění Vltavy v celém úseku České Budějovice – Slapy (Praha), což představuje dle již zpracovaných studií nejen potřebu investic do nezbytné infrastruktury pro zajištění technických možností splavnění, ale též rozsáhlé investice do navazující infrastruktury cestovního ruchu (přístaviště, kotviště, napojovací cyklo a pěší stezky, parkoviště apod.), které umožní využití tohoto potenciálu pro rozvoj zejména přilehlých oblastí.

Význam cestovního ruchu v ekonomické struktuře NUTS II Jihozápad

Dle statistik ubytovacích kapacit a počtu návštěvníků představuje NUTS II Jihozápad významnou destinaci. Toto platí zejména o jihočeské části regionu. Z hlediska struktury návštěvníků turistických cílů a rekreačních zařízení převažují zejména obyvatelé ČR. Významný podíl na návštěvnosti regionu mají rovněž návštěvníci z vybraných západoevropských zemí (Německo, Rakousko, Holandsko), roste také segment návštěvníků z tzv. „nových turisticky atraktivních zemí“, Ruska a Japonska, jak dokládají každoroční marketingová šetření agentury CzechTourism.

Přesto, že je region jednou z nejrozvinutějších destinací cestovního ruchu v rámci ČR, ve struktuře celoroční návštěvnosti regionu výrazně převládá letní sezóna, kdy přijede cca 80% všech návštěvníků regionu. Tato alarmující sezónnost se v současné době negativně projevuje jak na stagnaci rozvoje zejména kvality poskytovaných služeb, tak na celkové ekonomické stabilitě odvětví. Sezónnost tak z pohledu dalšího rozvoje cestovního ruchu představuje hlavní problém, který je z velké části zapříčiněn zejména nerozvinutou a nedostatečně kvalitní nabídkou sezóny zimní, přes dobré výchozí přírodní podmínky.

Vývoj a hlavní aspekty rozvoje cestovního ruchu

Ubytovací kapacita NUTS II Jihozápad

Na vývoji lůžkové kapacity jednotlivých regionů lze doložit poměrně výrazný rozvoj ubytovacích služeb v NUTS II Jihozápad, který je nad průměrem počtu ubytovacích zařízení v ČR a je druhý nejvyšší po Praze. Poměrně významně se na celkovém růstu kapacit podílí Jihočeský kraj. Na základě tohoto ukazatele lze částečně demonstrovat i celkový rozvoj a význam cestovního ruchu v meziregionálním srovnání.

Tabulka 4 – Srovnání počtu ubytovacích zařízení regionů NUTS II v ČR

	Rok	ČR	NUTS II Praha	NUTS II SČ	NUTS II JZ	NUTS II SZ	NUTS II SV	NUTS II JV	NUTS II SM	NUTS II MS	JčK	PK
Ubytovací zařízení	2000	7 469	502	613	1 340	818	2 207	837	669	483	929	411
Ubytovací zařízení	2004	7 640	598	560	1 433	825	2 173	847	714	490	1 007	426
Index růstu kapacit	04/00	102,3%	119,1%	91,4%	106,9%	100,9%	98,5%	101,2%	106,7%	101,4%	108,4%	103,6%
Ubyt. zařízení na 1000 obyv.	2004	0,749	0,513	0,492	1,220	0,734	1,469	0,517	0,582	0,389	1,610	0,776

Zdroj: ČSÚ, portál www.czso.cz

Zajímavým ukazatelem ve výše uvedené tabulce je počet lůžkových zařízení na 1000 obyvatel, který částečně dokládá význam ubytovacích zařízení pro zaměstnanost v regionu.

Silné postavení regionu v porovnání s jinými dále dokládá následující tabulka uvádějící vývoj počtu lůžek v ubytovacích zařízeních v jednotlivých NUTS II a vývoj kapacit volných ploch kempů.

Tabulka 5 - Srovnání ubytovacích kapacit regionů NUTS II v ČR

	Rok	ČR	NUTS II Praha	NUTS II SČ	NUTS II JZ	NUTS II SZ	NUTS II SV	NUTS II JV	NUTS II SM	NUTS II MS	JČK	PK
Lůžka v ubyt.zař.celkem	2000	437 440	68 379	32 864	68 515	45 984	103 222	53 425	38 697	26 354	47 854	20 661
Lůžka v ubyt.zař.celkem	2004	433 214	68 913	30 112	73 495	46 645	98 955	48 712	40 029	26 353	51 685	21 810
Index růstu kapacit	04/00	99,0%	100,8%	91,6%	107,3%	101,4%	95,9%	91,2%	103,4%	100,0%	108,0%	105,6%
Místa na volné ploše kempů	2000	41 692	808	5 872	13 790	3 277	7 617	7 300	1 853	1 177	11 501	2 289
Místa na volné ploše kempů	2004	48 743	1 221	5 935	17 000	3 658	9 185	7 411	2 481	1 852	13 142	3 858
Index růstu kapacit	04/00	116,9%	151,1%	101,1%	123,3%	111,6%	120,6%	101,5%	133,9%	157,4%	114,3%	168,6%

Zdroj: ČSÚ, portál www.czso.cz

V počtu lůžek je NUTS II Jihozápad se 7,3% nárůstem mezi roky 2000 – 2004 vůbec nejrychleji rostoucím regionem v ČR a to i přesto, že vývoj celkové ubytovací kapacity v ostatních regionech a v ČR jako celku spíše dokládá určitou stagnaci tohoto odvětví národního hospodářství.

Z provedených šetření je rovněž patrné, že hlavním problémem v danou chvíli již není nedostatek ubytovacích zařízení, ale především jejich kvalita a z toho vyplývající nesoulad mezi poptávkou a nabídkou.

Přestože v některých částech regionu, které jsou významnými centry cestovního ruchu, lze sledovat kvantitativní a kvalitativní optimalizační procesy ve vývoji základní i doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, celková nabídka služeb cestovního ruchu je jak oborově tak územně nevyvážená a cestovní ruch v jednotlivých oblastech regionu roste různým tempem.

V mnoha ohledech hraje i v rozvoji kvality a struktury ubytovacích zařízení významnou roli právě zmíněná sezónnost, která v lokalitách kde je v současné době rozvinutá zejména infrastruktura pro letní využití de facto jakýkoliv rozvoj limituje.

Návštěvnost regionu

V následujícím tabulkovém přehledu jsou uvedeny statisticky sledované ukazatele návštěvnosti. Dopředu je nutné podotknout, že statistika návštěvníků regionu odráží pouze pobyty s ubytováním v hromadných ubytovacích zařízeních. Tato statistika rovněž bývá často zkreslena nekázní majitelů některých ubytovacích zařízení, kteří vykazují nižší počty návštěvníků oproti skutečnosti.

Tabulka 6 – Srovnání celkové návštěvnosti regionů NUTS II v ČR

(v tis.)	Rok	ČR	NUTS II Praha	NUTS II SČ	NUTS II JZ	NUTS II SZ	NUTS II SV	NUTS II JV	NUTS II SM	NUTS II MS	JČK	PK
Hosté v ubytovacích zařízeních	2000	10 864	2 620	965	1 395	945	2 128	1 295	878	639	937	458
	2004	12 220	3 864	855	1 588	920	2 043	1 414	940	597	1 069	519
Index vývoje počtu návštěvníků	04/00	112,5%	147,5%	88,6%	113,8%	97,3%	96,0%	109,2%	107,1%	93,5%	114,0%	113,4%
Počet přenocování	2000	44 200	7 334	2 862	5 990	5 900	9 539	5 058	4 413	3 103	4 098	1 892
	2004	40 781	10 667	2 607	5 332	5 086	7 796	3 443	3 732	2 119	3 658	1 673
Index vývoje počtu přenocování	04/00	92,3%	145,4%	91,1%	89,0%	86,2%	81,7%	68,1%	84,6%	68,3%	89,3%	88,5%
Průměrná délka pobytu návštěvníků	2004	3,3	2,8	3,0	3,4	5,5	3,8	2,4	4,0	3,5	3,4	3,2

Zdroj: ČSÚ, portál www.czso.cz

Tabulka 7 - Srovnání návštěvnosti regionů NUTS II v ČR návštěvníky ze zahraničí

(v tis.)	Rok	ČR	NUTS II Praha	NUTS II SČ	NUTS II JZ	NUTS II SZ	NUTS II SV	NUTS II JV	NUTS II SM	NUTS II MS	JČK	PK
Zahraniční hosté v ubytovacích zařízeních	2000	4 773	2 319	412	337	536	558	379	134	97	218	119
	2004	6 061	3 470	268	488	535	602	410	179	108	318	171
Index vývoje počtu zahr. návštěv.	04/00	127,0%	149,6%	65,1%	144,7%	99,9%	107,8%	108,1%	133,6%	111,5%	145,7%	142,9%
Počet přenocování zahraničních hostů	2000	15 597	6 377	1 135	1 066	3 187	2 045	949	502	335	680	386
	2004	18 980	9 797	709	1 343	3 069	2 344	845	587	288	843	500
Index vývoje počtu přenocování	04/00	121,7%	153,6%	62,5%	126,0%	96,3%	114,6%	89,0%	116,8%	85,8%	124,0%	129,4%
Průměrná délka pobytu návštěvníků	2004	3,1	2,8	2,6	2,7	5,7	3,9	2,1	3,3	2,7	2,7	2,9

Zdroj: ČSÚ, portál www.czso.cz

Mezi roky 2000 a 2004 byl celkový nárůst počtu návštěvníků v regionu NUTS II Jihozápad druhý nejvyšší hned po Praze, která vzhledem k velmi prudkému nárůstu o 47,5 % zvyšuje průměrný růst počtu návštěvníků ČR na úroveň, kterou kromě Prahy dosahuje a překračuje právě pouze NUTS II Jihozápad.

Celkem v regionu v letech 2000 – 2004 přenocovalo v hromadných ubytovacích zařízeních více než 2 mil. hostů ze zahraničí. Z toho bylo 39,4 % hostů z Německa, 8,8 % z Nizozemí, 7,7 % z Rakouska, 6,6 % z Francie, 5,8 % z Polska a 4,8 % ze Slovenska.

V obou sledovaných množinách návštěvníků došlo v období 2000 – 2004 ke zkrácení průměrné délky pobytu, a to celkem výrazně. V regionu NUTS II Jihozápad je to v případě všech návštěvníků zkrácení ze 4,3 dnů na 3,4 a v případě zahraničních návštěvníků se doba pobytu krátila ze 3,2 na 2,7 dnů pobytu.

Tento trend jednoznačně ohrožuje ekonomickou výtěžnost cestovního ruchu a jeho další rozvoj v mimopražských regionech. Tento faktor představuje kromě výrazné sezónnosti druhý významný aspekt, který lze interpretovat jako pokles celkové atraktivity regionu dle dostupných statistik odůvodnitelný právě již zmiňovanou sezónností, minimální nabídkou pro špatné počasí či jinou než letní sezonu a velmi nízkou či stagnující kvalitou poskytovaných služeb, která v důsledku rostoucích cen přestává být konkurenceschopná.

Dle statistik ČSÚ (tuzemské delší cesty) je zřejmé, že NUTS II Jihozápad je významnou destinací tuzemských návštěvníků. V délce pobytu a zejména ve výdajích na jednu cestu je ovšem postavení regionu Jihozápad spíše průměrné. Pokud bychom měřili intenzitu

cestovního ruchu přepočtem na jednoho obyvatele destinace, dostihuje region NUTS II Jihozápad v počtu dovolených první NUTS II Severovýchod. V počtu přenocování je NUTS II Jihozápad na prvním místě.

Služby cestovního ruchu

Destinační management a řízení cestovního ruchu

Vznikající destinační management představuje ve spojení s rozvojem služeb informačních center příležitost cíleného rozvoje marketingu cestovního ruchu v regionu a kvalitnější spolupráce subjektů pohybujících se v tomto odvětví.

Ekonomické využití cestovního ruchu je v současné době omezeno nízkou nabídkou regionálních produktů cestovního ruchu. Stále nebyla dostatečně využita možnost logického propojení turistických atraktivit regionu do celků, které by tvořily zajímavou nabídku produktů pro české i zahraniční turisty. Rezervy jsou ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru, při společné tvorbě a propagaci produktů cestovního ruchu, které jsou zaměřeny primárně na centra cestovního ruchu na území NUTS II Jihozápad.

Nedostatky v této oblasti lze demonstrovat na aktivitách touroperátorů, kteří v současné době ucelené produkty cestovního ruchu, které by byly primárně zaměřeny na cílový region NUTS II Jihozápad, téměř nenabízejí. Přesto lze říci, že již byly nastartovány aktivity v oblasti destinačního managementu a první ucelené produkty vznikají.

Marketing regionu je v současné době zacílen především směrem k návštěvníkům a často bývá zanedbávána možnost prezentovat region jako vhodné místo pro lokalizaci investic v cestovním ruchu. I v této oblasti by měla být ze strany veřejné správy a především destinačních managementů vyvíjeny aktivity přípravy a prezentace příležitostí lokalizace investic v cestovním ruchu s ohledem na trvale udržitelný rozvoj. Jako pozitivní trend lze v současné době konstatovat realizaci prvních významných soukromých investic a existenci dalších rozvojových záměrů v cestovním ruchu.

Využití informačních a komunikačních technologií

Stále nedostatečné je využití moderních informačních a komunikačních technologií v regionu. Pouze v 17 % ubytovacích zařízení na území NUTS II Jihozápad lze platit platební kartou, jen cca 16 % ubytovacích zařízení disponuje veřejným přístupem k internetu.

Ucelený informační systém včetně rezervačních a objednávkových služeb na úrovni regionu NUTS II Jihozápad či nižší dosud až na výjimky neexistuje.

Při zohlednění aktuálních vývojových trendů - světový růst obratu elektronického obchodování - lze přitom předpokládat, že právě informační a komunikační technologie budou do budoucna jedním z hlavních komunikačních a distribučních kanálů cestovního ruchu.

Dle studie Počítače a internet v české společnosti (ČSÚ, 2003) tvořil v roce 2002 objem prodeje prostřednictvím elektronického obchodování v oblasti ubytování 8,2 % a v oblasti rekreace, kultury a sportu pouze 1 % celkového obratu sledovaných českých ekonomických subjektů. Na druhou stranu 93 % subjektů v oblasti ubytování a v oblasti rekreace, kultury a sportu hodnotí zavedení elektronického obchodování za přínosné z důvodu snížení nákladů a získání nových zákazníků. Podpora rozšířeného využívání těchto technologií je tak jednou z priorit, na které by měla být soustředěna pozornost.

Standardizace služeb

Pouze velmi malá část ze stávajících ubytovacích kapacit v regionu NUTS II Jihozápad byla dosud certifikována v rámci jednotné klasifikace ubytovacích zařízení HO.RE.KA. V nabídce ubytovacích kapacit dle statistik ČSÚ převládají tříhvězdičková zařízení. Tato klasifikace ovšem ve většině případů není podložena certifikátem. Nabídka vyšší kvality ubytování se zpravidla omezuje na velká sídla, tedy okresní města, která jsou zároveň významnými centry cestovního ruchu (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Plzeň, Klatovy, Tábor). Potenciál pro zvyšování kvality služeb v ROP NUTS II Jihozápad nabízí certifikace ekologicky šetrných služeb cestovního ruchu.

Doprovodné služby ubytovacích zařízení

Důležitým aspektem konkurenceschopnosti regionu je nabídka doprovodných služeb. V následující tabulce je uveden přehled vybavenosti hromadných ubytovacích zařízení v regionu k 31.12.2004. Z přehledu jednoznačně vyplývá, že ve většině sledovaných ukazatelů je NUTS II Jihozápad za celostátním průměrem, přičemž ve většině ukazatelů vykazuje Plzeňský kraj vyšší standard služeb než kraj Jihočeský.

Tabulka 8 - Vybavenost hromadných ubytovacích zařízení NUTS II JZ ve srovnání s průměrem ČR

Index vybavenosti na jedno hromadné ubytovací zařízení				
	Plzeňský kraj	Jihočeský kraj	NUTS II JZ	ČR
Restaurace pouze pro ubyt. Hosty	0,234	0,196	0,207	0,233
Restaurace pro veřejnost	0,449	0,378	0,399	0,406
Kavárna, vinárna, bar	0,167	0,164	0,165	0,223
Vlastní parkoviště	0,692	0,572	0,608	0,611
Bezbariérový přístup	0,178	0,185	0,183	0,177
Možnost úhrady platební kartou	0,169	0,169	0,169	0,221
Směnárenské služby	0,072	0,067	0,069	0,103
Pořádání kongresů	0,016	0,014	0,014	0,020
Pořádání školení, kurzů, prac. Setkání	0,407	0,330	0,353	0,395
Obchodní (sekretářské) služby	0,046	0,055	0,052	0,075
Přístup k internetu	0,157	0,163	0,161	0,200
Dětský koutek, hřiště	0,333	0,283	0,298	0,256
Bazén	0,123	0,101	0,108	0,121
Sauna, solárium	0,139	0,082	0,099	0,122
Fitness centrum	0,063	0,056	0,058	0,072
Jiné druhy sport. vyžití (tenis, kuželník, golf apod.)	0,259	0,246	0,250	0,239
Lázeňské procedury	0,002	0,005	0,004	0,018
Kadeřnictví	0,014	0,024	0,021	0,035
Kosmetické služby, masáže	0,044	0,052	0,049	0,069
Praní, žehlení, čištění (pouze jako služba hostům)	0,109	0,101	0,104	0,142
Prodej map, průvodců, suvenýrů apod.	0,326	0,273	0,289	0,315

Zdroj: ČSÚ, portál www.czso.cz

Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu

Region disponuje kvalitním značením pěších turistických tras. V posledních letech došlo k výraznému rozvoji cyklotras. Výstavba cyklostezek ovšem vzhledem k investiční náročnosti stále zaostává. Do dnešního dne bylo zprovozněno pouze několik desítek kilometrů cyklostezek. Nově je budována infrastruktura pro rozvoj hipostezek jako nového produktu cestovního ruchu. Kvalitní dopravní infrastruktura cestovního ruchu (pěší stezky, cyklostezky, hipostezky) je nástrojem umožňujícím nabídnout návštěvníkovi poutavou formou přírodní atraktivity i památky v regionu. Stávající vybavenost v této oblasti neodpovídá významu atraktivit.

Nedostatečná je doprovodná volnočasová infrastruktura cestovního ruchu včetně vybavení regionu pro sportovní aktivity. V řadě center cestovního ruchu je nevyhovující základní sociální infrastruktura, přičemž obdobná situace přetrvává i v řadě kempů na území NUTS II Jihozápad. Atraktivitu regionu snižuje špatný technický stav některých památek a nedostatek prostředků pro udržení kvality muzejních expozic. V současné době v mnoha případech chybí technické zázemí pro vytvoření expozic, které by prezentovaly zajímavé movité památky a kulturní hodnoty.

Přírodní a kulturně historické bohatství představuje příležitost pro rozvoj dalších forem a produktů cestovního ruchu. Příznivá poloha by při zvýšení a rozvoji šíře a kvality služeb mohla přilákat příznivce řady sportovních a turistických odvětví, které výrazným způsobem prodlouží letní sezónu jak do jarních, tak do podzimních měsíců.

Tradice lázeňství a jeho rozvoj, v posledních letech s částečnou orientací na wellness služby, přispívá ke zvyšování potenciálu cestovního ruchu a k růstu počtu návštěvníků regionu. Roste podíl klientů (jak tuzemských, tak zahraničních), kteří si pobyt v lázních hradí z vlastních prostředků. Pro jejich další příliv je však systematicky zlepšovat kvalitu lázeňské infrastruktury a navazujících služeb.

Současná infrastrukturní vybavenost brání v mnoha případech prodloužení sezóny a tvorbě kvalitních produktů cestovního ruchu zejména v zimní sezóně, ale i v jarních a podzimních měsících. Konkurenceschopnost regionu v zimních měsících je v porovnání s nabídkou ostatních konkurenčních regionů včetně regionů v sousedním Německu a Rakousku výrazně nižší.

Při bližším vyhodnocení je zřejmé, že je to způsobeno v podstatě faktickou neexistencí zimní sezóny ve větší části území. Celkovému rozvoji zimní sezóny přitom dle zpracovaných průzkumů brání zejména neexistence dostatečně kvalitních a kapacitních regionálních středisek zimních sportů a na ně navazující nabídkou doprovodných služeb. Doplňkovým limitujícím faktorem je pak nedostatečně rozsáhlá a kvalitní údržbou běžeckých lyžařských tras.

Určitým faktorem, který ve větší části území rozvoj cestovního ruchu limituje je nesoulad rozvojových záměrů se zájmy ochrany přírody, které brání rozvoji cestovního ruchu zejména ve venkovských oblastech. Týká se to především území velkoplošných chráněných území, CHKO a území Natura 2000. Vzniká tak zásadní nesoulad mezi zájmy ochrany přírody a rozvojem území prostřednictvím cestovního ruchu.

2.2.5 Ekonomický rozvoj

Základní ekonomické parametry NUTS II Jihozápad

Z porovnání základních ekonomických parametrů vyplývá, že z pohledu makroekonomických ukazatelů neexistují mezi kraji v rámci regionu NUTS II Jihozápad výraznější rozdíly. Hospodářství obou regionů je založeno na existenci přirozených center rozvoje, jejichž potenciál je posílen výhodnou polohou v sousedství silných evropských ekonomik Německa a Rakouska. Z údajů však také vyplývá zřetelná závislost okrajových částí regionu NUTS II Jihozápad na rozvojových centrech. V případě Plzeňského kraje je tato závislost ještě markantnější než v případě Jihočeského kraje. Přílišná závislost na centrech, vyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství či nedokonale rozvinutý sektor služeb by mohly být v regionu NUTS II Jihozápad překážkou v dalším růstu HDP.

Region NUTS II Jihozápad vykazoval v roce 2004 po Praze, regionu NUTS II Střední Čechy a regionu NUTS II Jihovýchod čtvrtý nejvyšší HDP na 1 obyvatele (14 337 EUR) v paritě kupní síly. Ve srovnání s republikovým průměrem dosáhla hodnota tohoto ukazatele výše 91 %, což odpovídá 64,3 % průměru EU 25. Vyšší podíl byl zaznamenán u Plzeňského kraje 65,6 % (Jihočeský kraj 63,1 % průměru HDP na obyvatele EU 25). Podíl regionu NUTS II Jihozápad na vytvořeném hrubém domácím produktu České republiky dosáhl v roce 2004 výše 10,4 % (viz tabulka č. 9).

Tabulka 9 – Hrubý domácí produkt v roce 2004

	Podíl na HDP, ČR = 100	HDP na 1 obyvatele v PPS	ČR = 100	EU 25 = 100
Jihočeský	5,5	14 072	89,0	63,1
Plzeňský	5,0	14 638	92,6	65,6
Jihozápad	10,4	14 337	90,7	64,3
Hl. m. Praha	23,0	31 893	201,8	143,0
Střední Čechy	10,4	14 802	93,6	66,4
Severozápad	9,2	13 161	83,3	59,1
Severovýchod	12,5	13 587	86,0	61,0
Jihovýchod	14,7	14 476	91,6	65,0
Střední Morava	9,6	12 648	80,0	56,8
Moravskoslezsko	10,1	12 979	82,1	58,2
Česká republika	100,0	15 808	100,0	70,9

Zdroj: ČSÚ

Rozhodující význam pro tvorbu HDP mají aglomerace velkých měst, které jsou centry ekonomických aktivit regionu. Poměrně vysoký relativní HDP souvisí s atraktivní polohou vůči centrům ekonomických aktivit v Evropě, s vyšším podílem přímých investic a poměrně intenzivní stavební výrobou v obou krajích (např. bytová rozestavěnost, jedna z nejvyšších v ČR, je srovnatelná s Prahou a regionem Jihovýchod).

Za určitý varovný signál však lze považovat nižší tempo růstu hospodářství v regionu, které v roce 2004 ve srovnání s předchozím rokem činilo pouze 3,8 % (z toho v Jihočeském kraji 4,0 % a Plzeňském kraji 3,7 %), což byl druhý nejnižší přírůstek po NUTS II Severovýchod (3,2 %).

Míra nezaměstnanosti, která se pohybuje do 7 %, je po Praze druhá nejnižší mezi ostatními regiony v ČR. Dlouhodobý trend vývoje nezaměstnanosti je vyrovnaný, přesto se v regionu nacházejí významné vnitroregionální disparity a vybrané části regionu se potýkají s nezaměstnaností dosahující sezónně i 15 %.

Míra ekonomické aktivity je po Praze, NUTS II Střední Čechy a NUTS II Severozápad nejvyšší a dosahuje 59,5 %, což je o 0,3 % bodu více než republikový průměr. Region vedle Prahy a regionu Jihovýchod patří v rámci ČR k územím se silným rozvojovým potenciálem založeným na koncentraci průmyslových aktivit v největších sídlech a podél významných mezinárodních dopravních os. Na druhé straně periferní území venkovského charakteru se zemědělskou orientací patří v rámci hodnocení ČR k hospodářsky slabým regionům. Z 10 státem podporovaných hospodářsky slabých regionů² se v NUTS II Jihozápad nacházejí dva, a sice příhraniční okresy Tachov a Český Krumlov.

V rámci srovnání s ČR má region poměrně vysoký podíl zaměstnanosti v průmyslu, stavebnictví a zemědělství, nižší relativní podíl vykazuje sektor služeb, a to i přes zmíněný potenciál rozvoje cestovního ruchu. Významné zemědělské aktivity představuje chov ryb, drůbeže a těžba dřeva, která souvisí s nadprůměrným zalesněním území. V regionu se nacházejí významná ložiska nerostných surovin pro keramický průmysl. Tradičním potravinářským produktům regionu dominuje výroba piva. Útlum těžkého průmyslu byl kompenzován nárůstem zaměstnanosti ve službách a především novými přímými investicemi, nejčastěji spojenými s rostoucí automobilovou a elektrotechnickou výrobou.

V regionu působí technicky i humanitně zaměřené univerzity, což se však příliš neprojevuje na charakteristikách znalostní ekonomiky regionu, které jsou i v meziregionálním srovnání ČR spíše podprůměrné.

Hospodářské sektory

Význam hospodářských sektorů je dále hodnocen z pohledu tvorby HDP, tvorby hrubého fixního kapitálu a podílu na zaměstnanosti. Ohledně odvětvové struktury lze jednoznačně za nejdůležitější odvětví považovat zpracovatelský průmysl s podílem 29 % z celkové hrubé přidané hodnoty vytvořené v regionu NUTS II Jihozápad, resp. 26,9 % v Jihočeském a 31,2 % v Plzeňském kraji. Za další významná odvětví lze označit odvětví dopravy, skladování, pošty a telekomunikací s 11,2 % (z toho Jihočeský kraj 11,5 % a Plzeňský kraj 10,8 %) a obchod a opravy spotřebního zboží s 10,8 % (Jihočeský kraj 10,1 %, Plzeňský kraj 11,6 %). Mezi odvětvími s vyšším podílem lze ještě zmínit odvětví komerčních služeb s 9,7 % a stavebnictví, kde podíl na celkové vytvořené hrubé přidané hodnotě v roce 2004 činil za NUTS II Jihozápad 7,6 %. Za republikově nadprůměrný lze označit podíl zemědělství, který dosáhl výše 5,3 %, což je o 2 procentní body více, než činí výše podílu za ČR, respektive o 1,1 procentního bodu více, než činí podíl za ČR bez Prahy (kompletní přehled viz tabulka č. 28 v příloze).

Tvorbu hrubého fixního kapitálu (THFK) v regionu lze na základě posledních odhadů hodnotit pozitivně. Podíl THFK na republikovém úhrnu byl ve srovnání s ostatními regiony NUTS II třetí nejvyšší (11,1 %). Ještě lépe lze hodnotit výši podílu THFK připadající na 1 obyvatele v regionu, jehož hodnota dosáhla 96,8 % republikového průměru, z toho Jihočeský kraj 99,5 % a Plzeňský kraj 93,7 %. Výše podílu THFK připadající na 1 zaměstnance za NUTS II Jihozápad dosáhla v roce 2004 95 % republikového průměru. Z pohledu odvětvové struktury

² Strategie regionálního rozvoje ČR, příloha č. 2 Typy a vymezení regionů se soustředěnou podporou státu

Ize za nejvýznamnější označit podíl na celkové výši regionální THFK v odvětvích veřejné správy 33,2 %, zpracovatelského průmyslu 23,5 % a dopravy, skladování, pošty a telekomunikací s 13,5 % (kompletní přehled viz tabulka č. 29 v příloze).

Třetinový podíl (podobně jako v případě ukazatele HDP) vykazuje zpracovatelský průmysl. V Plzeňském kraji je nadprůměrná zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví, v Jihočeském kraji lze poukázat na nadprůměrný podíl zaměstnanosti v priméru (zemědělství), neboť jsou zde mnohem lepší předpoklady než v Plzeňském kraji. Region má ve srovnání s ČR nižší nárůst podílu zaměstnanosti v terciéru (službách), který je možno i s ohledem na mezinárodní porovnávání považovat z hlediska rozvoje pracovních příležitostí za velmi perspektivní.

Podnikání

Malé a střední podniky (MSP) tvoří významnou protiváhu velkým podnikům, které zejména v oblasti zpracovatelského průmyslu hrají klíčovou roli v ekonomice ČR i regionu NUTS II Jihozápad. Na tvorbě HDP se MSP v ČR podílejí zhruba 52 %. Významný podíl MSP (podniky do 250 zaměstnanců) je zejména v sektorech stavebnictví, dopravy, obchodu, služeb a zemědělství. Vysoké výkony na 1 zaměstnance generují MSP zejména v sektoru obchodu, dopravy a služeb. Počet zaměstnanců MSP za poslední období obecně stagnuje nebo mírně klesá (viz Zpráva o vývoji MSP a jeho podpoře v roce 2004 pro parlament ČR).

V regionu NUTS II Jihozápad se nachází zhruba 267 tisíc ekonomických subjektů. Z celkového počtu ekonomických subjektů činí fyzické osoby v Jihočeském kraji 88 % a v Plzeňském kraji 79 %.

Z hlediska počtu malých a středních podniků se region Jihozápad řadí na 4. místo za Prahu, Jihovýchod a Severovýchod. Podíl drobných podnikatelů řadí region Jihozápad na 3. pozici za Severovýchod a Prahu (viz tabulky č. 30, 31 v příloze).

Největší počet MSP je koncentrován do regionálních center obou krajů, v nichž je registrováno cca 88 tisíc podnikatelských subjektů (včetně fyzických osob). Nejvyšší podíly samostatně podnikajících na počtu ekonomicky aktivních vykazují příhraniční regiony Klatovy a Prachatice. Důvodem je horší dostupnost těchto částí regionu pro zahraniční investory a vyšší podíl zaměstnanosti v službách cestovního ruchu v oblasti Šumavy (viz obrázek č. 11 v příloze).

Trh práce

Situace na trhu práce byla ovlivněna transformací průmyslu i zemědělství, přesto ji však lze hodnotit příznivěji než v ostatních regionech ČR. Svou úrovní registrované míry nezaměstnanosti (6,66 % k 31.12.2004) se řadí region NUTS II Jihozápad na druhé místo za Prahu (3,58 %). Srovnatelnou úroveň má NUTS II Střední Čechy (6,85 %).

Přitom ale existují vnitroregionální disparity. Nejvíce postižení nezaměstnaností jsou obyvatelé okresů Český Krumlov (10,17 %), Tachov (8,99 %), Klatovy (8,51 %) a Písek (8,34 %), kde se registrovaná míra nezaměstnanosti pohybuje nejbližší kolem republikového průměru (9,47 % k 31.12.2004).

Tabulka 10 – Mezuregionální srovnání míry registrované nezaměstnanosti

ČR, NUTS II	míra registrované nezaměstnanosti (%), 31.12.2004
Česká republika	9,47
Hl. m. Praha	3,58
Střední Čechy	6,85
Jihozápad	6,66
Severozápad	14,43
Severovýchod	8,26
Jihovýchod	10,12
Střední Morava	10,65
Moravskoslezsko	15,66

Zdroj: ČSÚ

Vcelku pozitivně lze hodnotit stav počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo (vztaženo ke konci roku 2004) v obou krajích, a tudíž i v celém regionu soudržnosti Jihozápad s výjimkou okresů Jindřichův Hradec (20,35) a Rokycany (14,2). Dlouhodobě se tento ukazatel za region pohybuje pod úrovní republikového průměru (tento ukazatel se často mění, v rámci regionu v poslední době spíše pozitivně - viz tabulky č. 32, 33, 34 v příloze).

Průměrná hrubá měsíční mzda v regionu v roce 2004 činila 16 287 Kč (hodnoceno dle sídla podniků). V Jihočeském kraji je průměrná mzda o 6 % nižší než v kraji Plzeňském. Nejvyšší průměrné mzdy jsou vypláceny v okresech Plzeň-město a v okrese České Budějovice. Nejnižší hrubá průměrná mzda byla zaznamenána v okresech Klatovy a Písek (viz tabulky č. 35, 36, 37 v příloze).

Tabulka 11 – Mezuregionální srovnání salda mezikrajové dojížděky

Kraj	Jihočeský	Plzeňský
Hlavní město Praha	-6 479	-3 878
Středočeský kraj	-90	-643
Jihočeský kraj	x	-290
Plzeňský kraj	290	x
Karlovarský kraj	116	719
Ústecký kraj	203	379
Liberecký kraj	100	59
Královéhradecký kraj	-3	40
Pardubický kraj	94	26
Vysočina	766	53
Jihomoravský kraj	187	-24
Olomoucký kraj	129	58
Zlínský kraj	170	99
Moravskoslezský kraj	386	227
Celkem	-4 131	-3 175

Zdroj: ČSÚ

Dle SLDB k 1. 3. 2001 bylo v NUTS II Jihozápad zjištěno celkem 564 160 zaměstnaných. Z celkového počtu zaměstnaných vyjíždělo do zaměstnání mimo obec 222 361 osob, tedy 39,41 %. Při porovnání s průměrem ČR je tento podíl vyšší téměř o 3 %. Vyjíždějící z obce v rámci okresu představují 62,22 %, vyjížděka z okresu v rámci kraje činí 24,62 %, mimo NUTS II Jihozápad 10,63 % a do zahraničí 2,54 %. Do obcí obou krajů NUTS II Jihozápad dojíždělo za zaměstnáním celkem 209 417 osob.

Bilance mezikrajového pohybu při cestě do zaměstnání (bez vyjíždky do zahraničí) byla jako ve většině ostatních krajů (kromě Hlavního města Prahy a Jihomoravského kraje) záporná. U obou krajů je největší bilanční ztráta, stejně jako u většiny ostatních krajů, s Hl. městem Praha, a to -10 357 osob, což je 52 % z celkového počtu vyjíždějících mimo oba kraje (bez vyjíždky do zahraničí). Dále oba kraje vykazují společnou bilanční ztrátu se Středočeským krajem. Porovnání dojíždky a vyjíždky mezi Plzeňským a Jihočeským krajem vyznívá ve prospěch Jihočeského kraje. Nejvýznamnější kladnou hodnotu bilance dojíždky a vyjíždky vykazuje Plzeňský kraj s kraji Karlovarským a Ústeckým, v případě Jihočeského kraje je tomu tak s kraji Vysočina a Moravskoslezským.

Bilance pohybu za práci na úrovni okresů byla kladná pouze v okresech Plzeň-město (saldo 18 797 osob) a Tachov (saldo 564 osob) v Plzeňském kraji a v okrese České Budějovice (saldo 6 443 osob) jako jediném v Jihočeském kraji.

Vyjíždka do zaměstnání má nejvyšší podíl v průmyslu 35,93 %, což souvisí především s koncentrací výrobních kapacit do ekonomických center. Nejmenší podíl 6,99 % má vyjíždka do zaměstnání v zemědělství a lesnictví. Výjezdy za práci do zahraničí jsou orientovány především do odvětví průmyslu 34,73 % a stavebnictví 13,05 % (kompletní přehled viz tabulky č. 38 - 41 v příloze).

Dojíždka za práci v rámci kraje a do kraje se soustřeďuje hlavně do velkých center, především pak do měst České Budějovice a Plzeň, která poskytují nejvíce pracovních příležitostí v různých odvětvích národního hospodářství a kvalitnější služby. Lze předpokládat, že dojíždka za práci se bude i nadále zvyšovat, a to především přesunem pracovních sil směrem k větším městům (centrům). Další rozvoj dojíždky je spojen s funkčním trhem s byty, dostatečnou dostupností a kvalitní infrastrukturou.

Výzkum a vývoj (VaV)

Hodnocení rozvojového potenciálu ekonomiky je mj. spojováno s výzkumnými a vývojovými kapacitami. Výdaje na VaV jsou v České republice na úrovni 35,1 miliardy Kč, což je v přepočtu jen 1,27 % HDP. Mezi státy EU zaujímá Česká republika 11. místo, přičemž mezi špičku patří Švédsko s podílem na HDP 3,95 %, Finsko s 3,48 % a Dánsko s 2,62 %.

Sledované ukazatele řadí region mezi podprůměrné. Počet pracovníků ve výzkumu a vývoji dle údajů ČSÚ v roce 2004 v regionu činil 1 781 (v Jihočeském kraji 64 %, v Plzeňském kraji 36 %), což řadí Jihočeský kraj (1 141 osob) na 6. místo a Plzeňský kraj (640 osob) až na 11. místo v mezikrajovém srovnání. Jihočeský a Plzeňský kraj je v mezikrajovém srovnání objemu výdajů na 7., resp. 10. místě. Při přepočtu údajů k výši HDP dojdeme ještě k horšímu výsledku, neboť hodnota 0,76 %, resp. 0,61 % HDP řadí kraje na 9., resp. 10. místo v mezikrajovém srovnání. Nižší hodnoty dosahuje pouze kraj Zlínský, dále kraj Vysočina a Ústecký a Karlovarský kraj (viz tabulky č. 42, 43 v příloze).

Situaci vědy a výzkumu lze demonstrovat i na počtu přihlášek vynálezů a udělených patentů. V roce 2004 bylo v Plzeňském kraji podáno celkem 23 přihlášek, v Jihočeském pouze 11. V obou případech se jedná o podprůměrné číslo, méně podaných přihlášek než v Jihočeském kraji je pouze v kraji Karlovarském. Pozice v mezikrajovém srovnání není lepší ani v počtu udělených patentů. Plzeňský kraj s počtem 13 a Jihočeský s počtem 8 udělených patentů je na 8., resp. 12. místě v mezikrajovém srovnání. Činnost Akademie věd ČR v Jihočeském kraji jako jediné významné instituce základního výzkumu v NUTS II Jihozápad dosud nepřináší vyšší výstupy v oblasti aplikovaného výzkumu. Zvyšuje se podíl vývojových aktivit velkých podniků zpracovatelského průmyslu, a to i díky veřejné podpoře těchto aktivit na národní úrovni.

Důležitým prvkem v podpoře infrastruktury vědy a výzkumu (mimo vědeckovýzkumné instituce jako univerzity či Akademie věd ČR) jsou vědeckotechnické parky. Oblast vědeckotechnických parků je v Jihočeském kraji oficiálně zastoupena třemi institucemi, v Plzeňském kraji dvěma. Technická infrastruktura pro podporu VaV je v obou regionech doposud silně poddimenzovaná.

Přímé zahraniční investice (FDI)

Podle místa realizace zahraničních investic (ukazatel koresponduje s hodnotou THFK) se region NUTS II Jihozápad podílí na celkových investicích 11,1 %, když zhruba 40 % celkových objemů příchodících investic (dle sídla podniků) je umisťováno na území Prahy a v NUTS II Střední Čechy.

Plzeňský kraj s hodnotou FDI zhruba 49 790 mil. Kč je na 6., Jihočeský kraj s hodnotou 32 965 mil. Kč na 8. místě v mezikrajovém srovnání. Co do objemu investic na obyvatele se Plzeňský kraj umisťuje za Prahou, Středočeským krajem na 3. místě. Jihočeský kraj je až na 10. místě. Ohledně investic na obyvatele lze řadit území města Plzně za Prahu. Většina přímých investic, zejména do zpracovatelského průmyslu, směřuje do aglomerací největších měst. Více než šedesátiprocentní podíl z celkových zahraničních investic v rámci Jihočeského kraje je alokovan do okresu České Budějovice, do města Plzně je koncentrováno cca 70 % investic směřovaných do území Plzeňského kraje.

Z hlediska podmínek pro rozvoj přímých průmyslových investic je rozhodující dopravní napojení a dostupnost pracovní síly. S tím souvisí největší zájem o realizaci investic v zázemí velkých měst a podél významných dopravních cest, především dálnic. Příkladem v tomto ohledu mohou být průmyslové zóny v Plzni a Písku, které patří mezi nejatraktivnější lokality v rámci celé ČR.

Rizikem s negativním dopadem na situaci na trhu práce je případný odchod investorů.

Disponibilních rozvojových ploch vymezených územně plánovací dokumentací je relativní dostatek, avšak jejich nedostatečná vybavenost technickou infrastrukturou a dopravním napojením je zásadním limitem jejich využití. Schopnost regionu z vnitřních zdrojů saturovat nároky případných rozsáhlejších investic náročných na pracovní sílu limituje nízká míra nezaměstnanosti. Rizikem s negativním dopadem na situaci na trhu práce je případný odchod investorů z důvodu ztráty komparativních výhod regionu.

2.2.6 Rozvoj lidských zdrojů

Bydlení

Stávající intenzita bytové výstavby je v regionu NUTS II Jihozápad nedostačující. V souvislosti s technickým stavem bytového fondu, zejména panelových sídlišť, hrozí v budoucnosti stále nedostatek bytů. Bytová výstavba v Plzeňském kraji sice roste a je po Praze a Středočeském kraji nejvyšší v ČR, ale intenzitu bytové výstavby vyšší než 4 dokončené byty na 1 000 obyvatel, která zajišťuje alespoň obnovu bytového fondu, dosahují v posledních letech pouze okresy Domažlice, Plzeň-jih a Plzeň-sever. Město Plzeň se potýká s nedostatečnou nabídkou bydlení (výrazně zaostává za krajským i republikovým průměrem). Intenzita bytové výstavby v Jihočeském kraji patřila v letech 2000 - 2004 v porovnání s jinými kraji ke slabšímu průměru (v průměru cca 2,8 dokončených bytů na 1 000 obyvatel). K nepatrnému nárůstu došlo v roce 2004, kdy intenzita bytové výstavby stoupla na

3,5 dokončených bytů na 1 000 obyvatel. Za období let 1991 – 2004 byl počet dokončených bytů v Jihočeském kraji nad celostátním průměrem, pokud však zohledníme i úbytek v rámci bytového fondu a zkoumáme absolutní přírůstek počtu bytů za toto období, činí nárůst za toto období pouhých 4,7 %.

Tabulka 12 – Vývoj bytové vybavenosti NUTS II Jihozápad

region, kraj	Počet trvale obydlených bytů na 1000 obyvatel			Počet bytů celkem na 1000 osob		
	1991	2001	index růstu	1991	2001	index růstu
Jihočeský kraj	354	370	104,5%	406	448	110,3%
Plzeňský kraj	364	380	104,4%	407	444	109,1%
Jihozápad	359	374	104,2%	407	446	109,6%
Střední Čechy	359	367	102,2%	414	443	107,0%
Severozápad	372	389	104,6%	411	431	104,9%
Severovýchod	356	369	103,7%	402	433	107,7%
Jihovýchod	342	355	103,8%	375	405	108,0%
Střední Morava	336	353	105,1%	368	396	107,6%
Moravskoslezsko	353	371	105,1%	376	401	106,6%
Praha	407	427	104,9%	425	473	111,3%
Česká republika	359	374	104,2%	396	427	107,8%

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001

Celková bytová vybavenost v NUTS II Jihozápad je v případě trvale obydlených bytů v porovnání s jinými regiony NUTS II průměrná. Nižší využití celkového bytového fondu souvisí s rekreačním využíváním velké části bytů (7,3 %), což je ze všech regionů NUTS II nejvíce. Tento fakt potvrzuje význam regionu jako rekreační a turistické destinace.

Statistika vývoje počtu bytů na 1000 obyvatel regionu NUTS II Jihozápad mezi léty 1991 – 2001 koresponduje s celkovým pozitivním trendem růstu počtu trvale obydlených bytů ve všech regionech ČR.

Vzdělávání

Vzdělanostní úroveň regionu NUTS II Jihozápad je nižší, než je průměr v EU (EU 15), a to zejména v oblasti terciárního vzdělávání, kde pouze 13 % obyvatel ve věku od 15 – 64 let dosáhlo vyššího odborného či vysokoškolského vzdělání. Průměr EU 15 činí cca 22 %. Vzdělanost obyvatel má však pozvolna rostoucí tendenci, jak dokládá následující tabulka vzdělanostní úrovně obyvatel v letech 1991 a 2001.

Tabulka 13 – Vývoj vzdělanosti obyvatel NUTS II Jihozápad

region, kraj	Obyvatelstvo s úplným středním vzděláním s maturitou			Obyvatelstvo s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním		
	1991	2001	index růstu	1991	2001	index růstu
Jihočeský kraj	112 915	131 029	116,0%	31 256	57 693	184,6%
Plzeňský kraj	102 874	115 972	112,7%	28 205	50 363	178,6%
Jihozápad	215 789	247 001	114,5%	59 461	108 056	181,7%
Střední Čechy	190 824	230 405	120,7%	46 223	97 709	211,4%
Severozápad	178 718	209 477	117,2%	39 721	78 089	196,6%
Severovýchod	261 631	304 445	116,4%	66 763	131 923	197,6%

Jihovýchod	289 812	337 321	116,4%	96 967	172 998	178,4%
Střední Morava	211 598	251 447	118,8%	60 275	113 242	187,9%
Moravskoslezsko	209 491	245 665	117,3%	61 782	113 608	183,9%
Praha	299 982	309 156	103,1%	160 795	243 088	151,2%
Česká republika	1 857 845	2 134 917	114,9%	591 987	1 058 713	178,8%

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001

Tabulka 14 – Struktura pracovní síly v regionech dle dosaženého vzdělání

region, kraj	základní	střední odborné	střední odborné a všeobecné	vysokoškolské
Jihočeský kraj	7,4%	44,7%	36,0%	11,9%
Plzeňský kraj	6,9%	45,3%	36,5%	11,3%
Jihozápad	7,2%	45,0%	36,2%	11,6%
Střední Čechy	8,3%	45,0%	35,8%	10,8%
Severozápad	13,7%	46,8%	32,4%	7,1%
Severovýchod	7,2%	47,4%	35,3%	10,1%
Jihovýchod	7,1%	44,8%	33,5%	14,5%
Střední Morava	7,5%	47,9%	32,9%	11,6%
Moravskoslezsko	8,2%	48,4%	32,7%	10,7%
Praha	4,0%	25,2%	42,6%	28,1%
Česká republika	7,8%	43,8%	35,2%	13,2%

Zdroj: ČSÚ, 2005

Sít předškolních a školských zařízení v regionu NUTS II Jihozápad tvořilo k 31.12.2005 dle informací KÚ JČK a KÚ PK 554 mateřských škol, 446 základních škol, 38 gymnázií, 92 středních odborných škol, 66 středních odborných učilišť a 20 vyšších odborných škol všech zřizovatelů.

V souvislosti s demografickým vývojem v regionu NUTS II Jihozápad významně klesá počet dětí (o cca 30 % do roku 2013), což vede k nutnosti optimalizovat a redukovat stávající vzdělávací soustavu na území obou krajů, a to především na úrovni základního a středního školství. Optimalizace základních a středních škol je však na počátku.

Část regionu NUTS II Jihozápad (především Plzeňský kraj) se potýká s nerovnoměrným rozložením zařízení sekundárního vzdělávání (omezená nabídka v okresech Plzeň-jih, Plzeň-sever a Tachov, koncentrace kapacit a široká oborová nabídka v Plzni – přesto největší převis zájmu, existence 7 lyceí, z toho pouze jedno mimo Plzeň). V Jihočeském kraji jsou školy a školská zařízení rozmístěny rovnoměrně.

Stále aktuálním problémem regionu je nedostatečná komunikace mezi zástupci středních a vyšších odborných škol a zástupci zaměstnavatelů. Z pohledu potřeb trhu práce je nutné upravit oborové zaměření škol v obou krajích a přizpůsobit systém vzdělávání dovednostem, které trh práce vyžaduje. V Jihočeském kraji od roku 2002 probíhají pravidelná šetření potřeb trhu práce a školské soustavy. Tato šetření pomáhají zodpovědět zásadní otázky další perspektivy konkrétních vzdělávacích oborů ve vztahu k možnostem uplatnění na trhu práce.

Vyšší odborné školy se v průběhu posledních let staly významnou součástí vzdělávacího systému na území regionu NUTS II Jihozápad. Některé z vyšších odborných škol aspirují na zavedení statusu vysoké školy.

Investice do objektů základních, středních i vyšších odborných škol a školských zařízení, včetně doprovodné infrastruktury byly v minulých letech značně poddimenzovány zejména vzhledem ke stavu veřejných rozpočtů na místní i krajské úrovni. Na druhé straně v řadě

oblastí došlo ke zpřísnění právních norem, které vyvolaly další nutnost selektivních investic do škol a školských zařízení. Došlo tak k zanedbání stavebně technického stavu vlastních budov a rovněž vybavení škol pro výuku odpovídající aktuálně dostupným moderním vzdělávacím metodám a technologiím.

Centry vysokoškolského vzdělávání jsou v regionu NUTS II Jihozápad Plzeň a České Budějovice. České Budějovice jsou sídlem Jihočeské univerzity, která je v současné době tvořena 9 fakultami a ústavu, a to Biologickou fakultou, Zemědělskou fakultou, Pedagogickou fakultou, Zdravotně sociální fakultou, Teologickou fakultou, nově založenou Filozofickou fakultou, Historickým ústavem, Ústavem fyzikální biologie se sídlem v Nových Hradech a Výzkumným ústavem rybářským a hydrobiologickým ve Vodňanech. Kromě těchto fakult působí v Jihočeském kraji i celoškolská pracoviště Jihočeské univerzity - Centrum informačních technologií, Jazykové centrum, Evropské informační centrum a Institut pro etiku hospodářství a regionální rozvoj. V Jindřichově Hradci sídlí Fakulta managementu pražské VŠE. V kraji působí i soukromé vysoké školy. Jsou to českobudějovická Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., zajišťující vzdělání budoucích pracovníků ve veřejné a státní sféře, a dále Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku. V Plzni sídlí Západočeská univerzita se svými 7 fakultami - Fakultou strojní, Fakultou elektrotechnickou, Fakultou pedagogickou, Fakultou aplikovaných věd, Fakultou právnickou, Fakultou ekonomickou a Fakultou filozofickou. V Plzni má dále sídlo Lékařská fakulta Univerzity Karlovy a soukromá Vysoká škola v Plzni, o.p.s., zajišťující bakalářské studium zdravotnických oborů. V Klatovech je pobočka ČZU Praha.

Jihočeská i Západočeská univerzita kromě bakalářského a magisterského studia nabízí i řadu doktorských studijních programů. Stejně tak Fakulta managementu v Jindřichově Hradci nabízí doktorský stupeň studia v akreditovaném studijním programu.

Region NUTS II Jihozápad se potýká s absencí některých vysokoškolských oborů. Na území Jihočeského kraje se nenachází vysoká škola technického typu, v Plzeňském kraji chybějí vysoké školy s chemickými a stavebními obory. V Jihočeském kraji je tato situace řešena elokovanými pracovišti strojních fakult v regionu - Fakulty strojní Západočeské univerzity v Plzni a Fakulty strojní ČVUT v Praze. V obou případech jsou však v jižních Čechách pouze první ročníky a ostatní část studia musejí studenti absolvovat v Plzni a v Praze. Kromě zmíněných vysokých škol podpořil Jihočeský kraj také vznik další vysoké školy technického a ekonomického zaměření v Českých Budějovicích, která zahájí svou činnost v roce 2006.

Podíl populace, který je zapojen do terciárního vzdělávání, je v regionu NUTS II Jihozápad ve srovnání s EU velmi nízký. Obdobně nepříznivá situace je i ohledně účasti populace na dalším (dříve celoživotním) vzdělávání, která je zhruba třikrát nižší, než je průměr v EU 15.

Je potřeba vytvořit ucelený systém dalšího vzdělávání a odpovídající regionální infrastrukturu poskytující další a specializované kvalifikace dospělým občanům s praxí, zlepšit přístup k informacím, orientaci v nabídce a kvalitu služeb dalšího vzdělávání, podpořit rozvoj výzkumu a vývoje, metodologii vzdělávání dospělých včetně vybudování institucionální kapacity a zvýšit odbornou a pedagogickou způsobilost lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků působících ve sféře dalšího vzdělávání. Potřeba spolupráce aktérů na trhu práce se vzdělávacími společnostmi při dalším vzdělávání je stejně významná jako v oblasti počátečního vzdělávání.

V souvislosti s přílivem finančních prostředků ze strukturálních fondů do systému dalšího vzdělávání se však nabídka v této oblasti postupně zlepšuje. V regionu NUTS II Jihozápad působí řada regionálních a celostátních vzdělávacích firem včetně škol, v Plzeňském kraji navíc existuje Ústav celoživotního vzdělávání při ZČU v Plzni. Jsou zaznamenány zvyšující

se snahy o vybudování školicích středisek a nárůst významu vnitropodnikového vzdělávání v obou krajích.

Sociální služby a zdravotnictví

V souvislosti se stárnutím obyvatelstva jsou v regionu NUTS II Jihozápad očekávány nezbytné změny struktury sociálních a zdravotních potřeb obyvatel. Při stanovování optimální struktury sociálních služeb a zdravotnictví je nezbytně nutné zohlednit fakt, že postupně dochází k poklesu věkové skupiny 15 – 44 let a k nárůstu zastoupení obyvatel ve věkové skupině 45 – 64 let a 65 a více let. V plánování sociálních služeb a zdravotnictví je nutné rovněž zohlednit stárnutí silných poválečných ročníků, které se blíží k důchodovému věku. S nárůstem počtu starších obyvatel bude nutné do systému sociální i zdravotní péče ve vysoké míře zahrnout alternativní formy poskytování služeb – tzn. rozšiřování nabídky terénních služeb sociální péče, které umožní jejich uživatelům (starým či zdravotně postiženým občanům) zůstat v jejich domácím, přirozeném prostředí při zachování sociálních vazeb – např. pečovatelská služba a služby osobní asistence.

Tabulka 15 – Vývoj demografické struktury regionu NUTS II Jihozápad

region, kraj	počet obyvatel ve věku 15-64 let (v %)			počet obyvatel ve věku 65 a více (v %)		
	1991	2001	2004	1991	2001	2004
Jihočeský kraj	66,1	69,8	70,8	12,3	13,6	13,9
Plzeňský kraj	66,6	70,0	70,8	13,0	14,3	14,6
Jihozápad	66,3	69,9	70,8	12,6	13,9	14,2
Střední Čechy	66,2	69,8	70,8	13,4	14,3	14,1
Severozápad	67,5	71,0	71,8	10,9	12,1	12,4
Severovýchod	66,1	69,5	70,5	12,6	13,8	14,1
Jihovýchod	65,6	69,5	70,5	13,1	14,2	14,5
Střední Morava	66,0	69,8	70,8	12,3	13,6	14,2
Moravskoslezsko	67,2	70,5	71,6	10,8	12,4	12,9
Praha	66,2	70,4	71,8	15,4	16,2	15,7
Česká republika	66,3	70,0	71,0	12,7	13,8	14,0

Zdroj: ČSÚ, Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001, Statistická ročenka ČR 2004

V regionu NUTS II Jihozápad poskytují zdravotní péči zdravotnická zařízení státní i nestátní, vč. obecních a církevních zařízení či zařízení provozovaných dalšími právníky nebo fyzickými osobami. Ve zdravotnictví zabezpečuje lůžkovou péči v regionu NUTS II Jihozápad v první řadě 21 nemocnic s 7379 lůžky (údaje za všechny rezorty).

V Jihočeském kraji je zdravotní péče koncentrována především v 7 nemocnicích ve vlastnictví kraje, v 1 soukromé nemocnici a dále ve 4 odborných léčebných ústavech a 6 léčebnách pro dlouhodobě nemocné.

V oblasti neodkladné přednemocniční péče došlo v Jihočeském kraji od 1.7.2005 ke sjednocení jednotlivých organizací záchranné služby do jediné organizace – Záchrané služby Jihočeského kraje, která disponuje 23 výjezdovými stanovišti, a pokrývá tak svou dojezdností území celého Jihočeského kraje. Tento stav je považován za optimální.

V Plzeňském kraji je celkem 11 nemocnic, z toho je 1 nemocnice následné péče, 8 nemocnic privátních a 2 léčebny pro dlouhodobě nemocné. Nemocnice jsou všech okresech kraje vyjma okresu Plzeň-sever, kde se nenachází žádné lůžkové zdravotnické zařízení. Nová

nemocnice byla vybudována v Domažlicích. Vzhledem ke struktuře osídlení Plzeňského kraje je velmi náročné zajištění dostupnosti neodkladné přednemocniční péče.

Zdravotní stav obyvatel regionu NUTS II Jihozápad vykazuje dlouhodobě některé negativní trendy zejména ve výskytu nádorových onemocnění. Tento vývoj dostatečně nereflektují programy prevence. Pracovní neschopnost v regionu NUTS II Jihozápad se pohybuje kolem průměru ČR a průměrné procento pracovní neschopnosti od roku 2000 vykazuje rostoucí trend.

Oblast sociálních služeb se potýkala a dosud potýká s chybějící legislativou o sociální pomoci (změny v systému financování služeb). V současné době jsou již alespoň stanoveny standardy kvality poskytování sociální a zdravotní péče.

Síť sociálních ústavů a služeb je v rámci regionu NUTS II Jihozápad nerovnoměrná a jsou značné disproporce mezi jednotlivými okresy, a to jak co do množství, tak co do typu jednotlivých zařízení. Některé okresy mají sociálních služeb poměrně málo, např. okres Český Krumlov, Rokycany, Prachatice, Tachov. Jiné okresy mají zase služby koncentrované pouze do největších obcí, zejména v okresech Jindřichův Hradec a Strakonice.

V budoucnu by v regionu měl být kladen důraz na rozvoj terénních sociálních služeb s cílem zlepšení jejich dostupnosti, kvality a efektivity. Jedná se především o pečovatelskou službu prováděnou v domácnostech klientů, denní střediska sociální péče apod. Snahou je, aby občan mohl za pomoci široké nabídky různých sociálních služeb zůstat co nejdéle ve svém domácím prostředí.

Při rozvoji sociálních služeb jsou v regionu NUTS II Jihozápad uplatňovány metody komunitního plánování.

Volný čas

Region NUTS II Jihozápad disponuje relativně velkým množstvím kulturních a sportovních zařízení, jejichž technický stav a vybavenost je ovšem v řadě případů nevyhovující. V roce 2004 bylo v regionu NUTS II Jihozápad 87 kin a multikin, 1 190 veřejných knihoven vč. poboček, 161 galerií, 28 divadel, 36 přírodních amfiteátrů, 234 koupališť (z toho 27 krytých bazénů), 1 368 hřišť, 637 tělocvičen a 162 stadionů (včetně zimních stadionů). Území regionu je však z hlediska rozmístění sportovních zařízení vybaveno nedostatečně.

Budována jsou nová sportovní zařízení, např. zimní stadiony v Tachově, Třemešné a v Plzni, aquapark v Horažďovicích či sportovní zařízení pro nové (netradiční) sporty. Ve srovnání s většinou ostatních regionů republiky je však nutné konstatovat, že v materiálně technické základně pro další rozvoj tělovýchovy a sportu jsou v regionu NUTS II Jihozápad ještě značné rezervy.

2.3 SWOT analýza ROP NUTS II Jihozápad

Následující SWOT analýza regionu vychází ze zjištění situační analýzy regionu. Základní teze zde obsažené jsou již selektivně zaměřeny na oblasti, které v rámci NRP spadají do kompetencí regionálních operačních programů.

SWOT analýza je hierarchicky uspořádána do dvou úrovní tj. teze obsažené v souhrnné analýze mají vyšší váhu než teze obsažené pouze v jednotlivých tematicky zaměřených dílčích analýzách. Významnější teze obsažené i v souhrnné SWOT analýze jsou v dílčích analýzách modře zvýrazněny.

Dílčí SWOT analýzy odpovídají již rozdělení návrhové části do jednotlivých priorit. SWOT analýza - územní a ekonomický rozvoj a SWOT analýza - lidské zdroje a vzdělávání odpovídají společně svým tematickým zaměřením prioritě 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí.

2.3.1 Souhrnná SWOT analýza regionu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Silná krajská centra jako póly růstu a konkurenceschopnosti ▪ Nadprůměrná ekonomická úroveň regionu ve srovnání s ostatními regiony ČR zejména díky významu regionálních center Plzně a Českých Budějovic ▪ Strategická a atraktivní poloha regionu na spojení východ-západ a sever-jih (2 multimodální koridory) ▪ Hustá silniční a rozsáhlá železniční síť ▪ Nadprůměrná vzdělanostní úroveň regionu v rámci ČR ▪ Sídla dvou univerzit, soukromých vysokých škol; sídla a pracoviště dalších fakult univerzit a vysokých škol ▪ Síť zdravotnických zařízení a rozsah poskytovaných služeb ve zdravotnictví ▪ Zlepšení hospodaření zdravotnických zařízení ve vlastnictví krajských samospráv ▪ Dobré přírodní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a bohatý kulturně-historický potenciál ▪ Tradice lázeňství 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozsáhlé periferní oblasti se zhoršenými životními podmínkami obyvatel ▪ Nejvyšší podíl malých a venkovských obcí ze všech regionů ČR ▪ Nedostatek výzkumných kapacit a jejich minimální napojení na rozvoj inovačního podnikání ▪ Nevyhovující kvalita a úroveň základní i doplňkové turistické infrastruktury zejména pro rozvoj zimní turistické sezony ▪ Chybějící obchvaty sídel, vč. krajských měst, postupné zhoršování technického stavu dopravní infrastruktury ▪ Špatný stav železnic a jejich nerovnoměrné pokrytí regionu limitující jejich využití pro dopravní obslužnost ▪ Špatná vybavenost a kapacita regionálních letišť ▪ Nízká účast na celoživotním vzdělávání ▪ Zájem o studijní obory neodpovídající potřebám trhu práce ▪ Zastaralé technické vybavení zdravotnických zařízení pro poskytování zdravotní péče ▪ Špatný stav a nedostatečná prezentace některých technických a kulturně-historických památek a atrakтивit ▪ Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu

Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vnik národní sítě Výzkumných center na úrovni regionů jako základu pro další rozvoj inovací v regionu včetně hmotné infrastruktury (vědeckotechnických parků a inovačních center) ▪ Vybudování dálnice D3 a rychlostní komunikace R3 v Jihočeském kraji s napojením do Horního Rakouska ▪ Optimalizace sítě silnic II. a III. třídy ▪ Rozvoj jiných druhů dopravy než silniční ▪ Optimalizace vzdělávací soustavy ▪ Rozvoj nových forem výuky ▪ Propojení atraktivit regionu do turisticky zajímavé nabídky v širším územním a přeshraničním kontextu ▪ Posílení významu zimní sezony na celkovém rozvoji cestovního ruchu v regionu ▪ Vyšší využívání informačních a komunikačních technologií cestovního ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepříznivý vývoj věkové skladby obyvatel ▪ Odchod významných zaměstnavatelů ▪ Možná ztráta komparativních výhod nižších výrobních nákladů ▪ Pomalá výstavba (resp. příprava) III. a IV. tranzitního železničního koridoru ▪ Další zhoršení dostupnosti center z venkovského prostoru (práce, služby) ▪ Nedostatečná kapacita a struktura sociálních a zdravotních služeb ▪ Další zhoršení technického stavu školské, sociální a zdravotní infrastruktury ▪ Nesoulad mezi zájmy ochrany přírody a rozvojovými záměry ▪ Omezená konkurenceschopnost služeb v cestovním ruchu při neřešení modernizace infrastruktury a zvyšování kvality lidských zdrojů ▪ Nedokončení klíčových legislativních norem pro rozvoj cestovního ruchu (standardizace, rozdělení kompetencí, zvýšení příjmu obcí z CR)

2.3.2 Dílčí SWOT analýza - dostupnost

<p style="text-align: center;">Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategická a atraktivní poloha regionu na spojení východ-západ a sever-jih (2 multimodální koridory) ▪ Hustá silniční a rozsáhlá železniční síť ▪ Dokončení dálnice D5 v Plzeňském kraji ▪ Existence pilotních projektů integrovaných dopravních systémů ▪ Potenciál regionálních letišť ▪ Potenciál Vltavské vodní cesty 	<p style="text-align: center;">Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nevyhovující dopravní napojení na nadřazenou silniční síť ▪ Chybějící obchvaty sídel, vč. krajských měst, postupné zhoršování technického stavu dopravní infrastruktury ▪ Špatný stav železnic a jejich nerovnoměrné pokrytí regionu limitující jejich využití pro dopravní obslužnost ▪ Špatná vybavenost a kapacita regionálních letišť ▪ Růst dopravního zatížení silnic
<p style="text-align: center;">Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vybudování dálnice D3 a rychlostní komunikace R3 v Jihočeském kraji s napojením do Horního Rakouska ▪ Optimalizace sítě silnic II. a III. třídy ▪ Rozvoj jiných druhů dopravy než silniční ▪ Napojení rozvojových ploch na dopravní síť ▪ Zvýšení rychlosti a provozní spolehlivosti železnice Plzeň – České Budějovice ▪ Zvyšování kvality veřejné dopravy integrací nabídky (budování integrovaných dopravních systémů) ▪ Výstavba nebo rekonstrukce prvků zvyšujících bezpečnost v dopravě (obchvaty, mosty, mimoúrovňová křížení silnice a železnice apod.) 	<p style="text-align: center;">Ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pomalá výstavba (resp. příprava) III. a IV. tranzitního železničního koridoru ▪ Další zhoršení dostupnosti center z venkovského prostoru (práce, služby) ▪ Nárůst silniční nákladní dopravy na paralelních silnicích (silnice II. třídy) v souvislosti se zavedením mýtného ▪ Oslabení významu hromadné dopravy ve prospěch individuální

2.3.3 Dílčí SWOT analýza – územní a ekonomický rozvoj

<p style="text-align: center;">Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Silná krajská centra jako póly růstu a konkurenceschopnosti ▪ Nadprůměrná ekonomická úroveň regionu ve srovnání s ostatními regiony ČR zejména díky významu regionálních center Plzně a Českých Budějovic ▪ Srovnatelná telekomunikační a informační infrastruktura s ostatními regiony EU /počet připojení na internet apod./ ▪ Nízká míra nezaměstnanosti ve větší části území 	<p style="text-align: center;">Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozsáhlé periferní oblasti se zhoršenými životními podmínkami obyvatel ▪ Nejvyšší podíl malých a venkovských obcí ze všech regionů ČR ▪ Nedostatek výzkumných kapacit a jejich minimální napojení na rozvoj inovačního podnikání ▪ Region s nejnižší hustotou osídlení v ČR ▪ Nízká vybavenost nejmenších obcí technickou infrastrukturou ▪ Pomalé tempo řešení pozemkových úprav a celkového vyřešení majetkoprávních vztahů ve vztahu k restitucím ▪ Omezená disponibilita pracovní síly pro investice většího rozsahu ▪ Nedostatek připravených rozvojových ploch
<p style="text-align: center;">Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vnik národní sítě Výzkumných center na úrovni regionů jako základu pro další rozvoj inovací v regionu včetně hmotné infrastruktury (vědeckotechnických parků a inovačních center) ▪ Změna legislativy v oblasti zákonného rozpočtového určení daní a tím vyřešení kritické ekonomické situace menších obcí; ▪ Potenciál využití možností integrovaného rozvoje na úrovni mikroregionů s cílem dělby funkcí a spolupráci na zajištění základních obslužných funkcí; ▪ Přírůstek populace migrací ▪ Využití zanedbaných objektů a ploch (brownfields) ▪ Rozvoj zaměstnanosti ve službách ▪ Podpora perspektivních ekonomických oborů /biotechnologie, mechatronika apod./ ▪ Investice do oborů s vysokou přidanou hodnotou ▪ Rozvoj knastrových iniciativ 	<p style="text-align: center;">Ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepříznivý vývoj věkové skladby obyvatel ▪ Odchod významných zaměstnavatelů ▪ Možná ztráta komparativních výhod nižších výrobních nákladů ▪ Úpadek některých periferních oblastí ▪ Úpadek částí měst v souvislosti se změnou funkce a potřeb ▪ Odchod vzdělaných obyvatel mimo region

2.3.4 Dílčí SWOT analýza – lidské zdroje a vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadprůměrná vzdělanostní úroveň regionu v rámci ČR ▪ Sídla dvou univerzit, soukromých vysokých škol; sídla a pracoviště dalších fakult univerzit a vysokých škol ▪ Síť zdravotnických zařízení a rozsah poskytovaných služeb ve zdravotnictví ▪ Zlepšení hospodaření zdravotnických zařízení ve vlastnictví krajských samospráv 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nízká účast na celoživotním vzdělávání ▪ Zájem o studijní obory neodpovídající potřebám trhu práce ▪ Zastaralé technické vybavení zdravotnických zařízení pro poskytování zdravotní péče ▪ Strukturální problémy vzdělávacího systému základních a středních škol ▪ Technická vybavenost škol neodpovídá moderním formám výuky ▪ Nevyhovující struktura a kapacita služeb sociálních zařízení ▪
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Optimalizace vzdělávací soustavy ▪ Rozvoj nových forem výuky ▪ Rozšíření nabídky oborů na vysokých školách ▪ Rozvoj celoživotního vzdělávání ▪ Rozvoj komunitního plánování na úrovni kraje a obcí a terénních sociálních služeb ▪ Rozšíření funkcí kulturních institucí a knihoven 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná kapacita a struktura sociálních a zdravotních služeb ▪ Další zhoršení technického stavu školské, sociální a zdravotní infrastruktury ▪ Slabý institut rodiny ▪ Úbytek studentů SOU a SOŠ v souvislosti s demografickými změnami ▪ Zneužívání dávek sociální péče ▪ Růst podílu obyvatel ohrožených sociální exkluzí

2.3.5 Dílčí SWOT analýza – cestovní ruch

<p style="text-align: center;">Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobré přírodní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a bohatý kulturně-historický potenciál ▪ Tradice lázeňství ▪ Potenciál pro vodní sporty a rekreaci u vodních ploch ▪ Výhodná poloha regionu z pohledu zahraničního příjezdového cestovního ruchu ▪ Vysoká kvalita životního prostředí regionu ▪ Kvalitní značení pěších turistických tras 	<p style="text-align: center;">Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Špatný stav a nedostatečná prezentace některých technických a kulturně-historických památek a atraktivit ▪ Sezónně nevyvážená nabídka cestovního ruchu ▪ Nevyhovující kvalita a úroveň základní i doplňkové turistické infrastruktury zejména pro rozvoj zimní turistické sezony ▪ Nízká úroveň služeb cestovního ruchu ▪ Nedostatečná prezentace investičních příležitostí v cestovním ruchu ▪ Nízká úroveň odbornosti a kvalifikace pracovní síly v sektoru cestovního ruchu ▪ Stav využití informačních a komunikačních technologií cestovního ruchu ▪ Nedostatečná volnočasová infrastruktura
<p style="text-align: center;">Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Propojení atraktivit regionu do turisticky zajímavé nabídky v širším územním a přeshraničním kontextu ▪ Posílení významu zimní sezony na celkovém rozvoji cestovního ruchu v regionu ▪ Vyšší využívání informačních a komunikačních technologií cestovního ruchu ▪ Prodloužení sezóny, eliminace sezónnosti ▪ Budování turistické dopravní infrastruktury (cyklostezky, hipoturistika, infrastruktura pro vodácký sport) ▪ Využití potenciálu rozvoje wellness odvětví pro rozvoj CR v regionu 	<p style="text-align: center;">Ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nesoulad mezi zájmy ochrany přírody a rozvojovými záměry ▪ Nedokončení klíčových legislativních norem pro rozvoj cestovního ruchu (standardizace, rozdělení kompetencí, zvýšení příjmu obcí z CR) ▪ Omezená konkurenceschopnost služeb v cestovním ruchu při neřešení modernizace infrastruktury a zvyšování kvality lidských zdrojů ▪ Nedostatek investičních prostředků pro údržbu a rekonstrukci atraktivit cestovního ruchu ▪ Nedostatečná koordinace a řízení rozvoje CR na národní a regionální úrovni ▪ Nedostatečná úroveň a podceňování marketingu regionu ▪ Odložení vstupu ČR do jednotného Shengenského prostoru jako limit volného pohybu osob a tím i možného zvýšeného přílivu zahraničních návštěvníků

KAPITOLA 3 – POPIS ZVOLENÉ STRATEGIE

3.1 Principy strategie ROP NUTS II Jihozápad

Strategie ROP NUTS II Jihozápad (dále jen Strategie) vychází z krajských rozvojových dokumentů, navazuje na předchozí Regionální operační program 2004 – 2006 (později částečně realizovaný jako Společný regionální operační program) a na dílčí situační analýzy regionu. Reflektuje Národní rozvojový plán a Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013 stejně jako Strategické obecné zásady Společenství (CSG). V rámci zpracovávání Strategie byly aplikovány současné rozvojové modely zdůrazňující posilování konkurenceschopnosti jednotlivých aktérů i území jako takového.

Role veřejného sektoru je zaměřena na spolupráci s dalšími institucemi s cílem stimulace rozvojového potenciálu, odstraňování bariér, podpory a rozvoje progresivních a inovativních postupů a posilování sociální soudržnosti - to vše při respektování zásad udržitelného rozvoje. Strategie ROP NUTS II Jihozápad vznikala v diskuzi všech zainteresovaných aktérů, a je tedy společným konsensuálním výstupem.

Principy, které byly při formulování Strategie použity, vycházejí ze zásad uvedených v NSRR a v dokumentech EU, tj. hlavně z Politiky soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti: Strategické obecné zásady Společenství, 2007 – 2013 (Brusel, 05-07-2005), KOM (2005) 0299), ze Strategie udržitelného rozvoje (UV ČR č. 1242/08-12-2004) a Strategie hospodářského růstu (UV ČR č. 984/ 20-07-2005):

Dále se strategie programu řídí následujícími principy:

- rozpracování Národního strategického referenčního rámce především v prioritní ose Vyvážený a harmonický rozvoj území ČR,
- koncentrace na oblasti, které jsou regionům nejbližší z hlediska svěřených kompetencí (princip subsidiarity).
- stabilizace venkovských oblastí komplementárně k Programu rozvoje venkova
- zohlednění zkušeností regionu získaných v rámci realizace Společného regionálního operačního programu 2004 - 2006.

3.1.1 Východiska strategie ROP NUTS II Jihozápad

Strategie ROP NUTS II Jihozápad vychází z obecných východisek a principů uvedených v předchozí kapitole platných pro zpracování ROP a stejně tak vychází ze specifických potřeb regionu. Mezi hlavní specifické rysy regionu NUTS II Jihozápad, ze kterých ROP NUTS II Jihozápad vychází, patří především:

- atraktivní poloha na hranicích s původními členskými zeměmi EU,
- velký potenciál dalšího rozvoje cestovního ruchu,
- nadprůměrná ekonomická úroveň regionu ve srovnání s ostatními regiony ČR,
- nadprůměrná vzdělanostní úroveň regionu v rámci ČR
- sídla dvou univerzit, soukromých vysokých škol; sídla a pracoviště dalších fakult univerzit a vysokých škol,

- nízká míra nezaměstnanosti

ale také hlavní problémy regionu:

- nejvyšší podíl malých a venkovských obcí ze všech regionů ČR,
- rozsáhlé periferní oblasti se zhoršenými životními podmínkami obyvatel,
- velké rozdíly mezi urbanizovanými a venkovskými oblastmi,
- nízká vybavenost menších obcí technickou infrastrukturou,
- nevyhovující dopravní napojení na nadřazenou silniční síť,
- zhoršení technického stavu dopravní infrastruktury,
- nevyhovující struktura a kapacita služeb sociálních zařízení,

V kontextu situační a SWOT analýzy byly definovány základní problémy spojené především s velkými rozdíly mezi urbanizovanými oblastmi a venkovskými oblastmi (zejména ve vybavenosti technickou infrastrukturou, dostupností služeb a pracovních příležitostí), špatnou dopravní dostupností jak uvnitř regionu tak v napojení na nadřazenou dopravní infrastrukturu a v neposlední řadě dosud nedostatečně využitým primárním potenciálem cestovního ruchu.

3.1.2 Globální cíl

Na základě shrnutí hlavních poznatků z dostupných externích zdrojů a vlastní situační analýzy regionu byl formulován globální cíl Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad pro období 2007 – 2013:

Zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel.

Zvýšení konkurenceschopnosti regionu je podmíněno především růstem konkurenceschopnosti stávajících podnikatelských subjektů a vhodnými podmínkami pro příliv dalších investic, což souvisí s moderní a diverzifikovanou strukturou ekonomiky a rozvojem základního a aplikovaného výzkumu včetně inovací. Tyto oblasti jsou především v kompetenci státu, a jsou tedy obsahem tematických operačních programů.

Regionální a místní správa k ekonomickému rozvoji přispívá zejména zvyšováním konkurenceschopnosti pracovní síly, tj. rozvojem vzdělávací soustavy a další sociální infrastruktury a celkovým zvyšováním atraktivity území.

Pro zvyšování **atraktivity** regionu a zlepšování kvality života jeho obyvatel nutné rozvíjet také technickou vybavenost území zvláště v oblasti dopravy, zlepšovat estetickou hodnotu sídel a krajiny, zvyšovat ekologickou stabilitu a biologickou rozmanitost krajiny a zkvalitňovat nabídku zajímavostí pro návštěvníky.

Uplatnění **principu územní soudržnosti** v podmínkách regionu NUTS II Jihozápad, který má převážně venkovský charakter, vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost venkovskému prostoru. Pro **stabilizaci venkovských oblastí** je nutné:

- rozvíjet vztahy center a venkovských oblastí včetně samotné dopravní dostupnosti.
- zajistit a rozvíjet základní obslužné funkce venkovských spádových obcí komplementárně k Programu rozvoje venkova

- aktivizovat potenciál cestovního ruchu

Stabilizační funkce center spočívá především v plnění významné pracovní a obslužné funkce (nabídka pracovních míst a nabídka služeb) i pro okolní venkovská území. K tomu je nutné v centrech zajistit:

- rozvoj místního podnikatelského prostředí a lokalizaci investic,
- rozvoj služeb (např. školství, sociální a zdravotní služby, komerční služby),
- dobrou dostupnost z okolních venkovských obcí.

Vztahy mezi venkovskými obcemi a spádovými centry nejsou pouze dopravní. Patří sem i různé typy ekonomických vazeb (dojíždka za prací, dojíždka za službami, za vzděláním apod.). Zvláštní význam má v tomto ohledu cestovní ruch, jehož rozvoj vyžaduje posilování oboustranných vazeb mezi venkovem a centry v širších územích.

Při **směřování intervencí do oblastí, resp. center s vysokým růstovým potenciálem** je nutné respektovat, že v regionu NUTS II Jihozápad je omezený počet velkých center, která splňují požadavky kladené na póly rozvoje v celostátním nebo dokonce v evropském měřítku (např. populační velikost). Je zde ovšem relativně velký počet menších měst a obcí ležících na rozvojových osách, které jsou významné nejen pro stabilizaci sídelní struktury. **Funkci rozvojových pólů** mohou plnit pouze centra, která mají předpoklady zapojit se do širších vazeb uvnitř regionu (rozvojové osy viz. příloha č. 1, obrázek 9) a vytvářet vnější ekonomické vztahy mimo region. Vazby center na rozvojových osách vytvářejí synergické efekty, které do jisté míry eliminují horší rozvojové podmínky ostatních sídel.

V rozvojových centrech a oblastech s vysokým růstovým potenciálem je potřeba přímo i nepřímo posilovat:

- podmínky pro rozvoj vyšších forem ekonomické aktivity (inovace, klastry, primární výzkum),
- rozvoj vyšších služeb (služby veřejné správy, střední a vyšší vzdělávání, zdravotnictví apod.),
- vzájemnou dostupnost těchto center a jejich napojení na nadřazenou infrastrukturu v návaznosti na předpokládaný rozvoj nadregionálních dopravních sítí.

Výsledkem rozvoje hlavních funkcí center osídlení a zlepšení jejich dostupnosti bude nadprůměrné tempo hospodářského růstu v porovnání s EU a udržení pozice regionu NUTS II Jihozápad v rámci ČR z hlediska ekonomické výkonnosti.

- Indikátor globálního cíle

Indikátor	Jednotka	Zdroj	Úroveň indikátoru
Poměr HDP na obyvatele NUTS II Jihozápad v paritě kupní síly vůči HDP na obyvatele EU 25 v paritě kupní síly	%	ČSÚ, Eurostat	Dopad

- Indikátory kontextu

Indikátor	Jednotka	Zdroj	Úroveň indikátoru
Čistý disponibilní důchod na jednoho obyvatele (střední stav)	V tis. Kč	ČSÚ	kontext
Počet trvale bydlících obyvatel celkem	Osob k 31.12.	ČSÚ	kontext
Roční přírůstek stěhováním	Osob	ČSÚ	kontext

3.1.3 Specifické cíle a prioritní osy programu

Na základě strategie pro dosažení globálního cíle a s ohledem na princip komplementarity s ostatními operačními programy a Programem rozvoje venkova byly definovány následující specifické cíle a jim odpovídající prioritní osy ROP NUTS II Jihozápad:

- Zlepšit dostupnost center osídlení z dalších obcí a měst regionu, z center mimo region a také zlepšit vazby uvnitř regionu – **prioritní osa 1 Dostupnost center.**
- Stabilizovat venkovské oblasti vyváženým rozvojem sídelních funkcí měst a obcí – **prioritní osa 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí.**
- Zlepšit využití primárního potenciálu území a posílit ekonomický význam udržitelného cestovního ruchu – **prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu.**
- Zajistit efektivní čerpání prostředků ROP a podpořit absorpční schopnost regionu – **prioritní osa 4 Technická pomoc.**

Pro zachování jasného směru a pro udržení strategického charakteru strukturálních investic je tedy ROP koncentrován do 4 prioritních os. Tento postup by měl vést k integraci projektů, a lépe tak naplňovat globální cíl rozvoje regionu se zajištěním maximálního efektu čerpaných prostředků.

- Indikátory dopadů specifických cílů a prioritních os programu

	Indikátor dopadu	Jednotka	Zdroj
Prioritní osa 1	Míra nehodovosti na silnicích II. a III. třídy, 85 08 00 / 85 13 00	počet nehod / 10.000 aut	ČSÚ
	Přepavní výkon veřejné dopravy	osobokilometry	Odbory dopravy KÚ JČK a PK
Prioritní osa 2	Migrační přírůstek obyvatel, 65 09 00	‰	ČSÚ
Prioritní osa 3	Počet přenocování (hosté v ubytovacích zařízeních x průměrná délka pobytu)	počet přenocování	ČSÚ
Prioritní osa 4	Podíl úspěšně realizovaných projektů s podporou ROP	ks	ROP

3.1.4 Obsah prioritních os

Prioritní osa 1 Dostupnost center

Cílem prioritní osy 1 je zlepšit dopravní dostupnost center osídlení z dalších obcí a měst regionu, z center mimo region a také zlepšit vazby uvnitř regionu. Tematicky se prioritní osa zabývá následujícími oblastmi:

- Modernizace regionální silniční sítě
- Rozvoj infrastruktury veřejné dopravy
- Modernizace vozového parku veřejné dopravy
- Rozvoj regionálních letišť

- Rozvoj místních komunikací

V synergii zejména s TOP Doprava dojde ke zlepšení celkové dostupnosti významných stabilizačních a rozvojových center a k napojení regionální dopravní infrastruktury na nadregionální dopravní síť. Bude posilován význam hromadné dopravy prostřednictvím zvyšování její konkurenceschopnosti.

Prioritní osa 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí

Cílem prioritní osy 2 je stabilizovat venkovské oblasti vyváženým rozvojem sídelních funkcí měst a obcí. Spadají sem zejména komplexní rozvojové projekty s výrazným pozitivními efekty na zvyšování kvality života obyvatel a zlepšování životního prostředí. Tematicky se prioritní osa zabývá následujícími oblastmi:

- Integrované projekty rozvojových center
- Revitalizace částí měst a obcí
- Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství
- Rozvoj infrastruktury pro sociální integraci
- Rozvoj zdravotnické péče

V souvislosti s revitalizací částí měst a obcí dojde v rámci prioritní osy ke zlepšování celkové atraktivity rozvojových a stabilizačních center regionu a jejich obslužných sídelních funkcí v oblasti vzdělávání, sociálních služeb a zdravotnické péče.

Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu

Cílem prioritní osy 3 je zlepšení využití primárního potenciálu území a posílení ekonomického významu cestovního ruchu jako nástroje stabilizace a diverzifikace ekonomické základny ve venkovském i městském prostoru. Tematicky se prioritní osa zabývá následujícími oblastmi:

- Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
- Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu
- Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu

Dojde ke zlepšení využití potenciálu cestovního ruchu jako významné součásti ekonomické základny regionu, což zásadním způsobem přispěje k diverzifikaci ekonomiky především venkovských oblastí a k vyváženému rozvoji celého regionu.

Prioritní osa 4 Technická pomoc

Cílem prioritní osy 4 je zajistit efektivní čerpání prostředků ROP a podpořit absorpční schopnost regionu nejen v rámci ROP, ale i v rámci dalších operačních programů. Tematicky se prioritní osa zabývá následujícími oblastmi:

- Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu
- Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

3.1.5 Horizontální principy Strategie ROP NUTS II Jihozápad

Pro strukturální fondy let 2007-2013 lze z Obecného nařízení Rady č. 1083/2006 a ze Strategických obecných zásad Společenství odvodit dvě základní horizontální témata. Horizontální témata mají pro strukturální fondy (rovněž Fond soudržnosti) a jejich intervence strategický a dlouhodobý význam. Jejich cílem je vnést do intervencí SF přidanou hodnotu a přispět tak k vyšší kvalitě projektů. Evropská unie považuje následující dvě témata za své zásadní politiky a principy a jako takové se je snaží podpořit prostřednictvím SF:

- udržitelný rozvoj,
- rovné příležitosti

Kromě těchto základních horizontálních témat, bude v rámci ROP NUTS II Jihozápad dále kladen důraz na následující specifické horizontální téma:

- rozvoj informační společnosti

Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj jako horizontální priorita představuje takový rozvoj, který zajistí rovnováhu mezi třemi základními pilíři: ekonomickým, environmentálním a sociálním. Udržitelný rozvoj tak jak je chápán v obecném nařízení Evropské komise (čl. 17) je zúžen pouze na dimenzi životního prostředí a jeho ochrany. Uplatnění tohoto principu v nastavení priorit a oblastí podpory odpovídají následující konkrétní témata:

- zamezení vysídlování venkovských oblastí kraje jako rizika trvale udržitelného rozvoje těchto území
- diverzifikace ekonomické základny venkova prostřednictvím podpory trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu
- zvyšování plynulosti dopravy spojené se snížením negativních vlivů dopravy na životní prostředí
- podpora vývoje směrem k environmentálně šetrným formám dopravy, veřejné dopravě, chůzi a cyklistice
- Snižování zátěže populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti
- optimalizace dopravní infrastruktury s pozitivním efektem na fragmentaci krajiny
- využívání brownfields
- povzbuzování místních orgánů k využívání kvality jejich životního prostředí jako klíčového ekonomického faktoru včetně využívání metod sociálně ekonomického plánování s širokým zapojením dotčených „nositelů zájmů“.

Princip udržitelného rozvoje je zakotven do kritérií pro výběr projektů u adekvátních oblastí podpory. Bylo provedeno SEA hodnocení ROP dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Odpovídající ochrana jednotlivých složek životního prostředí a veřejného zdraví při realizaci podporovaných projektů bude zajištěna v příslušných správních řízeních (územní řízení, stavební řízení), případně v procesech hodnocení vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (EIA).

Na základě doporučení SEA byly vybrány konkrétní indikátory vlivu realizace ROP NUTS II Jihozápad na životní prostředí.

Tabulka 16 – Indikátory vlivu realizace ROP NUTS II Jihozápad na životní prostředí

Číslo indikátoru	Indikátor
Indikátory ze skupiny B	
81.01.00	Počet obyvatel nově připojených na vodovod
81.02.00	Počet obyvatel nově připojených na kanalizaci
81.05.00	Plocha revitalizovaných území
81.21.00	Měrné emise ze stacionárních zdrojů: tuhé částice
81.22.00	Měrné emise ze stacionárních zdrojů: SO ₂
81.23.00	Měrné emise ze stacionárních zdrojů: NO _x
81.24.00	Měrné emise ze stacionárních zdrojů: CO
81.51.00	Počet čistíren ke konci roku
81.52.00	Kapacita čistíren v tisících m ³ za den
81.62.00	Výměra nově zalesněných ploch
Indikátory ze skupiny A	
24.02.00	Počet odstraněných starých ekologických zátěží
36.27.00	Podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů

Rovné příležitosti

Princip rovných příležitostí znamená potírání diskriminace na základě pohlaví (genderové hledisko), rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další znevýhodněné skupiny jako jsou migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalitací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, drogově závislí, propuštění vězňi, absolventi škol; souhrnně skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Uplatnění tohoto principu v nastavení priorit a oblastí podpory odpovídají následující konkrétní témata:

- Zlepšení dostupnosti dopravou
- Vyvážený rozvoj regionů
- Zajištění specifických potřeb osob tělesné handicapovaných, starších či rodičů s dětmi ve veřejné dopravě
- Posílení soudržnosti městských komunit (restrukturalizace měst – různorodý bytový fond, dostupné služby)
- Zlepšení dostupnosti služeb, pracovních příležitostí a IKT ve venkovském prostoru
- Zlepšení kvality a dostupnosti vzdělávacích, sociálních a zdravotnických služeb s důrazem na znevýhodněné osoby

Rozvoj informační společnosti

V minulém období vzrostlo tempo využívání informačních a komunikačních technologií ve vnitřní organizaci státních institucí a podniků. Rovněž vzrostly nároky kladené na znalosti a organizaci práce, ve vztazích mezi podnikateli, obchodními partnery, občany a státními orgány. Tyto technologie mají značný vliv na regionální ekonomiku. Informatizaci, tj. snahu

stát se „nejvíce konkurenceschopnou a nejdynamičtější ekonomikou založenou na znalostech na světě“, podporuje tzv. Lisabonský proces.

ROP NUTS II Jihozápad bude při hodnocení projektů reflektovat priority České republiky v oblasti rozvoje informační společnosti, ovšem bez přímé podpory budování širokopásmového internetu, který je v kompetenci Integrovaného operačního programu.

Širokopásmový přístup regionech:

V rámci regionu NUTS II Jihozápad bude vzhledem k rozsáhlým venkovským oblastem zlepšení přístupu k internetu nezbytné pro zvýšení kvality života jeho obyvatel a zamezení vysídlování venkova. Rovněž tak pro rozvoj cestovního ruchu je plošný přístup k širokopásmovému internetu do budoucna nezbytností.

Interaktivní veřejné služby:

Ze snahy o zlepšení dostupnosti služeb vyplývá nutnost tvorby aplikací, které řeší přístup k těmto službám pro osoby ve venkovských oblastech a osoby se zvláštními potřebami, jako jsou např. lidé s postižením nebo senioři. V rámci ROP NUTS II Jihozápad je přímo podporován rozvoj internetových služeb, které zvýší dostupnost sociálních služeb a zdravotnické péče.

Kultura a cestovní ruch:

S rozvojem služeb v oblasti kultury a cestovního ruchu je nutné podporovat vyšší využívání informačních technologií, které dostatečně interaktivním způsobem umožní využívat nabídku cestovního ruchu a kultury a přispějí ke zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu.

Informatizace a internetizace bude podporována v rámci všech prioritních os ROP NUTS II Jihozápad s důrazem na:

- dopravní obslužnost a tvorbu integrovaných dopravních systémů,
- zvýšení dostupnosti sociálních služeb a zdravotnické péče,
- rozvoj produktů a služeb cestovního ruchu a kultury.

Tabulka 17 – Indikátory vlivu realizace ROP NUTS II Jihozápad na rozvoj informační společnosti

Číslo indikátoru	Indikátor
Indikátory ze skupiny A	
15.01.00, 16.01.00, 17.01.00	Počet podpořených projektů na rozvoj ICT
15.21.00	Počet veřejně přístupných míst v knihovnách
16.07.00	Počet PC s širokopásmovým internetem na 100 žáků

3.2 Návaznost Strategie ROP NUTS II Jihozápad na zastřešující strategické dokumenty

3.2.1 Vazba prioritních os ROP na Strategické obecné zásady Společenství

Globální cíl i jednotlivé priority ROP NUTS II JZ jsou v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství, 2007-2013, v případě globálního cíle zejména se zásadou Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující. K jednotlivým prioritám ROP lze uvést následující vazby na SOZS:

Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující:

Tato zásada je pro ROP NUTS II Jihozápad nejpodstatnější a její naplňování vychází z následujících předpokladů:

- a. Rozšíření a zlepšení dopravní infrastruktury viz prioritní osa 1 Dostupnost center

V prostředí regionu NUTS II Jihozápad je zlepšení dopravní infrastruktury velmi důležité vzhledem k tomu, že pro rozsáhlé venkovské oblasti a centra regionu je stávající dopravní dostupnost nedostatečná a již v současné době vede k vysídlování regionu z důvodu velkých rozdílů v kvalitě života v městských a venkovských částech regionu. V souladu s touto zásadou SOZS bude pomoc ze strukturálních fondů směřovat do rozvoje infrastruktury, která přímo povede k zatraktivnění a následně hospodářskému růstu ohrožených oblastí.

- b. Zatraktivnění životních podmínek obyvatel viz prioritní osa 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí

V rámci prioritní osy 2 budou formou komplexního přístupu zkvalitňovány životní podmínky a dostupnost služeb s cílem růstu atraktivity regionu a kvality života obyvatel. Tento záměr bude realizován prostřednictvím aktivit zaměřených na revitalizaci vybraných částí měst a obcí, na rozvoj infrastruktury a vybavenosti základního, středního a vyššího odborného školství, zařízení sociální péče a zdravotnických zařízení. V souvislosti s těmito aktivitami bude posilována bezpečnost, podporována ekonomická, sociální a kulturní integrace nejvíce znevýhodněných osob a zlepšena dostupnost klíčových služeb a přístup k těmto službám.

- c. Zvýšení podílu cestovního ruchu na ekonomické výkonnosti regionu viz prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu

Na základě analýzy regionu byla jako perspektivní oblast s velkým růstovým potenciálem, která může zásadním způsobem přispět k naplňování této zásady, definována oblast cestovního ruchu. Prioritní osa 3 úzce souvisí se snahou o hospodářskou diverzifikaci a stabilizaci venkovských oblastí. Očekává se, že rozvoj cestovního ruchu v duchu SOZS a horizontálních priorit bude mít rovněž příznivý dopad i na přírodní, kulturní a historické dědictví a tím na celkovou atraktivitu regionu.

Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu:

V kontextu ROP NUTS II Jihozápad se bude naplňování této zásady dotýkat především hmotných investic do infrastruktury a technologického rozvoje. Oblast výzkumu bude v souvislosti s realizací ROP podpořena pouze nepřímo v rámci naplňování první zásady. Výrazný technologický rozvoj je očekáván v souvislosti s realizací:

- a. Prioritní osy 1 Dostupnost center

Kromě rozvoje vlastní dopravní infrastruktury lze očekávat rozvoj integrovaných dopravních systémů s vyšším využitím informačních a komunikačních technologií a s růstem technické vybavenosti v rámci modernizace infrastruktury pro veřejnou dopravu.

b. Prioritní osy 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí

Regenerace a revitalizace částí obcí a měst ve spojení s rozvojem služeb povedou k růstu potenciálu regionu a zvyšování jeho konkurenceschopnosti (rozvoj lidských zdrojů a podmínek pro podnikání).

c. Prioritní osy 3 Rozvoj cestovního ruchu

Mělo by dojít k zásadnímu pokroku ve využívání informačních a komunikačních technologií (ICT).

Vytváření většího množství lepších pracovních míst

Realizace ROP NUTS II Jihozápad jednoznačně přispěje k tvorbě nových pracovních míst, a to v rámci všech prioritních os programu. K přímé tvorbě pracovních míst v rámci podporovaných projektů dojde zejména v prioritní ose 3 Rozvoj cestovního ruchu.

Územní rozměr politiky soudržnosti

ROP NUTS II Jihozápad se přizpůsobuje konkrétním potřebám a rysům venkovského i městského prostoru:

a. Příspěvek měst pro růst a zaměstnanost:

- zvyšování atraktivity – fyzické prostředí měst – regenerace
- zvyšování kvalifikace pracovní síly
- sociální soudržnost (bezpečnost, integrace znevýhodněných osob, dostupnost služeb, snižování diskriminace)

b. Podpora hospodářské diverzifikace venkovských oblastí

- Zlepšení dopravní dostupnosti
- Zlepšení dostupnosti služeb
- Rozvoj cestovního ruchu

Tabulka 18 – Vazba prioritních os ROP NUTS II JZ na SOZS

SOZS	Prioritní osy ROP		
	Dostupnost center	Stabilizace a rozvoj měst a obcí	Rozvoj cestovního ruchu
Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující	XX	X	X
Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu	X	X	X
Vytváření více a lepších pracovních míst		X	XX
Územní rozměr	XX	XX	XX

3.2.2 Vazba prioritních os ROP na Národní strategický referenční rámec

Provázanost globálních cílů

Globální cíl ROP NUTS II Jihozápad zvýšením konkurenceschopnosti a atraktivity regionu přímo navazuje na záměr trvalého zvyšování konkurenceschopnosti ČR obsažený v globálním cíli NSRR.

Konkurenceschopná česká ekonomika

Tento strategický cíl naplňují všechny priority ROP NUTS II JZ. Silná přímá vazba patrná zejména v prioritě 3 Rozvoj cestovního ruchu, ale i Dostupnost center (priorita 1) a Stabilizace a rozvoj obcí mají nepřímý vliv na zvyšování konkurenceschopnosti regionu prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu (viz strategický cíl NSRR Atraktivní prostředí).

Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

Realizace ROP NUTS II Jihozápad přispěje prostřednictvím oblasti podpory 2.2 Rozvoj infrastruktury a programů základního, středního a vyššího odborného školství ke zvyšování kvalifikace a adaptability lidských zdrojů, a tím i zaměstnatelnosti a uplatnitelnosti v souladu s potřebami rozvoje ekonomiky a trhu práce.

ROP NUTS II Jihozápad přispěje k oslabování a k prevenci sociálních rizik plynoucích z přeměny vnitřní struktury společnosti (demografické změny - stárnutí populace, vnitřní a vnější migrační toky, péče o zdraví obyvatel, prevence sociálního vyloučení). V souladu s NSRR bude usilováno o prosazování principu rovnosti příležitostí ve všech oblastech a o prevenci sociálního vyloučení. V rámci oblasti podpory 2.3 Rozvoj infrastruktury a programů pro sociální integraci bude s důrazem na zajištění vyvážené nabídky sociálních služeb podporována výstavba a rekonstrukce zařízení pro sociální integraci a výstavba a rekonstrukce zařízení pro sociální služby na místní úrovni.

Atraktivní prostředí

ROP NUTS II Jihozápad přispěje v synergii s TOP Doprava k napojení regionu na základní síť kapacitních komunikací a klíčových spojnic, a tím ke zlepšení dostupnosti a atraktivity regionu. V rámci prioritní osy 1 dojde rovněž k posílení dopravní obslužnosti a k rozvoji environmentálně šetrné dopravy (návaznost na železniční dopravu, integrované dopravní systémy).

Významný vliv na zvyšování atraktivity prostředí má rovněž oblast podpory 2.1 Revitalizace částí měst a obcí a oblasti podpory, kde dojde k sanaci zanedbaných areálů, objektů a ploch v sídlech a stavební obnově a dostavbě veřejných prostranství, náměstí, architektonických prvků. 3.1 a 3.2 v rámci prioritní osy Rozvoj cestovního ruchu zpřístupní výrazným způsobem kulturní a přírodní bohatství regionu a tím zvýší jeho celkovou atraktivitu.

Vyvážený rozvoj prostředí

ROP NUTS II Jihozápad se v zájmu vyváženého rozvoje přizpůsobuje konkrétním potřebám a rysům venkovského i městského prostoru.

Ve vztahu k městům bude rozvojový potenciál rozvíjen prostřednictvím zvyšování atraktivity – fyzického prostředí měst, zvyšováním kvalifikace pracovní síly, posilováním sociální

soudržnosti (bezpečnost, integrace znevýhodněných osob, dostupnost služeb, snižování diskriminace).

V případě venkovského prostoru půjde především o podporu hospodářské diverzifikace a stabilizace venkovských oblastí prostřednictvím zlepšování dopravní dostupnosti, dostupnosti služeb a prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu.

Tabulka 19 – Vazba prioritních os ROP NUTS II JZ na NSRR

NSRR	Prioritní osy ROP		
	Dostupnost center	Stabilizace a rozvoj měst a obcí	Rozvoj cestovního ruchu
Konkurenceschopná česká ekonomika	X	X	XX
Otevřená, flexibilní a soudržná společnost		XX	
Atraktivní prostředí	XX	XX	XX
Vyvážený rozvoj prostředí	X	XX	X

3.2.3 Vazba prioritních os ROP na Národní program reforem

Národní Lisabonský program je klíčovým dokumentem Vlády ČR pro naplňování Lisabonské strategie, dokumentu EU, který koordinuje kroky vedoucí ke stimulaci růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti členských zemí EU, při zachování úrovně kvality života občanů a úrovně ochrany životního prostředí v podmínkách globální hospodářské konkurence a nepříznivého demografického vývoje v Evropě.

Prioritní osa 1 - Dostupnost center přispívá k plnění NPR v jeho prioritních oblastech:

- Modernizovat a rozvíjet dopravní sítě
- Zavádět inteligentní systémy pro řízení dopravy a dopravního provozu (zvláště oblast podpory 1.2)
- Zvýšit územní mobilitu (dojíždění za prací)

Priorita 2 Stabilizace a rozvoj obcí přispívá přímo k prioritním oblastem:

- Rozvíjet inovační infrastrukturu (v případě revitalizací brownfields na objekty vhodné jako inovační infrastruktura, VTP apod.)
- Maximalizovat energetickou a materiálovou efektivnost a racionální využívání zdrojů (formou zavádění energetických úsporných opatření u modernizovaných nebo sanovaných městských brownfieldů)
- Podporovat environmentální technologie
- Rozšířit přístup k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání (tam kde je součástí rozvoje obce rozšíření vzdělávacích kapacit, viz oblast podpory 2.2.)

Priorita 3 Rozvoj cestovního ruchu přispívá jako významný potenciální zdroj pracovních míst hlavně k cílům NPR v oblasti zaměstnanosti, tvorby nových a zkvalitňování stávajících pracovních míst tj. má přímé i nepřímé dopady na prioritní oblasti:

- Snížit nezaměstnanost mladých do 25 let
- Prosazovat rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce
- Zvýšit participaci starších osob na trhu práce
- Zvýšit profesní mobilitu efektivním systémem rekvalifikace
- Podporovat další vzdělávání ve firmách

4.1 Prioritní osa 1: Dostupnost center

4.1.1 Výchozí stav

Region NUTS II Jihozápad má velmi výhodnou polohu mezi původními a novými členskými zeměmi EU. Plnému využití této rozvojové příležitosti však brání omezená dostupnost regionu. Výstavba nadřazené dopravní infrastruktury, tj. dálnice D3 a rychlostních komunikací R3 a R4 v Jihočeském kraji a modernizace III. tranzitního železničního koridoru v Plzeňském kraji postupuje pomalu. Výstavba IV. tranzitního železničního koridoru v jižních Čechách se teprve připravuje.

Na regionální úrovni přetrvává na jedné straně problém napojení rozvojových území a ploch na nadřazenou silniční síť, na straně druhé špatná dostupnost center z venkovských oblastí. Příčinou je zanedbaná regionální silniční síť a nedostatečná dopravní obslužnost.

Důsledkem současného nevyhovujícího stavu v dopravní infrastruktuře je ohrožení konkurenceschopnosti regionu a snižování jeho atraktivity pro investory, návštěvníky i obyvatele (viz globální cíl ROP).

Regionální silniční síť tvoří silnice II. a III. třídy, které jsou ve vlastnictví krajů a představují největší část silniční sítě regionu (téměř 90 %). Silnice jsou díky historickému vývoji velmi zanedbané z hlediska technických i bezpečnostních parametrů. Hlavním problémem je špatný stavebně-technický stav a velké množství bodových závad. Situaci komplikují také nevypořádané majetkové vztahy k dotčeným pozemkům. Na silnicích II. a III. třídy nadále přetrvává nepříznivá finanční situace v oblasti údržby a odstraňování závad.

Další oblastí dopravy, která je z velké části v kompetenci krajů, je dopravní obslužnost. Nejnižší hustota osídlení NUTS II Jihozápad ze všech regionů ČR klade značné nároky na zajištění dopravní obslužnosti. K tomu přistupuje obecný trend poklesu zájmu o veřejnou dopravu ve prospěch individuální automobilové dopravy, což zhoršuje ekonomické parametry veřejné dopravy.

Rozvojovou příležitostí nejen z hlediska dostupnosti regionu, ale i možností pro ekonomický rozvoj jsou letiště, neboť vytvářejí jiný typ dostupnosti a jejich význam pro dopravní obslužnost postupně roste. Na území NUTS II Jihozápad je negativně vnímána absence významného veřejného mezinárodního letiště. I když existuje síť regionálních letišť, mají nejlepší rozvojové předpoklady bývalá vojenská letiště v blízkosti obou krajských měst. Oba kraje mají zájem o jejich intenzivnější využití.

Pro dopravní obsluhu na místní úrovni jsou klíčové místní komunikace. Jejich současný stav je z velké části nevyhovující, což spolu absencí chodníků v sídlech kolem frekventovaných silnic zvyšuje negativní vliv dopravy na obyvatelstvo (bezpečnost, hluk apod.). Rozvoj místních komunikací podmiňuje rozvoj ekonomických aktivit.

4.1.2 Hlavní cíl

- Zlepšit dostupnost regionu a jeho částí

4.1.3 Specifické cíle

- Zlepšit technické a bezpečnostní parametry a stavební stav silnic II. a III. třídy
- Zastavit pokles zájmu o veřejnou dopravu
- Zvýšit význam letecké dopravy
- Zlepšit stav místních komunikací

4.1.4 Hlavní indikátory dopadu:

Indikátor	Jednotka	Zdroj	Úroveň indikátoru	Počáteční hodnota 2005
Míra nehodovosti na silnicích II. a III. třídy, 85 08 00 / 85 13 00	počet nehod / 10.000 aut	ČSÚ	dopad	68,8
Přepravní výkon veřejné dopravy	osobokilometry	Odbory dopravy KÚ JČK a PK	dopad	

4.1.5 Strategie pro dosažení cílů

Strategie rozvoje ROP v oblasti dopravy je zaměřena na regionální dopravní infrastrukturu, která nejvíce ovlivňuje rozvojové možnosti regionu, tj. na silnice II. a III. třídy, regionální letiště a místní komunikace. Dále se tato prioritní osa zabývá dopravní obslužností.

Stav regionální a místní silniční sítě se stává limitujícím faktorem pro rozvoj regionu především z hlediska napojení na nadřazenou silniční síť a dostupnosti rozvojových území a ploch a propojení venkovských regionů s urbanizovanými oblastmi a rozvojovými centry. Preferována jsou ucelená řešení úseků silnic II. a III. třídy a místních komunikací, jejich rekonstrukcí nebo modernizací, která vedou ke snížení negativního vlivu dopravy na obyvatelstvo z hlediska bezpečnosti, emisí či hluku. Problematika místních komunikací bude řešena komplementárně k PRV. Aktuální neuspokojivý stav regionální silniční sítě však vyžaduje také řešení kritických míst regionální silniční sítě, tzv. bodových závad. Potřeba výstavby nových silnic II., popř. III. třídy může být vyvolána např. výstavbou nadřazené silniční sítě a nutností vybudovat nová regionální napojení na tuto síť.

Pokračující pokles zájmu o veřejnou dopravu vyžaduje zlepšení podmínek pro klienty veřejné dopravy. Prioritní osa se zaměřuje především na modernizaci vozového parku a další infrastruktury pro potřeby veřejné dopravy. Důležitým hlediskem je zvyšování dostupnosti a bezpečnosti veřejné dopravy na území regionu. Za tímto účelem budou preferovány ucelené projekty rozvoje integrované dopravy a projekty zlepšující přístup občanů s omezenou schopností pohybu a orientace. Dále budou podporovány projekty realizované v souvislosti s výstavbou jiné dopravní infrastruktury, např. modernizace železničních tratí, resp. nádraží a zastávek nebo související s rozvojem silniční sítě.

Za významnou rozvojovou příležitost je v podmínkách regionu NUTS II Jihozápad považováno rozšíření možností letecké dopravy. Určité možnosti nabízejí některá bývalá vojenská letiště. Současný stav letišť nevyhovuje v potřebném rozsahu některým požadavkům na mezinárodní letecký provoz, proto je nutno se zaměřit na dopravní napojení areálů letišť, na jejich stavební, technickou a bezpečnostní vybavenost a na splnění ostatních podmínek leteckého provozu odpovídajících statusu letišť.

Oblasti podpory této prioritní osy jsou navrženy s ohledem na specifické cíle, rozhodující kompetence regionu a komplementaritu s dalšími operačními programy a ostatními

prioritními osami ROP. Nemotorové druhy dopravy, které souvisejí s cestovním ruchem, jsou obsahem prioritní osy 3. Zbývající dopravní infrastruktura (dálnice, silnice I. třídy, železnice, vodní doprava) je obsahem TOP Doprava.

4.1.6 Hlavní oblasti podpory

4.1.6.1 Oblast podpory 1.1 – Modernizace regionální silniční sítě

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy
- Odstraňování bodových závad na silnicích II. a III. třídy - křižovatky, přejezdy, mosty

4.1.6.2 Oblast podpory 1.2 – Rozvoj infrastruktury pro veřejnou dopravu

- Příprava koncepcí, programů a projektů zaměřených na řešení rozvoje dopravní obslužnosti v regionu a jeho částech včetně přípravy nezbytné související dokumentace
- Modernizace infrastruktury pro potřeby veřejné dopravy zaměřená na zlepšení dopravní obslužnosti regionu (např. dopravní terminály, železniční stanice, zastávky, informační systémy)
- Výstavba a modernizace parkovišť pro přestup na veřejnou dopravu

4.1.6.3 Oblast podpory 1.3 – Modernizace vozového parku veřejné dopravy

- Podpora přeměny autobusů na ekologický pohon
- Podpora pořízení vozidel veřejné dopravy
- Podpora obnovy vozového parku kolejové přepravy osob
- Výstavba nezbytné doprovodné infrastruktury k ekologickým formám veřejné dopravy (např. stanice CNG a LPG)

4.1.6.4 Oblast podpory 1.4 – Rozvoj regionálních letišť

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace infrastruktury veřejných regionálních letišť
- Dopravní napojení letišť na okolí
- Zlepšení technického a bezpečnostního vybavení regionálních letišť

4.1.6.5 Oblast podpory 1.5 – Rozvoj místních komunikací

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace místních komunikací

4.1.7 Kategorie oblastí podpory

Oblast podpory 17 – Drážní systémy

Oblast podpory 23 – Regionální / místní silnice

Oblast podpory 25 – Městská doprava

Oblast podpory 26 – Multimodální doprava

Oblast podpory 28 – Inteligentní dopravní systémy

Oblast podpory 29 – Letiště

Oblast podpory 52 – Podpora čisté městské dopravy

4.1.8 Příjemci pomoci

- Kraje
- Obce
- Organizace zřizované a zakládané krajem nebo obcemi
- Dobrovolné svazky obcí
- Občanská sdružení (podle zákona č. 83/1990 Sb.)
- Obecně prospěšné společnosti (podle zákona č. 248/1995 Sb.)
- Podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby (vymezené obchodním zákoníkem)

4.1.9 Forma a výše podpory, typ podpory

Dotace, v případě podpory mimo rámec veřejné podpory do výše 85% uznatelných nákladů, v případě poskytované dotace ve formě veřejné podpory v max. výši 36% uznatelných nákladů do 31.12.2010 a ve výši 30% uznatelných nákladů od 1.1.2011 s možným zvýšením maximální výše dle znění příslušné legislativy.

Typ podpory: Individuální projekty

4.1.10 Flexibilita

Nebude využito tzv. křížového financování spadajícího do oblasti jiného fondu.

4.1.11 Koordinace s intervencemi dalších programů

Aktivita priority 1 souvisí především s operačním programem Doprava. Výstavba silnic II., popř. III. třídy bude v některých případech navazovat na TOP Doprava tj. modernizaci a rozvoj dálnic a silnic sítě TEN-T. Modernizace další infrastruktury pro potřeby veřejné dopravy bude na TOP Doprava navazovat také při modernizaci a rozvoji železničních tratí sítě TEN-T, popř. dalších železničních tratí nebo při rekonstrukci, modernizaci a odstranění závad na rychlostních silnicích navazujících na sítě TEN-T a silnicích I. třídy za účelem odstranění jejich nevyhovujícího technického stavu, výstavby obchvatů a přeložek dopravně významných silnic.

Problematika místních komunikací bude v ROP komplementárně k PRV řešena od úrovně projektů s náklady nad 5 mil. Kč nebo v obcích nad 500 obyvatel.

4.1.12 Předpokládané výsledky a dopady

Úroveň indikátoru	Název indikátoru	Kód ČR	Kód EU	Jednotky	Počáteční hodnota (2005)	Konečná hodnota (2015)
Dopad	Relativní nehodovost	85 08 00 / 85 13 00		počet nehod / 10.000 aut	68,8	65
Dopad	Přepravní výkony veřejné dopravy			osobo kilometry		
Výsledek	Obce zapojené do integrovaných dopravních systémů (IDS) v regionu	85 07 00		Počet	IDP (44 obcí)	IDP (50 obcí)
Výsledek	Délka nových silnic II. a III. třídy	85 02 00	CORE 14	Km	0	20
Výsledek	Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy	85 03 00	CORE 16	Km	0	200
Výsledek	Počet upravených regionálních letišť	85 12 00		Počet	0	2
Výsledek	Délka nových místních komunikací	85 02 00	CORE 14	Km	0	10
Výsledek	Délka rekonstruovaných místních komunikací	85 03 00	CORE 16	Km	0	90
Výstup	Počet projektů	85 01 00	CORE 13	Počet	0	150

4.2 Prioritní osa 2: Stabilizace a rozvoj měst a obcí

4.2.1 Výchozí stav

Region NUTS II Jihozápad se vyznačuje vysokou rozdrobeností sídelní struktury což nejlépe dokládá obrázek č. 6 přílohy č. 1.

Nejvíce urbanizované oblasti – centra a rozvojové osy (viz obrázek č. 9, příloha č. 1) – jsou potenciálními místy růstu a rozvoje v regionech, mají však specifické problémy. Řada z nich se potýká s nedokončenou transformací ekonomiky, se zhoršující se demografickou a sociální situací a nevyhovující infrastrukturou. Je nezbytné zabránit vzniku sociálně nepříznivého prostředí v městských a příměstských lokalitách, především v panelových sídlištích. Tyto faktory se mohou stát potenciálními bariérami dalšího rozvoje. Města jsou zpravidla zdrojem ekonomického růstu a inovací pro celý region, ve kterém se nacházejí, avšak tato jejich role není dosud dostatečně systematicky rozvíjena.

Kromě uvedených urbanizovaných oblastí je možné na území regionu vymezit několik typů venkovských oblastí, v nichž se prosazují rozdílné trendy. Tato odlišnost vyplývá z jejich polohy vůči urbanizovaným oblastem. Venkovské oblasti v zázemí velkých měst jsou ovlivněny suburbanizací a zaznamenávají výrazný nárůst populace, což určuje jejich rozvojové a zvláště investiční priority. Dobře dostupné venkovské regiony mají potenciál stát se rekreačním zázemím městských oblastí, což opět specificky dopadá na jejich potřeby.

Největší problémy mají periferní venkovské oblasti, které se vyznačují podinvestovanou infrastrukturou, nevyhovující, nedostatečnou nabídkou služeb ve venkovských sídlech, nedostatkem pracovních příležitostí na venkově a odlivem obyvatel v produktivním věku. Jak dokládá obrázek č. 7 (příloha č. 1), na území regionu se nacházejí rozsáhlé oblasti ohrožené vysídlením. Tímto trendem jsou postiženy zejména periferní venkovské oblasti okresů Klatovy, Strakonice, Písek a Tábor.

Strategie místního rozvoje venkovských oblastí je založena na zlepšení základní vybavenosti venkovských obcí spolu s vytvořením širší nabídky pracovních míst a dosažením vyššího standardu a dostupnosti služeb v nejbližších centrech (viz prioritní osa 1). Cílem těchto opatření je zvýšit kvalitu života místních obyvatel. Z tohoto pohledu hrají regionální a mikroregionální centra ve venkovských oblastech významnou roli.

Na základě principu komplementarity s ostatními operačními programy a Programem rozvoje venkova se ROP NUTS II Jihozápad v oblasti urbánní a venkovské problematiky koncentruje na regeneraci a revitalizaci obcí a měst a na podporu infrastruktury veřejných služeb (školství, sociální integrace, zdravotnictví).

4.2.2 Hlavní cíle

- Posílit rozvojová centra
- Stabilizovat venkovské oblasti

4.2.3 Specifické cíle

- Zvýšit kvalitu životních podmínek a životního prostředí obyvatel
- Vytvořit podmínky pro rozvoj sídelních funkcí měst a obcí

- Zkvalitnit infrastrukturu pro vzdělávání
- Zlepšit infrastrukturu sloužící pro sociální integraci obyvatel
- Zkvalitnit zdravotnickou infrastrukturu

4.2.4 Hlavní indikátor dopadu

Indikátor	Jednotka	Zdroj	Úroveň indikátoru	Počáteční hodnota 2005
Migrační přírůstek obyvatel, 65 09 00	‰	ČSÚ	dopad	1,7

4.2.5 Strategie pro dosažení cílů

Stabilizace měst a obcí z hlediska územního i populačního závisí především na zkvalitňování životních podmínek obyvatel a zvyšování atraktivity venkovských a městských sídel. Jedním ze způsobů, který k tomu může výrazně přispět, je eliminace hlavních funkčních a estetických závad, které představují zanedbané objekty nebo plochy uvnitř zastavěných území měst a obcí nebo v jejich bezprostřední blízkosti.

Nejedná se pouze o sanační opatření. Pro zajištění udržitelnosti tohoto typu projektů je nezbytné najít nové využití těchto objektů a ploch. Revitalizace zanedbaných území a ploch je zpravidla vzhledem k možnostem veřejných rozpočtů velmi náročná a je účelné ji podpořit, neboť se jedná o odstranění zásadních bariér rozvoje sídelních funkcí.

Kromě estetických a funkčních zlepšení je přínosem revitalizace sídel omezování extenzivního způsobu rozvoje, tj. rozšiřování zastavěné plochy při ponechání zanedbaných objektů a ploch v centrech nebo v jejich blízkosti.

Prioritní osa se dále ve vazbě na revitalizaci území měst a obcí zaměřuje na přímou podporu zásadních obslužných funkcí měst a obcí, a to rozvojem infrastruktury pro nekomerční veřejné služby. Jedná se především o infrastrukturu pro vzdělávání, sociální integraci a zdravotnictví.

Cílem priority je realizace intervencí formou rozsáhlejších projektů, které budou zásadním způsobem přispívat k řešení problémů obyvatel dané lokality. Tento princip bude uplatňován především v rámci integrovaných projektů rozvojových center, což jsou obě krajská města a všechna okresní města Jihočeského kraje (viz oblast podpory 2.1).

Venkovské oblasti se potýkají s nízkou absorpční schopností a proto bude v těchto oblastech ze strany řídicího orgánu kladen zvýšený důraz na aktivizaci potenciálních žadatelů. V rámci prioritní osy 4: Technická pomoc budou realizovány aktivity vedoucí ke zvýšení kapacity pro využívání podpory ze strany venkovských regionů.

V rámci prioritní osy 2 bude komplementárně k aktivitám prioritní osy 4 podporováno širší zapojení místních obyvatel do procesu příprav jednotlivých projektových záměrů tak, aby realizované aktivity co možná nejlépe odrážely konkrétní potřeby místních obyvatel a tím co nejvyšší měrou přispěly k růstu kvality života jak venkovských oblastí tak strukturálně postižených urbanizovaných oblastí.

V rámci snahy o komplexní přístup k řešení problémů území budou podporovány projekty mající rozsáhlejší územní dopad nad rámec místních potřeb. Stejně tak bude v procesu hodnocení předkládaných žádostí podporována provázanost předkládaných projektových

záměrů, která poskytne komplexní řešení umožňující integrovaný rozvoj podporovaného území.

4.2.6 Hlavní oblasti podpory

4.2.6.1 Oblast podpory 2.1 – Integrované projekty rozvojových center

Integrovaný plán rozvojového centra musí obsahovat alespoň 3 z následujícího výčtu aktivit:

- Revitalizace zanedbaných areálů, objektů a ploch v sídlech
- Příprava rozvojových území pro podnikání, bydlení a služby
- Revitalizace centra města a památkových zón
- Výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturu a volný čas
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů sociální a vzdělávacích infrastruktury
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace místních komunikací

4.2.6.2 Oblast podpory 2.2 - Revitalizace částí měst a obcí

- Sanace zanedbaných areálů, objektů a ploch v sídlech (vyjma rozvojových center)
- Stavební obnova a dostavba veřejných prostranství, náměstí, architektonických prvků (vyjma rozvojových center)
- Výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturní a komunitní život, veřejný sektor včetně značení a úprav pro tělesně postižené (vyjma rozvojových center)

4.2.6.3 Oblast podpory 2.3 - Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů vzdělávacích institucí
- Pořízení vybavení vzdělávacích institucí vedoucího k vyšší efektivitě a modernizaci výuky

4.2.6.4 Oblast podpory 2.4 - Rozvoj infrastruktury pro sociální integraci

- Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů institucí sloužících skupinám ohroženým vyloučením ze společnosti
- Výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů zařízení předškolní a mimoškolní péče o děti
- Výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení zařízení péče o seniory

4.2.6.5 Oblast podpory 2.5 - Rozvoj zdravotnické péče

- Rekonstrukce, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení
- Rozvoj sítě neodkladné přednemocniční péče
- Využití moderních léčebných technologií

4.2.7 Kategorie oblastí podpory

Oblast podpory 61 - Integrované projekty pro regeneraci měst a venkova

Oblast podpory 74 - Vzdělávací infrastruktura

Oblast podpory 75 - Zdravotnická infrastruktura

Oblast podpory 76 - Infrastruktura péče o dítě

Oblast podpory 79 – Ostatní sociální infrastruktura

4.2.8 Příjemci pomoci

- Kraje
- Obce
- Organizace a obchodní společnosti zřizované a zakládané obcemi a kraji
- Dobrovolné svazky obcí
- Občanská sdružení (podle zákona č. 83/1990 Sb.),
- Obecně prospěšné společnosti (podle zákona č. 248/1995 Sb.),
- Církevní právnické osoby,
- Školské právnické osoby,
- Soukromé základní, střední a vyšší odborné školy
- Podnikající fyzické a právnické osoby (vymezené obchodním zákoníkem)
- Nepodnikající fyzické a právnické osoby
- Vhodnými příjemci pomoci v případě integrovaných plánů rozvojových center regionu jsou města: Plzeň, České Budějovice, Tábor, Písek, Strakonice, Český Krumlov, Prachatice, Jindřichův Hradec

4.2.9 Forma a výše podpory, typ podpory

Dotace, v případě podpory mimo rámec veřejné podpory do výše 85% uznatelných nákladů, v případě poskytované dotace ve formě veřejné podpory v max. výši 36% uznatelných nákladů do 31.12.2010 a ve výši 30% uznatelných nákladů od 1.1.2011 s možným zvýšením maximální výše dle znění příslušné legislativy.

Typ podpory: Individuální projekty, velké projekty

4.2.10 Flexibilita

V rámci této aktivity bude využito tzv. křížového financování spadajícího do oblasti ESF v souvislosti s podporou měkkých aktivit, které jsou pro zdárnou realizaci a udržitelnost projektů nezbytné (např. neinvestiční aktivity vedoucí k oživení regenerovaných městských částí, aktivity veřejného projednávání, zvyšování kvalifikace zaměstnanců žadatele a partnerů související s projektem) do max. výše 10 % uznatelných nákladů na projekt.

Podporované aktivity v rámci křížového financování nemají přímou vazbu na konkrétní programy financované z ESF.

4.2.11 Koordinace s intervencemi dalších programů

Na projekty mohou navazovat aktivity související s novým využitím objektů podporované např. z ESF:

- TOP Vzdělávání pro konkurenceschopnost - návaznost projektů hrazených z ESF a využívajících revitalizované prostory, konkrétně návaznost projektů tvorby nových vzdělávacích programů na základě dostupnosti vybavení pořízeného v rámci ROP
- TOP Lidské zdroje a zaměstnanost – návaznost projektů hrazených z ESF a využívajících revitalizované prostory, konkrétně návaznost vzdělávacích a tréninkových projektů sociální integrace a zvyšování konkurenceschopnosti a adaptability na trhu práce.
- ROP řeší brownfieldy komplementárně k:
 1. Programu rozvoje venkova (brownfieldy po zemědělské výrobě do 5 ha v obcích do 2000 obyvatel)
 2. OPPI (brownfieldy nad 5 ha, které budou využívány z více než 50 % pro výrobu a strategické služby)

ROP směřuje podporu na brownfieldy, které nespadají do bodu 1. a 2.

- Dále se ROP komplementárně k Programu rozvoje venkova zaměřuje na občanskou vybavenost a služby nad 5 mil. Kč nebo v obcích nad 500 obyvatel
- IOP bude komplementárně k intervencím ROP v oblasti regenerace a revitalizace zanedbaných ploch a objektů ve městech financovat regeneraci panelových bytových domů a komplexní revitalizace prostředí panelových sídlišť. Dalšími oblastmi, kde mohou služby podporované IOP navazovat na investiční aktivity ROP, jsou sociální integrace a zdravotnická péče.

4.2.12 Předpokládané výsledky a dopady

Úroveň indikátoru	Název indikátoru	Kód ČR	Kód EU	Jednotka	Počáteční hodnota (2005)	Konečná hodnota (2015)
Dopad	Migrační přírůstek obyvatel	65 09 00		‰	1,7	2,0
Výsledek	Plocha revitalizovaných území	81 05 00		m ²	0	
Výsledek	Plocha regenerovaných a revitalizovaných zanedbaných objektů (ve městě)	83 02 00		m ²	0	300.000
Výsledek	Plocha regenerovaných a revitalizovaných zanedbaných objektů (na venkově)	83 12 00		m ²	0	500.000
Výsledek	Plocha vybudovaných, rekonstruovaných a objektů a prostor určených pro služby občanské vybavenosti	83 13 00		m ²	0	100.000
Výstup	Počet podpořených projektů na rozvoj městských sídel celkem	83 01 00		počet	0	15
	Počet projektů na regeneraci a revitalizaci zanedbaných objektů	83 01 03			0	10
Výstup	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí celkem v tom :	83 11 00		počet	0	160
	• Počet projektů zaměřených na vybudování a rekonstrukci infrastruktury pro oblast vzdělávání	83 11 02			0	50
	• Počet projektů na regeneraci a revitalizaci zanedbaných objektů	83 11 03			0	40
	• Počet projektů zaměřených na vybudování, rekonstrukci a modernizaci objektů a prostor určených pro služby občanské vybavenosti	83 11 04			0	60

4.3 Prioritní osa 3: Rozvoj cestovního ruchu

4.3.1 Výchozí stav

Jak prokázala situační analýza a předchozí analytické průzkumy v regionu, disponuje NUTS II Jihozápad jedinečným přírodním, historickým a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu. Kromě zachovalého přírodního bohatství, nadregionálně významné především na území chráněných krajinných oblastí, se v regionu nachází množství historických, kulturních a technických památek, včetně památek zapsaných na seznamu UNESCO. Perspektivu dalšího rozvoje nabízí rovněž tradice a dobré výchozí postavení v oblasti lázeňství a wellness.

Tento potenciál však v současnosti není dostatečným způsobem využíván, což je ovlivněno především nízkou úrovní základny cestovního ruchu (základní i doprovodné infrastruktury cestovního ruchu), špatným technickým stavem některých významných památek a často nízkou kvalitou základních i doplňkových služeb cestovního ruchu. S tím úzce souvisí sezónnost cestovního ruchu, přičemž zimní sezóna v převážné části regionu v podstatě chybí. Jak zimní tak podzimní a jarní měsíce výrazně zaostávají za letním obdobím, kdy region navštíví většina návštěvníků. Tato nevyváženost je do značné míry způsobena právě nedostatečnou rozvinutostí základní a doprovodné infrastruktury a služeb pro zimní sezónu.

Zásadní pro současný stav cestovního ruchu je i nedostatečná koordinace a celkové řízení rozvoje cestovního ruchu včleně minimální koordinace prezentace regionu, zejména pak v oblasti marketingových kampaní, rezervačních a informačních systémů, ucelených produktů a investičních příležitostí v cestovním ruchu. Zatím není dostatečně využíván potenciál řízeného rozvoje cestovního ruchu prostřednictvím destinačních managementů a potenciál využití informačních a komunikačních technologií.

4.3.2 Hlavní cíl

- Zvýšit využití primárního potenciálu území a posílit ekonomický význam cestovního ruchu a kultury jako nástroje stabilizace a diverzifikace ekonomické základny ve venkovském i městském prostoru

4.3.3 Specifické cíle

- Prodloužit průměrnou délku pobytu návštěvníků
- Zvýšit podíl zahraničních návštěvníků

4.3.4 Hlavní indikátor dopadu

Indikátor ³	Jednotka	Zdroj	Úroveň indikátoru	Počáteční hodnota 2005
Počet přenocování (hosté v ubytovacích zařízeních x průměrná délka pobytu)	Počet přenocování	ČSÚ	Dopad	1 492 569

4.3.5 Strategie pro dosažení cílů

Rozvoj cestovního ruchu regionu NUTS II Jihozápad představuje pro zvýšení celkové konkurenceschopnosti a atraktivity regionu mimořádně vysoký potenciál. V souvislosti se silným primárním potenciálem regionu lze cestovní ruch označit za významný stabilizační a rozvojový prvek zejména venkovských oblastí díky své schopnosti vyrovnávat regionální disparity, vytvářet nová pracovní místa a podnikatelské příležitosti i v místech, kde perspektiva jiných druhů podnikání není příliš velká, či je omezena zvýšenou ochranou přírodního bohatství. Především šetrný cestovní ruch využívá přirozených hodnot území a nepředstavuje při stanovení limitů únosnosti dotčeného území zvýšené ohrožení životního prostředí.

Jako zásadní pro další rozvoj cestovního ruchu lze dle aktuálních regionálních analýz definovat rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu zejména se zaměřením na podporu rozvoje zimní sezony, případně sezony jarní a podzimní.

Při detailním pohledu by se měla podpora zaměřit především na modernizaci a rozvoj stávajících zařízení s cílem zlepšení kvality poskytovaných služeb, případně na rozvoj infrastruktury v lokalitách, kde je s ohledem na provedené marketigové průzkumy prokazatelně nedostatečná nabídka.

Specifická pozornost by měla být věnována zejména modernizaci a rozvoji infrastruktury stávajících lázeňských zařízení v regionu s cílem přizpůsobit tato zařízení sílícímu tlaku přeorientování poskytovaných služeb na cílovou skupinu samoplátců.

Významné rezervy pro další rozvoj rovněž představují marketingové aktivity a řízený management cestovního ruchu skrze činnost destinačních managementů, které již v nejvíce atraktivních oblastech regionu postupně vznikají. Ty by měly přispět k účinnější koordinaci aktivit, zkvalitňování a rozšiřování nabídky produktů cestovního ruchu a účinnému marketingu destinace.

K rozvoji cestovního ruchu by mělo přispět i zlepšení kulturní nabídky s prokazatelným přínosem pro zvýšení atraktivity regionu pro návštěvníky, neboť nedostatek alternativních aktivit pro návštěvníky zejména v případě nepříznivého počasí v současné době výrazným způsobem snižuje konkurenceschopnost regionu.

³ Podíl cestovního ruchu na ekonomice regionu není ve statistikách ČSÚ přímo sledován jako samostatné odvětví, tj. nelze uvést ekonomické agregáty, které by přímo odrážely podíl CR na ekonomické výkonnosti regionu (např. HDP, HPH).

Výsledným efektem podpory tohoto odvětví by mělo být zvýšení podílu cestovního ruchu na ekonomické prosperitě regionu. Důraz bude proto kladen zejména na zvyšování počtu návštěvníků, prodlužování doby jejich pobytu v širším územním kontextu i mimo tradiční turistická centra a nárůst zaměstnanosti v cestovním ruchu zejména v oblastech ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností.

Rozvoj cestovního ruchu přispěje k naplňování globálního cíle ROP prostřednictvím:

- integrovaného přístupu k rozvoji územní soudržnosti podporou hospodářské diverzifikace venkovských i městských oblastí
- investic do oblastí s vysokým potenciálem růstu
- posílení marketingových aktivit a řízeného rozvoje cestovního ruchu
- partnerství veřejného a soukromého sektoru a širší územní spolupráce uvnitř i vně regionu

Důraz při naplňování cílů priority i globálního cíle bude kladen na:

- rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu zejména pro období mimo letní sezonu a tím posílení nabídky cestovního ruchu pro zimní sezonu a jarní a podzimní období
- podporu realizace ucelených komplexních záměrů zaměřených na celkový rozvoj vybraných turistických destinací s významným rozvojovým potenciálem (Konstantinolázeňsko, Centrální Šumava, Lipensko, Třeboňsko....)
- propojení atraktivit regionu do turisticky zajímavé nabídky v širším územním kontextu včetně cílené tvorby produktů cestovního ruchu odpovídajících aktuální majoritní poptávce na trhu
- celkové zvýšení úrovně řízení cestovního ruchu, vyšší využívání informačních a komunikačních technologií cestovního ruchu a zlepšení celkové koordinace aktivit v cestovním ruchu na regionální úrovni

4.3.6 Hlavní oblasti podpory

4.3.6.1 Oblast podpory 3.1 – Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Bude probíhat prostřednictvím následujících podporovaných aktivit:

- Výstavba a rekonstrukce turistických cest (pěší stezky, cyklostezky, hipostezky, vodní cesty, přístavy či přístaviště) včetně doprovodné infrastruktury a značení
- Výstavba a rekonstrukce základní i doplňkové turistické infrastruktury včetně sportovně-rekreační a kulturní vybavenosti
- Rekonstrukce, modernizace a rozvoj ubytovacích kapacit s cílem doplnit zejména ubytovací zařízení, která dle průzkumů trhu prokazatelně chybí
- Modernizace, rozvoj a rekonstrukce lázeňské infrastruktury a navazujících zařízení

4.3.6.2 Oblast podpory 3.2 - Revitalizace památek a využití kulturního dědictví v rozvoji cestovního ruchu

Bude probíhat prostřednictvím následujících podporovaných aktivit:

- Oprava a rekonstrukce památek včetně aktivit pro nové využití v oblasti cestovního ruchu a kultury
- Revitalizace památkově chráněných území

4.3.6.3 Oblast podpory 3.3 – Rozvoj služeb cestovního ruchu, marketingu a produktů cestovního ruchu

Bude probíhat prostřednictvím následujících podporovaných aktivit:

- Služby na podporu rozvoje cestovního ruchu a kultury
- Příprava a realizace cílených marketingových kampaní s nadregionálním dopadem
- Zavádění ICT v oblasti řízení a propagace cestovního ruchu

4.3.7 Kategorie oblastí podpory

Oblast podpory 24 – Cyklistické stezky

Oblast podpory 55 – Podpora přírodního bohatství

Oblast podpory 56 – Ochrana a rozvoj přírodního dědictví

Oblast podpory 57 – Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu

Oblast podpory 58 – Ochrana a zachování kulturního dědictví

Oblast podpory 60 - Rozvoj kulturní infrastruktury

4.3.8 Příjemci pomoci

- Kraje
- obce
- Organizace a obchodní společnosti zřizované a zakládané obcemi a kraji
- dobrovolné svazky obcí
- občanská sdružení (podle zákona č. 83/1990 Sb.),
- obecně prospěšné společnosti (podle zákona č. 248/1995 Sb.),
- církevní právnické osoby,
- podnikající fyzické a právnické osoby (vymezené obchodním zákoníkem)
- nepodnikající fyzické a právnické osoby
- profesní organizace (hospodářská a agrární komora)

4.3.9 Forma a výše podpory

Dotace, v případě podpory mimo rámec veřejné podpory do výše 85% uznatelných nákladů, v případě poskytované dotace ve formě veřejné podpory v max. výši 36% uznatelných

nákladů do 31.12.2010 a ve výši 30% uznatelných nákladů od 1.1.2011 s možným zvýšením maximální výše dle znění příslušné legislativy.

Typ podpory: Individuální projekty, velké projekty

4.3.10 Flexibilita

V rámci této aktivity bude využito tzv. křížového financování spadajícího do oblasti ESF v souvislosti s podporou měkkých aktivit, které jsou pro zdárnou realizaci a udržitelnost projektů nezbytné (např. zkušební provoz revitalizované nemovitosti, aktivity pro zvyšování odborné úrovně pracovníků žadatele) do max. výše 10 % uznatelných nákladů na projekt. Podporované aktivity v rámci křížového financování nemají přímou vazbu na konkrétní programy financované z ESF.

4.3.11 Koordinace s intervencemi dalších programů

V souvislosti s podporou infrastruktury cestovního ruchu je pro ROP zásadní návaznost na:

- Program rozvoje venkova

V rámci Programu rozvoje venkova, podopatření III.1.3.2 Turistická infrastruktura budou podporováni pouze začínající podnikatelé (tj. podnikatelé existující 0 – 2 roky) na venkově (v obcích do 2 tis. obyvatel) bez omezení oblasti jejich podnikání (bez omezení OKEČ) a zemědělské podnikatelské subjekty bez omezení. V ROP budou podporováni podnikatelé podnikající v oblasti cestovního ruchu více než 2 roky (bez omezení území). V ROP nebudou v obcích do 2000 obyvatel podporovány projekty agroturistiky, které spadají pod Program rozvoje venkova.

Program rozvoje venkova bude podporovat kulturní dědictví venkova s náklady do 5 mil. Kč v obcích do 500 obyvatel. ROP NUTS II JZ bude naopak podporovat projekty zaměřené na kulturní dědictví s náklady nad 5 mil. Kč nebo v obcích nad 500 obyvatel.

- Integrovaný operační program, opatření 3.2 – Podpora budování destinací cestovního ruchu národního a nadregionálního významu

Opatření 3.2 se zaměřuje na výstavbu či rekonstrukci zařízení cestovního ruchu u objektů a území národního a nadregionálního významu za účelem vytvoření komplexních center cestovního ruchu v České republice.

V souvislosti s revitalizací kulturních památek a využitím kulturního dědictví pro potřeby cestovního ruchu je pro ROP zásadní návaznost na:

- Integrovaný operační program, opatření 4.1 – Obnova a ekonomizace využití kulturního dědictví, konkrétně podpora památek ve vlastnictví státu, které mají status národní kulturní památky nebo které jsou zapsány v seznamu UNESCO

V souvislosti s rozvojem služeb na podporu rozvoje cestovního ruchu je pro ROP zásadní návaznost na:

- Integrovaný operační program, opatření 3.1 – Organizace a řízení cestovního ruchu na národní a nadregionální úrovni

- Integrovaný operační program, opatření 3.3 – Rozvoj produktů a marketingová podpora cestovního ruchu na národní a nadregionální úrovni, které se týkají buď území celé ČR nebo více regionů NUTS II.

4.3.12 Předpokládané výsledky a dopady

Úroveň indikátoru	Název indikátoru	Kód ČR	Kód EU	Jednotky	Počáteční hodnota (2005)	Konečná hodnota (2015)
Dopad	Počet přenocování (hosté v ubytovacích zařízeních x průměrná délka pobytu)			Počet přenocování	1 492 569	
Výsledek	Délka nových turistických cest			km	0	120
Výsledek	Počet nových sportovně-rekreačních zařízení			počet	0	30
Výsledek	Počet zrekonstruovaných sportovně-rekreačních zařízení			počet	0	45
Výsledek	Počet nově zřízených lůžek/certifikovaných	41.15.00		Lůžek	0	600
Výsledek	Počet zrekonstruovaných lůžek	Není zavedeno		Lůžek	0	900
Výsledek	Nárůst počtu návštěvníků lázeňských zařízení	Není zavedeno		%	0	20 %
Výsledek	Počet zrekonstruovaných památek	Není zavedeno		Počet	0	40
Výsledek	Počet vybudovaných informačních systémů cestovního ruchu	Není zavedeno		počet	0	12
Výsledek	Počet nových produktů cestovního ruchu	89.02.00	Core 08	počet	0	50
Výsledek	Počet marketingových kampaní k produktům cestovního ruchu	Není zavedeno		počet	0	60
Výstup	Počet realizovaných projektů	88.01.00	Core 34	počet	0	280

4.4 Prioritní osa 4: Technická pomoc

4.4.1 Výchozí stav

Technická pomoc zastřešuje aktivity, které mají podpořit efektivní řízení, kontrolu a monitorování čerpání finančních prostředků z ROP.

NRP definuje technickou pomoc jako aktivity podporující efektivní řízení, kontrolu, sledování a vyhodnocování realizace Národního rámce politiky soudržnosti, jehož je ROP NUTS II Jihozápad součástí.

V rámci realizace SROP bylo zjištěno, že potenciál projektových záměrů a finančních zdrojů na straně možných příjemců podpory je dostatečný, nezbytně ovšem musí dojít ke zvýšení pružnosti administrace operačního programu a zavedení vyhovujících podmínek pro žadatele, zejména v oblasti plateb.

Vzhledem k nové implementační struktuře, novému zaměření prioritních os, většímu objemu dostupných finančních prostředků a novým pravidlům čerpání podpory se jeví jako nezbytně nutné zajistit dostatečnou informovanost možných žadatelů a jejich odpovídající kvalifikaci pro úspěšnou realizaci schválených projektů.

4.4.2 Hlavní cíl

- Zajistit úspěšnou realizaci ROP a naplnění jeho cílů

4.4.3 Specifické cíle

- Zajistit dostatečnou administrativní kapacitu pro realizaci ROP
- Zajistit plynulé plnění veškerých úkolů řízení, implementace, monitoringu a kontroly ROP
- Podpořit absorpční schopnost regionu nejen v rámci ROP, ale i v rámci dalších operačních programů

4.4.4 Hlavní indikátor dopadu

Indikátor	Jednotka	Zdroj	Úroveň indikátoru	Počáteční hodnota 2005
Podíl úspěšně realizovaných projektů s podporou ROP	Ks	ROP	dopad	0

4.4.5 Strategie pro dosažení cílů

Regionální rada jako příjemce technické pomoci plní řadu úkolů souvisejících s řízením, implementací, monitoringem a kontrolou realizace ROP. Technická pomoc umožňuje řídicímu orgánu zajistit odpovídající administrativní kapacitu Úřadu Regionální rady, nákup nezbytného vybavení a odborných služeb potřebných k efektivní realizaci ROP a posiluje potřebnou znalostní základnu prostřednictvím zvyšování kvalifikace zaměstnanců Úřadu Regionální rady.

Dále bude tato prioritní osa zaměřena na vzdělávání všech skupin aktérů na místní a regionální úrovni zapojených do přípravy a následné realizace ROP i jednotlivých projektů.

Důraz bude kladen na zvyšování informovanosti a kvalifikace potenciálních příjemců pomoci. Tato podpora bude zaměřena na pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů, vydávání brožur a publikací, na poradenskou činnost, vytvoření internetových stránek apod.

V neposlední řadě tato prioritní osa slouží pro podporu přípravy rozsáhlejších projektů pro veřejný i neziskový sektor.

4.4.6 Hlavní oblastí podpory

4.4.6.1 Oblast podpory 4.1 - Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu

- Řízení, implementace, monitoring a kontrola realizace ROP

4.4.6.2 Oblast podpory 4.2 - Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu

- Zajištění odpovídající absorpční kapacity pro navržené prioritní osy a aktivity ROP
- Realizace KoP ROP NUTS II JZ

4.4.7 Kategorie oblastí podpory

Oblast podpory 84 - Příprava, implementace, monitoring a kontrola

4.4.8 Příjemci pomoci

- Regionální rada regionu NUTS II Jihozápad (řídicí orgán ROP)

4.4.9 Forma a výše podpory, typ podpory

Dotace mimo rámec veřejné podpory do výše 85% uznatelných nákladů.

Typ podpory: Individuální projekt

4.4.10 Flexibilita

V rámci této aktivity nebude využito tzv. křížového financování spadající do oblasti ESF.

4.4.11 Předpokládané výsledky a dopady

Úroveň indikátoru	Název indikátoru	Kód ČR	Kód EU	Jednotky	Počáteční hodnota (2005/06)	Konečná hodnota (2013/15)
Výsledek	Realizace evaluačních studií a zpráv	48.05.00		počet	0	45
Výsledek	Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů, konferencí	48.11.00		počet	0	75
Výsledek	Počet zasedání řídicích a poradních orgánů	48.03.00		počet	0	30
Výstup	Počet podpořených projektů	48.01.00		počet	0	40

KAPITOLA 5 – REALIZAČNÍ ČÁST OP

5.1 Implementační struktura

Obecná ustanovení

Implementační struktura Regionálního operačního programu je v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 138/2006 Sb. novelizující zákon č. 248/2000 Sb. (dále Zákon).

Řídícím orgánem programu je Regionální rada. Ministerstvo financí bude plnit funkci Platebního a certifikačního orgánu a auditního orgánu.

Popisy jednotlivých subjektů vycházejí z Návrhu nařízení Rady o obecných ustanoveních ERDF a ESF a FS z 9.3.2006.

ŘO nese odpovědnost za zajištění realizace programu s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybranými činnostmi pověřit zprostředkující subjekt.

Cílem je vytvořit jednoduchou a přehlednou a dostatečně pružnou implementační strukturu, která je v maximální možné míře vstřícná vůči příjemcům pomoci. Za tímto účelem jsou zřizována pracoviště řídicího orgánu v jednotlivých krajích.

Implementace programu

Celkovou odpovědnost za realizaci ROP NUTS II JZ nese řídicí orgán - Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad (dále jen „RR“). Orgány Regionální rady jsou dle Zákona: Výbor Regionální rady (dále jen „Výbor“), předseda Regionální rady a Úřad Regionální rady (dále jen „Úřad“).

Pro potřeby schvalování kritérií pro výběr projektů a monitorování na úrovni programu bude ustaven Monitorovací výbor ROP NUTS II JZ, který též bude zprostředkovávat vazbu na sociální partnery a orgány EU.

Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad je jako řídicí orgán ROP NUTS II JZ odpovědná za řízení a provádění operačního programu. V souladu se zásadou řádného finančního řízení bude RR zodpovědná zejména za transparentní výběr projektů, monitorování projektů, zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů, řízení činnosti monitorovacího výboru, poskytování informací a zpráv, zajištění publicity programu atd. Rozdělení úkolů mezi jednotlivé orgány RR stanovuje Zákon.

Sídlo Regionální rady NUTS II Jihozápad je dle Zákona v Českých Budějovicích. Takto vzniklá Regionální rada plní úkoly programovacího období 2007 – 2013, ale nadále souběžně zajišťuje úkoly spojené s programovacím obdobím 2004 – 2006.

Předseda Regionální rady je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji navenek. Ze své činnosti je odpovědný Výboru.

Předsedu spolu s místopředsedy volí a odvolává ze svých řad Výbor tak, aby byl každý kraj zastoupen buď předsedou, nebo místopředsedou Regionální rady. Předsedu v jeho nepřítomnosti zastupuje místopředseda. Je-li zvoleno více místopředsedů, předsedu zastupují místopředsedové v pořadí stanoveném Výborem.

Výbor Regionální rady je ustanoven na základě Zákona. Členové Výboru jsou voleni z členů zastupitelstva krajů, které tvoří region soudržnosti Jihozápad – Jihočeského a

Plzeňského kraje. Výbor Rady NUTS II Jihozápad bude mít 16 členů (po osmi z každého kraje). Členy volí zastupitelstva krajů Jihočeského a Plzeňského. Výbor vykonává své pravomoci i po ukončení volebního období zastupitelstev krajů až do zvolení nového výboru.

Výbor je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů Výboru zvolených v jednotlivých krajích tvořících region soudržnosti zvlášť. Zároveň je dle Nařízení Rady ES nutné zřídit tzv. monitorovací výbor operačního programu.

Výbor regionální rady je odpovědný za řízení a provádění ROP NUTS II JZ a dále je odpovědný za:

- a. přípravu a projednání OP a jeho předložení Evropské komisi;
- b. zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o provádění OP, zavedení ukazatelů monitorování a hodnocení; předávání těchto údajů v dohodnutém elektronickém formátu Monitorovacímu výboru, Certifikačnímu orgánu, Platebnímu orgánu (Ministerstvo financí) a Evropské komisi (EK),
- c. zajištění vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění OP a (po schválení Monitorovacím výborem) předložení a EK, kopii výroční a závěrečné zprávy o provádění obdrží AO
- d. zřízení a činnost monitorovacího výboru programu
- e. poskytování monitorovacímu výboru dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- f. zajištění, že Platební a certifikační orgán obdrží všechny potřebné informace o postupech a auditech prováděných ve vztahu k výdajům pro účely vydání potvrzení o oprávněnosti výdaje,
- g. zajištění, že auditní orgán obdrží požadované dokumenty a podklady pro účely analytické a zpravodajské činnosti
- h. zabezpečení vyhotovení hodnocení ROP JZ
- i. zajištění toho, že subjekty, které se účastní na řízení a provádění OP včetně příjemců podpory a dalších subjektů zapojených do implementace, povedou samostatný účetní systém, nebo budou používat vhodné kódové označení účtů pro všechny transakce týkající se pomoci,
- j. zabezpečení šetření a řešení nesrovnalostí, ŘO podává měsíční hlášení o zjištění nesrovnalostí a souhrnně čtvrtletně informuje PCO, pracovníka sítě AFCOS a AO o nesrovnalostech vzniklých při implementaci programu (včetně způsobu řešení dříve identifikovaných nesrovnalostí)
- k. zajištění nápravných opatření v případě vzniklých nedostatků,
- l. zajištění shody s národními politikami a politikami Společenství, zvláště s ohledem na zadávání veřejných zakázek, pravidla veřejné podpory, ochranu životního prostředí a rovnost příležitostí mužů a žen,
- m. zajištění zdrojů národního spolufinancování,
- n. poskytnutí informací, které Evropské Komisi umožní provést vyhodnocení velkých projektů
- o. plnění povinností týkajících se informací a propagace OP
- p. výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc

Úřad Regionální rady je výkonným orgánem RR, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP JZ s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru a předsedovi RR. Úřad také plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti RR.

V čele Úřadu stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává Výbor na návrh Předsedy. Jmenování ředitele zakládá pracovní poměr k Radě NUTS II Jihozápad, ředitel je podřízen předsedovi. Na ředitele i ostatní zaměstnance Úřadu se vztahuje zákon č.312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních celků.

Důležitou funkci v implementační struktuře plní územní pracoviště Úřadu v jednotlivých krajích v rámci NUTS II Jihozápad. To zabezpečuje efektivní a uživatelsky příznivou implementaci programu.

V odpovědnosti řídicího orgánu je řízení a realizace Regionálního operačního programu NUTS II Jihozápad v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Řídicí orgán zejména:

- schvaluje realizační a řídicí dokumentaci Regionálního operačního programu,
- schvaluje opatření, týkající se publicity a informovanosti o Regionálním operačním programu,
- schvaluje výběr projektů, kterým RR poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc,
- schvaluje rozpočet a závěrečný účet,
- volí předsedu a místopředsedy RR,
- jmenuje a odvolává ředitele Úřadu na návrh předsedy RR,
- stanovuje organizační strukturu a počet zaměstnanců RR,
- schvaluje další záležitosti, pokud tak stanoví jednací řád Výboru.
- vytváří a aktualizuje manuály, metodiky a další dokumenty týkající se implementace programu
- organizuje výzvy k předkládání projektů
- přijímá žádosti o podporu
- podává informací o programu
- plní funkci sekretariátu monitorovacího výboru programu
- posuzuje přijatelnost, úplnost a formální náležitosti předkládaných projektů,
- zajišťuje kvalitativní hodnocení projektů,
- zajišťuje přípravu smluv o financování,
- zajišťuje monitorování plnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek,
- zajišťuje kontrolu postupu prací na jednotlivých projektech,
- zajišťuje fungování monitorovacího systému - elektronické evidence dat pro monitorování a vyhodnocení implementace programu,
- zajišťuje zpracování údajů o výdajích jako podkladů pro certifikaci,
- zajišťuje, aby certifikační orgán obdržel pro účely certifikace všechny nezbytné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji;

- připravuje podklady pro výroční a závěrečnou zprávu ROP NUTS II JZ,
- vypracovává výroční zprávy o provádění a po schválení monitorovacím výborem je předkládá Komisi;
- vypracovává závěrečné zprávy o provádění a po schválení monitorovacím výborem je předkládá PCO;
- vykonává finanční kontroly realizace projektů s cílem ověřit, zda spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly vynaloženy v souladu s podmínkami smlouvy o financování projektu a legislativou ČR i EU
- přezkoumává předložené žádosti o proplacení uskutečněných výdajů příjemci podpory (především ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a finančním plánem projektu, souladu s politikami a legislativou ČR i EU, posouzení, zda výdaje jsou uznatelné, atd.)
- připravuje a realizuje projekty Technické pomoci
- zajišťuje publicitu programu,
- zajišťuje soulad kroků administrace se všemi právními dokumenty EU i ČR,
- sestavuje rozpočet a závěrečný účet RR,
- zajišťuje aby všechny dokumenty, které jsou podklady pro audit (audit trail) byly řádně uchovávány,
- připravuje popis řídicích a kontrolních systémů a předkládá je AO, a to v takovém termínu, aby bylo možné odeslat jej EK do 12ti měsíců od schválení programu,
- žádá AO o vydání prohlášení o uzavření.

Delegování působností řídicího orgánu

Řídicí orgán nese zodpovědnost za zajištění realizace programu s tím, že při zachování vlastní zodpovědnosti může vybranými činnostmi pověřit zprostředkující subjekt.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor jmenuje Regionální rada na základě nominace navržené zastupitelstvy Jihočeského a Plzeňského kraje. Monitorovací výbor průběžně dbá na účinnost a kvalitu provádění operačního programu v souladu s těmito ustanoveními:

- a. posoudí a schválí kritéria pro výběr financovaných operací do šesti měsíců od schválení operačního programu a schvaluje veškeré revize těchto kritérií podle potřeb programování;
- b. na základě dokumentů předložených řídicím orgánem pravidelně hodnotí pokrok v dosahování konkrétních cílů operačního programu;
- c. přezkoumává výsledky provádění, zejména dosahování cílů stanovených pro každou prioritní osu, a evaluaci podle čl. 46 odst. 3;
- d. posuzuje a schvaluje výroční a závěrečné zprávy o provádění podle článku 66;
- e. je informován o výroční kontrolní zprávě nebo o části zprávy týkající se operačního programu a o veškerých souvisejících připomínkách, které Komise vznesle po přezkoumání této zprávy nebo které se týkají dotčené části zprávy;

- f. může řídicímu orgánu navrhnout jakoukoli revizi nebo přezkum operačního programu, které by mohly přispět k dosažení cílů Fondů nebo zlepšit jeho řízení, včetně finančního řízení;
- g. posuzuje a schvaluje veškeré návrhy na změnu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvku z Fondů.

Úkoly příjemců

Předkladatel předloží návrh projektu pověřeným pracovníkům územních pracovišť Úřadu. Příjemcem pomoci může být pouze osoba s právní subjektivitou.

Příjemci bude poskytnuta finanční pomoc na základě smlouvy o financování mezi příjemcem a řídicím orgánem na základě zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Příjemce pomoci zajišťuje:

- a. zpracování žádostí o poskytnutí pomoci zahrnující identifikaci, hodnocení a přípravu projektu včetně finančního plánu;
- b. přípravu zadávací dokumentace projektu;
- c. v úzké koordinaci s Řídicím orgánem zadávání veřejných zakázek a podpis příslušných smluvních dokumentů s dodavateli;
- d. řádnou realizaci projektu dle smluv uzavřených s vybranými dodavateli;
- e. ověřování a proplácení ověřených faktur dodavatelům;
- f. fungující oddělený účetní systém projektu ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- g. vnitřní finanční kontrolu,
- h. podávání pravidelných zpráv Řídicímu orgánu o postupu projektu a případně příležitostných zpráv během přípravy;
- i. zpracování a předávání podkladů Řídicímu orgánu pro monitorování;
- j. regionální a místní publicitu a informační tabule na místě staveb ve smyslu příslušných pravidel EU.

Příjemci odpovídají za to, že výdaje projektů požadované k proplacení v rámci ROP jsou uznatelné a že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky smlouvy o financování a příslušná legislativa ČR i EU.

Při předkládání žádostí o platby příjemci odůvodní předkládané výdaje a doloží, že odpovídají podmínkám realizace projektů obsažených ve smlouvě o financování. Veškeré platební nároky musí být podloženy doklady, které prokáží, že se jedná o prostředky vynaložené efektivně, hospodárně, účelně a transparentně..

Příjemci musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která bude dostatečnou pomůckou pro audit zaměřený na finanční toky.

Příjemci musí umožnit, aby doklady o projektech byly kdykoliv k dispozici pro kontroly a auditní šetření prováděné oprávněnými osobami nebo subjekty. Doklady budou archivovány v souladu s platnou legislativou EU i ČR.

Systém výběru projektů

Před zahájením realizace programu bude v gesci Řídícího orgánu ROP NUTS II Jihozápad připraven operační manuál včetně podrobných pokynů pro žadatele a podrobného popisu systému výběru projektů, kde budou zahrnuty nezbytné informace pro předkladatele projektů, včetně standardního formuláře žádosti a vysvětlivek k jeho vyplnění.

Pravomoc spojená s výběrem projektů v regionu soudržnosti Jihozápad, je v souvislosti s novelou zákona č.248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje v platném znění jednoznačně delegována na Regionální radu regionu soudržnosti Jihozápad.

Regionální rada bude v této své činnosti vycházet (dle čl.65 a) Nařízení Rady ES č.1083/2006) z rozhodnutí monitorovacího výboru, který posoudí a schválí kritéria pro výběr financovaných operací.

Kritéria pro hodnocení projektů zahrnou jak kritéria společná pro všechny oblasti podpory ROP NUTS II Jihozápad, tak specifická kritéria pro hodnocení projektů v rámci jednotlivých oblastí podpory a kritéria zohledňující význam projektu pro rozvoj NUTS II Jihozápad.

Systém předkládání, hodnocení a výběru projektů v rámci NUTS II Jihozápad bude probíhat podle předem stanovených pravidel (definovaných v operačním manuálu), která budou zahrnovat následující kroky:

- a. Před vyhlášením kola výzvy definuje Řídící orgán ROP NUTS II Jihozápad jednotný postup pro předkládání žádostí o podporu
- b. Výzvy k předkládání žádostí budou schváleny Výborem regionální rady regionu soudržnosti Jihozápad a administrovány prostřednictvím regionálních pracovišť Řídícího orgánu ROP NUTS II Jihozápad
- c. Sběr žádostí budou zajišťovat místně příslušná regionální pracoviště Řídícího orgánu ROP NUTS II Jihozápad
- d. Po uplynutí termínu stanoveného ve výzvě pro předkládání žádostí provedou místně příslušná regionální pracoviště Řídícího orgánu ROP NUTS II Jihozápad kontrolu formálních náležitostí a posouzení přijatelnosti předložených projektů. Poté regionální pracoviště navrhne vyřazení projektů, které nesplní kritéria přijatelnosti a zadá do informačního systému informace o předložených žádostech. Zároveň oznámí neúspěšným žadatelům tuto skutečnost včetně odůvodnění (případné stížnosti řeší Řídící orgán)
- e. Projekty, které úspěšně projdou kontrolou formálních náležitostí a posouzením přijatelnosti budou dále hodnoceny a posouzeny z hlediska splnění hodnotících kritérií, přičemž o procesu hodnocení bude vypracovány hodnotící zpráva.
- f. Hodnotící zpráva bude předána Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Jihozápad, který na jejím základě schválí výběr projektů pro podporu z ROP NUTS II Jihozápad
- g. Na základě usnesení Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Jihozápad o výběru projektů budou v gesci Úřadu Regionální rady připraveny smlouvy o poskytnutí pomoci

a na základě provedené analýzy rizik bude zahájeno provádění předběžných kontrol na místě realizace projektů

h. Smlouvu o poskytnutí pomoci uzavírá Regionální rada regionu soudržnosti Jihozápad

Obecná kritéria výběru projektů v ROP

Kritéria pro hodnocení projektů zahrnou jak kritéria společná pro všechny oblasti podpory, tak i specifická kritéria pro hodnocení projektů v rámci jednotlivých oblastech podpory.

Při schvalování projektů jsou závazná následující obecná kritéria:

- soulad s prioritními osami NSRR
- regionální dopad a význam projektu
- hospodářský a sociální přínos, zejména dopad na regionální rozvoj
- vyhodnocení z hlediska horizontálních témat
- udržitelnost projektu

Typy podpory

V rámci realizace ROP NUTSII Jihozápad je počítáno s dvěma základními typy podpory:

- individuální projekty
- velké projekty

V ROP NUTS II Jihozápad bude realizace velkých projektů ve smyslu čl. 39 nař.č.1083/2006 možná pouze v případě oblasti podpory 2.1 Integrované projekty rozvojových center a v případě oblasti podpory 3.1 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu. Zprostředkujícím subjektem bude vždy Plzeňský kraj nebo Jihočeský kraj.

5.2 Finanční řízení

Prostředky z rozpočtu EU budou Evropskou komisí zasílány na účet Platebního a certifikačního orgánu. V rámci Platebního a certifikačního orgánu metodicky řídí finanční prostředky z rozpočtu EU oddělení Metodiky finančního řízení a plateb MF ČR, které rovněž bude realizovat převody prostředků z rozpočtu EU do státního rozpočtu.

Systém finančních toků prostředků z rozpočtu EU u ROP je založen na principu financování žádostí o platbu z prostředků Regionální rady, která obdržela prostředky na financování podílu financovaného z rozpočtu EU z rozpočtu kapitoly MMR a podílu prostředků odpovídajícímu národnímu spolufinancování z rozpočtu kapitoly MMR a z rozpočtů krajů. Prostředky z rozpočtu EU jsou následně zpětně proplaceny PCO na účet správce kapitoly MMR.

Systém finančních toků SF/CF – popis

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (zpětné proplacení příjemcem již uskutečněných výdajů) či formou ex-ante plateb (formou poskytnutí prostředků příjemci před realizací jeho výdajů na projekt).

- a. Příjemce na základě uskutečněných výdajů vystavuje žádost v CZK o proplacení prostředků z rozpočtu Regionální rady (odpovídající evropskému i národnímu podílu), přičemž žádost je předložena ke kontrole a schválení řídicímu orgánu
- b. Řídicí orgán žádost příjemce schvaluje a dává pokyn finančnímu útvaru k provedení platby na účet příjemce;
- c. Finanční útvar Úřadu provádí platbu z rozpočtu Regionální rady na účet příjemce;
- d. Řídicí orgán na základě potvrzení od finančního útvaru Regionální rady o provedených úhradách z rozpočtu Regionální rady vystavuje souhrnnou žádost o provedení platby prostředků z rozpočtu EU z účtu Platebního a certifikačního orgánu do příslušné kapitoly státního rozpočtu;
- e. Žádost o platbu je předána správci kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj, který ji potvrzuje;
- f. Platební a certifikační orgán provádí kontrolu předložené souhrnné žádosti, její zaúčtování (rozhodným datem pro stanovení kurzu pro přepočet prostředků z CZK na EUR je datum zaúčtování Platebním a certifikačním orgánem) a následně úhradu prostředků z rozpočtu EU do kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj ;
- g. Platební a certifikační orgán žádá po provedení certifikace Evropskou komisí o doplnění prostředků na jeho účtu;
- h. Evropská komise žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet Platebního a certifikačního orgánu.

Platební a certifikační orgán (PCO)

PCO určuje vláda. Výkonem funkce PCO pro strukturální fondy („SF“) a Fond soudržnosti („CF“) bylo rozhodnutím ministra financí, vydaném na základě usnesení vlády č. 198 ze dne 22. února 2006, pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí ČR.

PCO provádí zejména následující činnosti:

- a. spravuje prostředky, poskytnuté z rozpočtu EU na účtech zřízených u ČNB;
- b. vypracovává a předkládá žádosti o průběžné platby a závěrečné platby Evropské komisi pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány;
- c. přijímá platby z Evropské komise;
- d. na základě kontroly souhrnných žádostí, předkládaných řídicími orgány, převádí prostředky z rozpočtu EU do příslušných kapitol státního rozpočtu;
- e. účtuje o účetních případech za oblast prostředků PCO v rámci účetní jednotky Ministerstvo financí;
- f. vede systém finančního výkaznictví pro prostředky PCO;
- g. certifikuje uskutečněné výdaje a vypracovává certifikát o uskutečněných výdajích, který zasílá spolu s žádostí o průběžnou platbu nebo závěrečnou platbu Evropské komisi;
- h. pro účely certifikace ověřuje řádné fungování řídicího a kontrolního systému na všech úrovních implementace, a to včetně kontrol na místě;
- i. vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů rozpočtu EU a pro finanční toky a kontrolu prostředků z rozpočtu EU;

- j. vrací neoprávněně vyplacené výdaje, včetně úroků z nich Evropské komisi, nebylo-li v souladu s pravidly ES rozhodnuto o jejich realokaci v rámci programu, ve kterém k neoprávněnému čerpání prostředků došlo;
- k. vrací nevyužité prostředky Evropské komisi;
- l. na základě odhadů, vypracovaných řídicími orgány, předkládá souhrnně za všechny řídicí orgány aktualizované odhady týkající se žádostí o platby (výhled výdajů) Evropské komisi pro běžný a následující rok do 30. dubna;
- m. postupuje podle pravidel řídicí kontroly;
- n. reaguje na připomínky a doporučení Evropské komise;
- o. zajišťuje koncepci a metodiku rozvoje IS VIOLA pro výkon funkce PAC včetně datové komunikace s monitorovacím systémem SF;
- p. vyhodnocuje čerpání alokací SF a CF, resp. sleduje plnění pravidla n+2 (n+3);
- q. předkládá AO manuály postupů Platebního a certifikačního orgánu

Finanční útvar Úřadu provádí zejména následující:

- a. zajišťuje převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z prostředků rozpočtu RR;
- b. provádí přesnou a úplnou evidenci převodů prostředků příjemcům z prostředků rozpočtu RR;
- c. sděluje ŘO požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, den platby příjemci);
- d. při provádění jednotlivých činností spojených s převody prostředků příjemcům postupuje v souladu s interními písemnými pracovními postupy (manuály).

Podrobnější postupy v rámci finančního řízení jsou uvedeny v Metodice finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007-2013, zpracované Ministerstvem financí ČR.

5.3 Veřejná podpora

Veřejná podpora v rámci Regionálních operačních programů podléhá výjimce z obecného zákazu veřejné podpory, které mohou být považovány slučitelné se společným trhem, jelikož se jedná o podporu, která má napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností – regionální podpora (článek 87 (3) Smlouvy o založení Evropských společenství). Zároveň tato veřejná podpora podléhá blokovým výjimkám, které jsou vyjmuty z povinnosti notifikace – konkrétně se jedná o pravidlo de minimis, oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, malých a středních podniků a oblasti regionální podpory.

Maximální možná míra veřejné podpory v návaznosti na USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 10. prosince 2001 č. 1315 k Regionální mapě intenzity veřejné podpory na období let 2002 – 2006 byla v regionu NUTS II Jihozápad stanovena na 46%. V současné době jsou v platnosti Pravidla pro národní regionální pomoc na léta 2007 – 2013, publikovaná dne 4.3.2006 v Úředním věstníku (OJ 2006/C 54/08), která se vztahují na všechny podpory poskytnuté po 31.12.2006. Právní předpisy upravující veřejnou podporu od

1.1.2007 navrhují novou regionální mapu míry veřejné podpory. Je předpokládáno, že pro region NUTS II Jihozápad bude od 1.1.2007 do 31.12.2010 maximální výše veřejné podpory 36%, od 1.1.2011 pak 30% s možností jejího navýšení pro zvláštní případy dle příslušné legislativy (malé a střední podniky, vybrané podporované činnosti). Příslušné nařízení EK je v současné době ve fázi projednávání.

5.4 Kontrolní systém

Auditní orgán

Auditní orgán (dále AO) se zřizuje ve smyslu čl. 59 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále Obecné nařízení). Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pro SF pověřeno Ministerstvo financí. Výkonem funkce AO pro SF byl rozhodnutím ministra financí pověřen útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu Ministerstva financí, který je funkčně nezávislý na řídicích orgánech a na platebním a certifikačním orgánu (dále PCO).

V souladu s požadavky relevantní legislativy ES a právních předpisů ČR provádí AO zejména následující činnosti:

- a. zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů;
- b. předkládá Evropské komisi před podáním první žádosti o průběžnou platbu a nejpozději do 12 měsíců od schválení příslušného programu zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů programu včetně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES;
- c. předkládá Evropské komisi do 9 měsíců po schválení příslušného programu strategii auditu zahrnující subjekty, které budou audity provádět;
- d. zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě za účelem ověření účinného fungování řídicích a kontrolních systémů programů;
- e. předkládá každoročně Evropské komisi aktualizovanou strategii auditu, metodu výběru vzorků pro audity operací a orientační plánování auditů zajišťující provedení auditů u hlavních subjektů a rovnoměrné rozložení auditů na celé programové období;
- f. předkládá každoročně Evropské komisi konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných ze SF;
- g. kontroluje čtvrtletně plnění konsolidovaného plánu auditů a informuje o tomto plnění PCO;
- h. zajišťuje, že PCO obdrží pro účely certifikace výsledky všech auditů provedených AO nebo z jeho pověření;
- i. zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě na vhodném vzorku operací pro ověření výdajů vykázaných Evropské komisi;
- j. zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů ve veřejné správě u všech programů;
- k. dohlíží na kvalitu auditů ve veřejné správě prováděných dalšími auditními subjekty u projektů spolufinancovaných z SF;

- l. podílí se na tvorbě a aktualizaci metodických pokynů pro provádění auditu ve veřejné správě prostředků programů;
- m. předkládá každoročně v období od roku 2008 do roku 2015 Evropské komisi výroční kontrolní zprávu, která obsahuje zjištění z auditů provedených během předchozího roku v souladu se strategií auditu programů, jakož i nedostatky zjištěné v řídicích a kontrolních systémech programů. Informace týkající se auditů provedených po 1.6. 2015 budou zahrnuty do závěrečné zprávy o kontrole, která je podkladem pro prohlášení o uzavření;
- n. vydává každoročně pro Evropskou komisi stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné;
- o. účastní se auditních misí Evropské komise na prověřování aspektů řídicího a kontrolního systému, které vyplynuly z výroční kontrolní zprávy;
- p. předkládá prohlášení o částečném uzavření, ve kterém hodnotí zákonnost a řádnost dotčených výdajů dle čl. 88 Obecného nařízení;
- q. předloží Evropské komisi nejpozději do 31. 3. 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů;
- r. spolupracuje s Evropskou komisí při koordinaci plánů auditů a auditorských metod a vyměňuje si s ní výsledky z provedených auditů;
- s. zajišťuje, aby byly při auditorské činnosti uplatňovány mezinárodně uznávané auditorské standardy;
- t. provádí analýzu nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracovávání prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření;
- u. zpracovává každoročně zprávu o výsledcích finančních kontrol za programy pro vládu ČR.

AO nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybranými činnostmi pověřit další auditní subjekty. Je přípustná pouze jedna úroveň pověření k výkonu výše uvedených činností (tj. auditní subjekt nemůže činnostmi pověřit další subjekt), a to na základě veřejnoprávní smlouvy.

Systém finanční kontroly

Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, metodicky řídí, koordinuje a zajišťuje výkon finanční kontroly v rámci operačního programu. Základním východiskem pro vydávání dílčích metodických pokynů, konzultovaných s příslušnými orgány Evropské komise, jsou platné právní předpisy ČR a ES.

V kontrolním systému musí být zřetelně oddělen systém kontroly ve veřejné správě a řídicí kontroly od systému interního auditu a auditu ve veřejné správě.

Vnitřní kontrolní systém

Všechny orgány podílející se na implementaci operačního programu budou mít zaveden potřebný řídicí a kontrolní systém, který bude v souladu s národní legislativou a bude

způsobilý včas identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a vytvářet podmínky pro prevenci vzniku chyb.

Řídící kontrola:

Je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci a tvoří součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace operačního programu, při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následného prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

S ohledem na principy účinného a efektivního řídicího a kontrolního systému v průběhu implementace programu bude zajištěno, že:

- a. všechny subjekty zapojené do řízení a kontroly programu mají jednoznačně stanoveny konkrétní funkce, a to jak v rámci celého systému implementace tak i v rámci každého subjektu zvlášť;
- b. je dodržována zásada oddělení platebních, řídicích a kontrolních funkcí mezi jednotlivými subjekty zapojenými do implementace programu i v rámci subjektů samotných;
- c. jsou stanoveny jednoznačné postupy pro zajištění správnosti a způsobilosti výdajů vykazovaných v rámci programu;
- d. jsou zavedeny spolehlivé účetní systémy, systémy monitorování a systémy finančního výkaznictví;
- e. je zaveden systém podávání zpráv o implementaci programu a projektů a monitorování;
- f. jsou přijata opatření pro provádění auditu fungování řídicího a kontrolního systému;
- g. jsou zavedeny takové systémy a stanoveny takové postupy, které zajistí podklady pro audit (audit trail);
- h. jsou stanoveny postupy hlášení a monitorování pro nesrovnalosti a vymáhání neoprávněně vyplacených částek.

Pro každou úroveň řízení a implementace programu bude vypracován manuál vnitřního kontrolního systému ve formě řízené dokumentace, která bude obsahovat detailní popis pracovních postupů pro prováděné činnosti.

Interní audit

Útvar interního auditu bude funkčně nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur a bude podřízen příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy.

Útvary interního auditu budou v pravidelných intervalech prověřovat vnitřní kontrolní systém. Jejich činnost bude kromě jiného zahrnovat prověřování plnění základních požadavků na vnitřní kontrolní systém. Významnou součástí bude též předkládání doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo zmírnění rizik, k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost.

Zprávy z interních auditů pravidelně prováděných na jednotlivých úrovních implementace budou předkládány příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy. Zprávy z interních auditů na úrovni zprostředkujících subjektů budou předkládány útvaru interního auditu na úrovni řídicího orgánu. Jednotný přístup k auditu na všech úrovních implementace a reportování zjištění auditu bude podkladem pro řízení rizik na úrovni řídicího orgánu.

Kontrola ve veřejné správě (primární systém)

Řídicí orgán (dále ŘO) odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a proto zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy. ŘO zajišťuje výkon kontroly v rámci primárního systému tím, že ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci. ŘO zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci a shromažďování údajů nezbytných pro audit. Úkolem ŘO je také zajistit, aby postupy a všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů operačního programu byly Evropské komisi a Účetnímu dvoru k dispozici po dobu tří let od uzavření operačního programu.

Audit ve veřejné správě (sekundární a centrální systém)

Za výkon auditu ve veřejné správě na všech úrovních realizace finančních prostředků z operačního programu podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, je odpovědný AO. V rámci sekundárního systému ověřuje účinnost systému finančního řízení a kontroly a následně testuje správnost rizikových transakcí v souladu s mírou přípustného rizika pro oblast primárního systému. V rámci centrálního systému AO na základě zbytkového rizika ověřuje a hodnotí přiměřenost a účinnost fungování primárního a sekundárního systému a provádí audit vzorku operací.

Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem

Evropská komise se přesvědčí, že v rámci daného operačního programu byly zavedeny a účinně fungují řídicí a kontrolní systémy v souladu s článkem 72 odst. 1 Obecného nařízení. Tento audit provádí Evropská komise na základě výročních kontrolních zpráv a stanoviska AO k těmto zprávám a na základě vlastních auditů.

Evropský účetní dvůr, který v rámci své působnosti vykonává samostatné a nezávislé kontroly vyplývající z jeho působnosti.

Nesrovnalosti

Všechny orgány podílející se na implementaci operačního programu mají povinnost hlásit ŘO zjištěná podezření na nesrovnalosti. ŘO podezření prošetří a ta, která se na základě kontrolních zjištění prokáží jako opodstatněná, předá věcně příslušným orgánům k zahájení správního nebo soudního řízení. Hlášení kontrolních orgánů je třeba vždy považovat za opodstatněné. ŘO zároveň do patnáctého dne následujícího měsíce hlásí tato opodstatněná podezření subjektům zapojeným do vnější úrovně hlášení.

5.5 Monitorování

Monitorovací výbor

Česká republika musí v průběhu programového období 2007-2013 zajistit efektivní využívání prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Ministerstvo pro místní rozvoj jako koordinátor Národního rámce politiky soudržnosti uskuteční toto řešení.

Připraví a vyhlásí otevřené výběrové řízení na nový jednotný monitorovací systém strukturálních fondů v ČR závazně využívaný všemi řídicími orgány a dalšími subjekty implementační struktury strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v České republice tak, aby byl zajištěn požadavek Národního rámce politiky soudržnosti a požadavek Evropské komise na předávání nezbytných a závazných informací.

Řídící orgány operačních programů budou mít povinnost používat po uvedení nového jednotného monitorovacího systému do provozu do 1. ledna 2009 výhradně tento nově vytvořený integrovaný proaktivní informační systém.

Za přípravu tohoto systému bude zodpovídat Ministerstvo pro místní rozvoj s tím, že bude při tvorbě systému spolupracovat v součinnosti se všemi zainteresovanými subjekty.

Do doby zprovoznění jednotného monitorovacího systému je navrženo pro přechodné dvouleté období postupovat cestou zachování současné třívrstvé architektury monitorovacího systému, aby nebylo ohroženo čerpání ze strukturálních fondů pro programové období 2007-2013.

Pro přechodné období do uvedení nového jednotného monitorovacího systému do provozu budou současné úrovně monitorovacího systému strukturálních fondů (centrální část – výkonná část administrace projektů - úroveň konečného příjemce) upraveny tak, aby splňovaly požadavky na poskytnutí závazných a povinných dat v rámci nové centrální datové věty. Údaje centrální datové věty budou jednotně definovány v Metodice monitoringu a řízení programů strukturálních fondů EU v ČR 2007-2013 a budou vzájemně porovnatelné. Řídící orgány operačních programů mají povinnost připravit informační systém na administraci projektů a zajistit dodávání dat v požadovaném rozsahu a ve struktuře centrální datové věty a ve stanovených termínech z úrovně konečného příjemce a z výkonné části monitorovacího systému strukturálních fondů. Tímto bude zajištěn požadavek Národního rámce politiky soudržnosti a Evropské komise na předávání všech nezbytných informací ve vyžadovaném a závazném rozsahu.

Ministerstvo pro místní rozvoj bude v rámci procesu monitorování plnit koordinační a metodickou roli a bude zajišťovat metodické vedení.

Za úpravu aplikace MSSF-CENTRAL pro programové období 2007 – 2013 zodpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj.

Odpovědnost za úpravu a provoz informačních systémů zprostředkujících subjektů včetně zajištění odpovídajícího hardwarového vybavení na administraci projektů, dále připravení nástroje konečného příjemce – webové žádosti, bude rozdělena mezi řídicí orgány operačních programů a Ministerstvo pro místní rozvoj následujícím způsobem:

Ministerstvo pro místní rozvoj zajistí úpravu informačního systému MONIT včetně zprovoznění webové žádosti tak, aby byly splněny požadavky Národního rámce politiky soudržnosti pro programové období 2007 – 2013 na vykazování závazných a povinných dat ve struktuře centrální závazné datové věty. Upravený IS MONIT a webovou žádost Ministerstvo pro místní rozvoj zprovozní a bude provozovat na vlastních hardwarových prostředcích (testovací provoz do 30.11.2006). Ministerstvo pro místní rozvoj bude následně zajišťovat rozvoj centrální části IS MONIT.

Řídicí orgány, které byly řídicími orgány již v programovém období 2004 – 2006 a IS MONIT používaly, budou moci použít upravený IS MONIT na základě již dříve uzavřené podlicenční smlouvy uzavřené s Ministerstvem pro místní rozvoj. Úpravy týkající se specifické části a následnou provozní podporu aplikace IS MONIT si zajistí řídicí orgány.

Řídicím orgánům, které nebyly řídicími orgány v programovém období 2004 – 2006, bude v případě, že se rozhodnou pro využití IS MONIT, nabídnut IS MONIT za podmínek shodných s ostatními řídicími orgány, tj. bezplatné poskytnutí podlicence uzavřené s Ministerstvem pro místní rozvoj podmíněné uzavřením servisní smlouvy na vlastní specifickou část se zhotovitelem IS MONIT. Toto řešení umožní řídicím orgánům zajistit informační systém tak, aby byly splněny požadavky Národního rámce politiky soudržnosti pro programové období 2007 – 2013 na vykazování závazných a povinných dat ve struktuře centrální závazné datové věty.

Následné vyhlášení nového otevřeného výběrového řízení umožní v dostatečném časovém prostoru vybudovat jednotný monitorovací systém při respektování zákona o veřejných zakázkách.

Výroční a závěrečné zprávy o provádění

Řídicí orgán zasílá Komisi výroční zprávu o provádění (po schválení Monitorovacím výborem) do 30. června následujícího roku, přičemž první zpráva bude Komisi předložena v roce 2008. Závěrečná zpráva o provádění bude postoupena Evropské komisi do 31.12.2016.

Všechny výroční a závěrečné zprávy o provádění by měly obsahovat následující informace:

- důležité socio-ekonomické trendy se vztahem k podpoře, včetně národních, regionálních a sektorových politik,
- postup v realizaci priorit a opatření ve vztahu k jejich specifickým cílům, s kvantifikací jejich fyzických indikátorů a indikátorů výsledků a dopadů
- finanční implementace pomoci, sumarizace celkových výdajů proplacených Certifikačním orgánem pro každé opatření a záznamy o celkových platbách ze strany Evropské komise a dále kvantifikace finančních indikátorů

- všechny kroky ze strany Řídícího orgánu a Monitorovacího výboru pro zajištění kvality a efektivnosti implementace, především:
- monitorování, finanční kontrola a hodnocení opatření, včetně organizování sběru dat,
- přehled všech podstatných problémů vyskytujících se při řízení podpory a přehled přijatých opatření,
- opatření pro zajištění publicity,
- kroky k zajištění slučitelnosti s politikou Společenství.
- opatření přijatá pro zajištění informovanosti a publicity OP
- informace o významných problémech vztahujících se k dodržování souladu s politikami Společenství, které byly zjištěny během implementace OP a přijatá opatření pro jejich nápravu
- vývoj ve financování velkých projektů
- využití pomoci vrácené Řídícímu orgánu nebo jinému veřejnému orgánu v období provádění OP dle článku 99 (2) Nařízení

Poté co bude výroční zpráva postoupena Evropské komisi, bude EK a Řídící orgán posuzovat hlavní výstupy z předchozího roku. Po tomto posouzení může EK vznést připomínky a Řídící orgán bude Komisi následně informovat o opatřeních, přijatých na základě těchto připomínek. Pokud Evropská komise dojde k závěru, že přijatá opatření jsou nedostatečná, může doporučit Řídícímu orgánu změny vedoucí k zefektivnění monitorování nebo řízení podpory. Řídící orgán by měl na takovéto doporučení reagovat zavedením doporučených změn a nebo vysvětlením, proč navržená doporučení nebyla akceptována.

Monitorovací systém

Do doby zprovoznění jednotného monitorovacího systému (1. ledna 2009) bude pro přechodné dvouleté období postupováno cestou zachování současné třívrstvé architektury monitorovacího systému, aby nebylo ohroženo čerpání ze strukturálních fondů pro programové období 2007-2013.

Pro přechodné období budou současné úrovně monitorovacího systému strukturálních fondů (centrální část – výkonná část administrace projektů - úroveň příjemce) upraveny tak, aby splňovaly požadavky na poskytnutí závazných a povinných dat v rámci nové centrální datové věty.

Údaje centrální datové věty budou jednotně definovány v Metodice monitoringu a řízení programů strukturálních fondů EU v ČR 2007-2013 a budou vzájemně porovnatelné.

Řídící orgán ROP NUTS II Jihozápad bude mít povinnost dodávat data v požadovaném rozsahu a ve struktuře centrální datové věty a ve stanovených termínech z úrovně příjemce a z výkonné části monitorovacího systému strukturálních fondů tak, aby byl zajištěn požadavek Národního rámce politiky soudržnosti a Evropské komise na předávání všech nezbytných informací ve vyžadovaném a závazném rozsahu.

Odstraňování nedostatků v monitorovacím a řídicím systému

Ve spolupráci s dodavatelem monitorovacího a řídicího systému bude vypracován systém aktualizace a oprav systému včetně případných sankcí, tak aby Regionální rada mohla

pružně reagovat na požadavky spojené s implementací ROP a veškerou kontrolní a monitorovací činností viz. kapitoly 5.3 a 5.4.

5.6 Hodnocení programu

Pro zajištění efektivnosti pomoci Společenství ze strukturálních fondů bude v souladu s čl. 46 Nařízení zajištěno ex-ante hodnocení, mid-term hodnocení a ex-post hodnocení, navržené pro vyhodnocení dopadů a analýzu efektů na specifické strukturální problémy.

Ještě před vlastní realizací programu probíhají nezávislá hodnocení:

Ex-ante hodnocení ROP NUTS II JZ

Ex-ante hodnocení má za cíl ověřit vhodnost navrhovaných cílů a priorit ROP JZ a jejich vzájemnou provázanost, ale například i přiměřenost. Jde o mnohostranný proces, jehož výsledkem jsou expertní názory a doporučení, vypracované nezávisle na zpracovatelích programu.

Kapitola bude doplněna po obdržení oficiálních výsledků hodnocení ex-ante ROP JZ

Hodnocení SEA ROP NUTS II JZ

Obdobně jako v případě ex-ante hodnocení ověřuje nezávislý expert vliv realizace programu na životní prostředí.

Kapitola bude doplněna po obdržení výsledků hodnocení SEA

Hodnocení mid-term a ex-post

Z důvodu zajištění plynulé a úspěšné realizace programu a možnosti včas případně usměrnit navržené intervence ve prospěch cílů programu je navržen systém monitorovacích a měřitelných indikátorů, jejichž prostřednictvím bude v průběhu realizace hodnocen postup realizace programu a jeho úspěšnost.

Z tohoto důvodu byla pro celkové řízení a hodnocení programu navržena indikátorová soustava, která zahrnuje několik kategorií indikátorů:

- Indikátory kontextu – vystihují základní charakteristiku sociálně ekonomického prostředí
- Indikátor globálního cíle programu - indikátor vyhodnocení výsledků a dopadu programu jako celku
- Indikátory specifických cílů priorit programu - soustava indikátorů členěná dále na
 - indikátory dopadu – nepřímé, ale jasně prokazatelné kritérium úspěšnosti realizace konkrétní prioritní osy
 - indikátory výsledku – měří přímý a okamžitý přínos operačního programu,
 - indikátory výstupu – přímý ukazatel realizace programu bez zohlednění přínosů

Kompletní přehled všech indikátorů programu je uveden v samostatné příloze č. 2 tohoto dokumentu.

5.7 Propagace a publicita

Z ustanovení článku č. 69 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti vyplývá řídicím orgánům operačních programů povinnost zajištění publicity spolufinancovaných programů a to v souladu s prováděcími pravidly návrhu implementačního nařízení. Účelem je přiměřeným způsobem provádět informační a propagační opatření, jejichž cílem je zvýšení povědomí veřejnosti o ROP JZ a činnostech EU v oblasti politiky soudržnosti.

Řídicí orgán je odpovědný za zajištění publicity ROP NUTS II JZ a to především v následujících činnostech:

- vypracování a realizace Komunikačního akčního plánu ROP NUTS II JZ (KoP) na celé období implementace programu a jeho předložení EK,
- vykazování realizovaných aktivit KoP a informování Monitorovacího výboru,
- informovanost případných příjemců pomoci, hospodářských a sociálních partnerů, subjektů prosazujících rovnoprávnost mezi muži a ženami, příslušných nevládních organizací o příležitostech, které nabízená pomoc přináší,
- informovanost široké veřejnosti o úloze Společenství v poskytování pomoci prostřednictvím ERDF a také o konečných výsledcích této pomoci.

Pro každý rok realizace KoP bude zpracován roční operativní plán, jehož smyslem je definovat položkový roční finanční plán realizace jednotlivých opatření informovanosti a publicity v souladu s časovým rozložením.

Pro zajištění informačních a propagačních opatření bude využito finančních prostředků technické pomoci ROP NUTS II JZ v rámci oblasti podpory 4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu.

KAPITOLA 6 – FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ OP

Východiska pro finanční rámec ROP

Regionální operační program Jihozápad bude financován pouze z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Finanční plán Regionálního operačního programu NUTSII JZ je vypracován v návaznosti na rozdělení prostředků v rámci cíle Konvergence uvedeného v Národním strategickém referenčním rámci 2007 – 2013.

Finanční alokace ze strukturálních fondů Evropské unie pro Regionální operační program Jihozápad vycházejí z podkladů poskytnutých Ministerstvem financí ČR.

Tabulka 20 - Předpoklad vývoje ročních závazků ERDF pro ROP NUTS II Jihozápad

	Strukturální fondy v € (ERDF)	Fond soudržnosti	Celkem v €
	1	2	3=1+2
2007	76 882 089		76 882 089
2008	80 663 814		80 663 814
2009	84 462 070		84 462 070
2010	88 437 939		88 437 939
2011	92 415 621		92 415 621
2012	96 378 844		96 378 844
2013	100 410 877		100 410 877
Celkem 2007 – 2013	619 651 254		619 651 254

Tabulka 21 - Finanční tabulka ROP Jihozápad - indikativní alokace podle priorit

Číslo priority	Název priority	Fond/míra spolufinancování vztahována k	Příspěvek Společenství v €	Národní zdroje v €	Indikativní rozdělení národních zdrojů		Celkové zdroje v €	Míra spolufinancování	Pro informaci	
					Národní veřejné zdroje v €	Národní soukromé zdroje v €			EIB	jiné zdroje
			a	b=(c+d)	c	D	e=a+b	f=a/e		
1	Dostupnost center	ERDF/veřejné	275 744 807	48 660 848			324 405 655			
2	Stabilizace a rozvoj měst a obcí	ERDF/veřejné	201 386 658	35 538 822			236 925 480			
3	Rozvoj cestovního ruchu	ERDF/veřejné	123 930 251	21 870 044			145 800 295			
4	Technická pomoc	ERDF/veřejné	18 589 538	3 280 507			21 870 045			
Celkem			619 651 254	109 350 221			729 001 475			

Národní zdroje obsahují příslušné spolufinancování z prostředků obcí, krajů a státního rozpočtu, který ve svém návrhu počítá se zajištěním spolufinancování ROP NUTS II Jihozápad ve výši cca 4,7 mil. EUR⁴ pro rok 2007.

⁴ Návrh státního rozpočtu pro rok 2007 počítá s vyčleněním 1 mld. Kč pro zajištění spolufinancování ROP, pro stanovení předpokládaného podílu pro spolufinancování NUTS II Jihozápad byl použit totožný koeficient, který je použit pro stanovení alokací prostředků EU (13,30%). Pro přepočty alokované částky na EUR použit kurz 28,3 CZK/EUR.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA č. 1 – Obrázky a tabulky k situační analýze ROP NUTS II Jihozápad

PŘÍLOHA č. 2 – Indikátory ROP NUTS II Jihozápad